

EUROBAROMETRAS 72

VISUOMENĖS NUOMONĖ EUROPOS SĄJUNGOJE

2009 m. ruduo

ŠALIES ATASKAITA

LIETUVA

Šį tyrimą užsakė ir koordinavo Komunikacijos generalinis direktoratas

Ši ataskaita buvo parengta Europos Komisijos atstovybei Lietuvoje

Šis dokumentas neatspindi Europos Komisijos požiūrio
Jame pateiktos autoriaus interpretacijos ir nuomonės.

Ataskaitą parengė dr. Mindaugas Degutis

LIETUVA EUROPOS SĄJUNGOJE	4
1. ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS IR ATEITIES LŪKESČIAI	6
1.1. PASITENKINIMAS SAVO GYVENIMU	6
1.2. ESAMOS PADĖTIES VERTINIMAS ĮVAIRIOSE SRITYSE	9
1.3. ATEINANČIŲ METŲ LŪKESČIAI	15
1.4. SVARBIAUSIOS ŠALIES PROBLEMOS	20
2. EUROPOS SĄJUNGOS ĮVAIZDIS IR VERTINIMAS	22
2.1. NARYSTĖS EUROPOS SĄJUNGOJE NAUDA	22
2.2. EUROPOS SĄJUNGOS ĮVAIZDIS	25
2.3. EUROPOS SĄJUNGOS ATEITIS	27
3. ES IR ŠALIES INSTITUCIJŲ VERTINIMAS, ES VEIKLA	31
3.1. PASITIKĖJIMAS ŠALIES IR ES INSTITUCIJOMIS	31
3.2. ES IR NACIONALINĖS VALDŽIOS KOMPETENCIJOS	34
3.3. EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ VEIKLOS PRIORITETAI	35
4. EUROPOS SĄJUNGA GLOBALIAME PASAULYJE	37
4.1. EKONOMINĖ KRIZĖ IR KOVOS SU JA BŪDAI	37
4.2. GLOBALIZACIJA IR JOS POVEIKIS	42
4.3. EUROPOS SĄJUNGA IR KITOS ŠALYS	45
PRIEDAS NR. 1. TECHNINĖ INFORMACIJA	49
PRIEDAS NR. 2. KLAUSIMYNAS	51

Ivadas

2009 m. spalio ir lapkričio mėnesiais visose 27 Europos Sąjungos valstybėse narėse vykdytas standartinis Eurobarometro tyrimas. Ši ataskaita yra skirta pagrindiniams studijos rezultatams apžvelgti.

Ataskaitoje Lietuvos gyventojų atsakymai į pagrindinius tyrimo klausimus yra analizuojami ir lyginami su visų 27 Europos Sąjungos narių atsakymų vidurkiais. Be to, pateikiamas palyginimas su ankstesniųjų tyrimų duomenimis ir analizuojami įvairių socialinių ir demografinių respondentų grupių apklausos rezultatai.

Tyrimo metu visoje Lietuvoje buvo apklausti 1023 respondentai. Respondentų (amžius – 15 metų ir vyresni) atranka buvo vykdoma taikant atsitiktinės-tikimybinės atrankos metodą; ji reprezentuoja visos Lietuvos gyventojų nuomonę. Apklausą buvo vykdoma personalinio interviu būdu respondento namuose naudojant CAPI (*Computer Assisted Personal Interviews*) sistemą.

Apklausa vykdyta 2009 m. spalio 27 – lapkričio 11 dienomis. Tyrimo klausimynas ir techninė informacija apie tyrimą pridedami kaip šios ataskaitos priedai.

Lietuva Europos Sąjungoje

2009 m. Lietuva šventė dvi svarbias valstybei sukaktis: Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį ir narystės Europos Sąjungoje penktąsias metines. Be abejo, pirmosios sukakties reikšmė yra žymiai didesnė nei antrosios, tačiau šis sutapimas turi ir simbolinę reikšmę. Prieš 1000 metų pranešusi Europai apie save, Lietuva švenčia nors ir nedidelį, tačiau reikšmingą visateisio buvimo Europoje jubiliejų. Penkeri metai ES buvo kupini lūkesčių, reikšmingų ir nelabai svarbių sėkmių bei nesėkmių. Net ir tie, kurie buvo euroskeptikai iki šalies narystės ES, įsitikino, kad buvimas sąjungoje – ne tik paprastam žmogui galbūt šiek tiek mitiškas didesnis politinis saugumas, bet ir reali finansinė parama. Nors per penkerius metus nepavyko tapti euro zonos nare, Lietuva sugebėjo prisijungti prie Šengeno erdvės. Europos Sąjunga lietuviams visada pirmiausiai reiškė galimybę laisvai keliauti, tad įgiję tokią galimybę, tapome dar artimesni Europai. Nors ne viską pavyko pasiekti per šiuos penkerius metus ir ne visos viltys buvo įgyvendintos, Lietuvos gyventojai net ir ekonominės krizės metu yra vieni didžiausių Europos entuziastų.

Pastarieji metai Lietuvai buvo ypač sunkių ekonominių išbandymų metai. Net ir šoką sukėlusios politikų bei ekspertų prognozės 2008 metų pabaigoje tvirtinant naują biudžetą nenuspėjo, kad ekonomikos nuosmukis bus toks didelis. 2009 m. pavasarį ir vasarą, kai šis pirmasis šokas jau buvo bepraeinąs, o Lietuvos piliečiai po naujosios Prezidentės išrinkimo įgyją vilčių, lūžio neįvyko. Nors tuo metu gyventojų nuotaikos buvo pradėjusios šiek tiek gerėti, blogų žinių srautas vėl nukreipė jas neigiamą linkmę. Nelauktai didelis BVP smukimas, 10 procentų perkopęs nedarbo lygmuo, nuo rugsėjo pakilęs PVM mokestis, planai toliau mažinti viešojo sektoriaus darbo užmokestį ir pensijas bei kitas socialines išmokas – visuomenės nuomonė prieš tokią bangą neigiamų naujienų atsilaukyti nesugebėjo. Ekonominė šalies padėtis, įsidarbinimo situacija vertinama dar prasčiau nei prieš pusmetį, o artimiausių dvylikos mėnesių lūkesčiai yra dar prastesni.

Nedarbas, prieš pusmetį, anot tyrimo, tapęs svarbiausia visuomenės problema, įgyja vis didesnę reikšmę. Neabejotina, kad tai bus svarbiausias klausimas dar ne vienerius metus. Anot daugelio ekspertų prognozių, situacija šioje srityje nepradės gerėti iš karto net ir šaliai iškopus iš ekonominės recesijos duobės. Su šia nuomone sutinka ir didžioji dalis Lietuvos gyventojų, manančių kad ekonominės krizės poveikis darbo rinkai dar nepasiekė aukščiausio taško. Nuo bedarbystės lygio priklauso ne tik tiesioginės žmonių pajamos ir jų šeimų finansinė padėtis, bet ir valstybės bei socialinio draudimo fondo biudžetų pajamos. Didelis bedarbių procentas reiškia tai, kad nuo biudžeto išmokų priklauso visuomenės dalis neturėtų tikėtis pajamų augimo artimiausiu metu. Visa tai leidžia prognozuoti, kad gyventojų nuotaikos ir toliau liks ganėtinai neigiamos.

Dar vienas iššūkis Lietuvos laukia 2010 m., nustojus veikti Ignalinos atominėi elektrinei. Jau žinomos naujosios elektros kainos, kurios ne tik tiesiogiai padidins gyventojų išlaidas už energiją, bet ir, tikėtina, turės poveikį daugelio vartojimo prekių kainoms. Tad infliacijos problema, kuri buvo šiek tiek pasitraukusi į šalį, gali vėl grįžti į pačių svarbiausiųjų problemų sąrašo viršų. Lietuva vėluoja įgyvendindama daugelį svarbių energetikos projektų (elektros jungtys su Lenkija ir Švedija, elektrinės Elektrėnuose modernizavimas, naujos atominės elektrinės statyba). Neabejotina, kad šis vėlavimas yra nenuoseklios ligšiolinės vyriausybės politikos ir politinės valios stokos rezultatas. O energetikos klausimai dar ne vienerius metus bus vieni svarbiausių klausimų Lietuvos visuomenei.

Šiai vyriausybei teko priimti daugybę sunkių sprendimų, susijusių su mokesčių didinimu, viešojo sektoriaus atlyginimų ir socialinių išmokų mažinimu. Suprantama, kad tokius, nors ir būtinus, sprendimus priimanti vyriausybė negali tikėtis didelio populiarumo

visuomenėje. Pasitikėjimo tiek vyriausybe, tiek Seimu rodikliai yra vieni žemiausių per visą Eurobarometro tyrimų istoriją Lietuvoje. Kadangi tyrimas buvo atliktas iki tvirtinant 2010 m. nacionalinį biudžetą, būtų galima prognozuoti, kad nauji priimti sprendimai nepakels pasitikėjimo valstybės institucijomis lygio.

Pirmieji naujojo Seimo veiklos metai taip pat buvo lydimi skandalų, neigiamų ir pašaipių žinių apie Seimo narių parlamentinę veiklą, o ypač – tos veiklos finansavimą. Tačiau bene rimčiausia žinia valstybės institucijomis yra beveik dešimčia procentinių punktų iki 15 procentų smukęs pasitikėjimas teisėsaugos sistema. Tai beveik 3 kartus mažesnis skaičius nei ES vidurkis. Tikėtina, kad šis smukimas susijęs ir su spalio mėnesį prasidėjusiu pedofilijos bylos skandalu. Akivaizdu, kad didžioji dauguma Lietuvos visuomenės nepasitiki valstybės gebėjimu visiems užtikrinti vienodą teisingumą.

Nepaisant visų Lietuvą užgriuvusių problemų, visuomenės nuostata Europos Sąjungos atžvilgiu išlieka palanki. Dauguma Lietuvos gyventojų yra įsitikinę, kad narystė ES yra naudinga mūsų šaliai, o ES ateities perspektyvos yra optimistinės. Galbūt prie šio optimizmo ES atžvilgiu prisidėjo ir galutinai Airijos bei Čekijos ratifikuota Lisabonos sutartis, numatanti Europos Sąjungos valdymo reformas. Nors palankumas Europos Sąjungai šiek tiek ir smuko per pastarąjį pusmetį, vis tik pasitikėjimas jos institucijomis bei tikėjimas jos kompetencija šalyje yra labai didelis. Galima konstatuoti, kad per penkerius metus Lietuvos gyventojai nenusivylė šalies narystėje Europos Sąjungoje.

1. Esamos situacijos vertinimas ir ateities lūkesčiai

1.1. Pasitenkinimas savo gyvenimu

Palyginti su 2009 m. pavasariu, Lietuvos gyventojų, teigiančių, kad jie yra patenkinti dabartiniu savo gyvenimu, skaičius šiek tiek sumažėjo - šiuo metu tik 55 proc. lietuvių yra patenkinti savo dabartiniu gyvenimu. Didžiausias šio rodiklio kritimas įvyko prieš metus (palyginti su 2007 m., pasitenkinimas smuko 10 procentinių punktų (toliau – p.p.), šalyje prasidėjus ekonominei krizei. Ir nors šis rodiklis, palyginti su praėjusiu pusmečiu, yra nedaug pakitęs, teigti, kad jis yra jau stabilus, yra per anksti. Ateinantys metai pateiks ne vieną išbandymą tiek valstybei, tiek didžiajai daliai jos piliečių. Mažėsiančios pajamos (o tuo, Seimui patvirtinus 2010 m. nacionalinį biudžetą, abejoti jau nebėra pagrindo) ar kitos blogos naujienos gali paskatinti tolesnį pasitenkinimo gyvenimu nuosmukį.

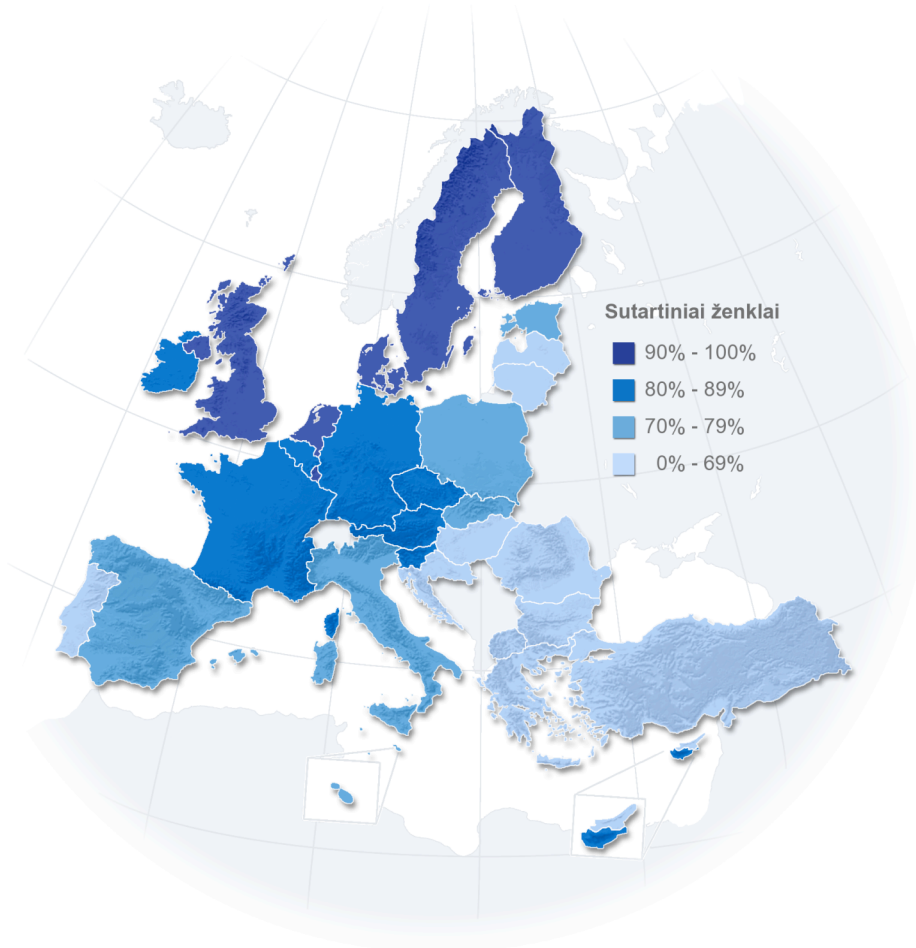
Pasitenkinimo gyvenimu lygis visoje ES taipogi liko beveik nepakitęs, tačiau jis yra daugiau nei 20 p.p. didesnis nei Lietuvoje. Europos Sąjungos mastu šis rodiklis nesikeičia jau metus, taigi galima teigti, kad vidutinio ES gyventojo nuotaika yra stabili, nelinkusi prastėti, nors kol kas nerodanti ir aiškios gerėjimo tendencijos. Beje, pasitenkinimas gyvenimu gana stipriai skiriasi senosiose bei naujosiose ES narėse: ES-15 pasitenkinimo vidurkis – 82 proc. (+1 p.p. palyginti su 2009 m. pavasariu), ES-12 – tik 63 proc. (-1 p.p.). Labiausiai iš visų Europos Sąjungos gyventojų gyvenimu nepatenkinti bulgarai, vengrai, portugalai, rumunai, lietuviai ir latviai, o labiausiai patenkinti – Danijos, Liuksemburgo, Švedijos, Nyderlandų ir Suomijos gyventojai (žr. 1 žemėlapi). Šios patenkintųjų ir nepatenkintųjų šalių grupės nesikeičia jau daugelį metų.

1 žemėlapis. Pasitenkinimas gyvenimu

	DK	98%
	LU	96%
	SE	96%
	NL	95%
	FI	95%
	UK	91%
	BE	89%
	SI	86%
	IE	85%
	DE	85%
	AT	85%
	FR	82%
	CZ	82%
	CY	81%
	EU27	78%
	PL	75%
	ES	74%
	EE	73%
	MT	72%
	SK	72%
	IT	71%
	EL	58%
	LV	57%
	LT	55%
	PT	53%
	RO	47%
	HU	42%
	BG	38%
* CY (tcc) 50%		
	MK	66%
	HR	63%
	TR	59%

Klausimas: QA1. Apskritai Jūs esate labai patenkintas (-a), labiau patenkintas (-a), labiau nepatenkintas (-a) ar visiškai nepatenkintas (-a) gyvenimu, kurį dabar gyvenate?

Atsakymai: Labai patenkintas (-a) + Labiau patenkintas (-a)

Ši apklausa buvo atlikta iki Seimui balsuojant dėl 2010 m. Socialinio draudimo fondo bei Valstybės biudžetų. Tikėtina, kad naujai patvirtinti biudžetai, kuriuose numatomi tolesni biudžetinių organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio mažinimai, o taip pat socialinių išmokų bei pensijų mažinimai, gali turėti poveikį Lietuvos gyventojų pasitenkinimo savo gyvenimu rodikliams. Iki šiol ekonominės krizės pasekmės labiausiai juto darbingo amžiaus žmonės, kurių atlyginimai buvo mažinami 2009 m. arba, kurie prasidėjus ekonomikos krizei, neteko darbo. Naujasis 2010 m. Socialinio draudimo fondo biudžetas reiškia, kad pajamų mažėjimą pajaus ir visa likusioji visuomenės dalis. Negana to, prognozuojamas nedarbo augimas, kylanti energijos išteklių kainos, o iš paskos tikėtina ir daugelio prekių kainos taip pat smukdys gyvenimo lygį šalyje. O kaip tiesiogiai finansinė padėtis susijusi su pasitenkinimu gyvenimu rodo ir šie skaičiai: tik 24 proc. nuolatos turinčiųjų sunkumų susimokėti sąskaitas mėnesio gale yra patenkinti savo gyvenimu, o tarp neturinčiųjų sunkumų apmokėti savo sąskaitas patenkintųjų yra net 71

proc. Taigi, pasitenkinimas gyvenimu yra tiesiogiai susijęs su gyvenimo lygiu, o šiam smunkant, tikėtis, kad nedaugės nepatenkintųjų, yra sunku.

Lentelė 1.1. Pasitenkinimas gyvenimu.

	Lietuva 2009 ruduo	Lietuva 2009 pavasaris	ES – 27 2009 ruduo	ES – 27 2009 pavasaris
Patenkintas	55%	57%	78%	77%
Nepatenkintas	45%	43%	22%	22%

KLAUSIMAS: Apskritai Jūs esate labai patenkinta(s), labiau patenkinta(s), labiau nepatenkinta(s) ar visiškai nepatenkinta(s) gyvenimu, kurį dabar gyvenate?

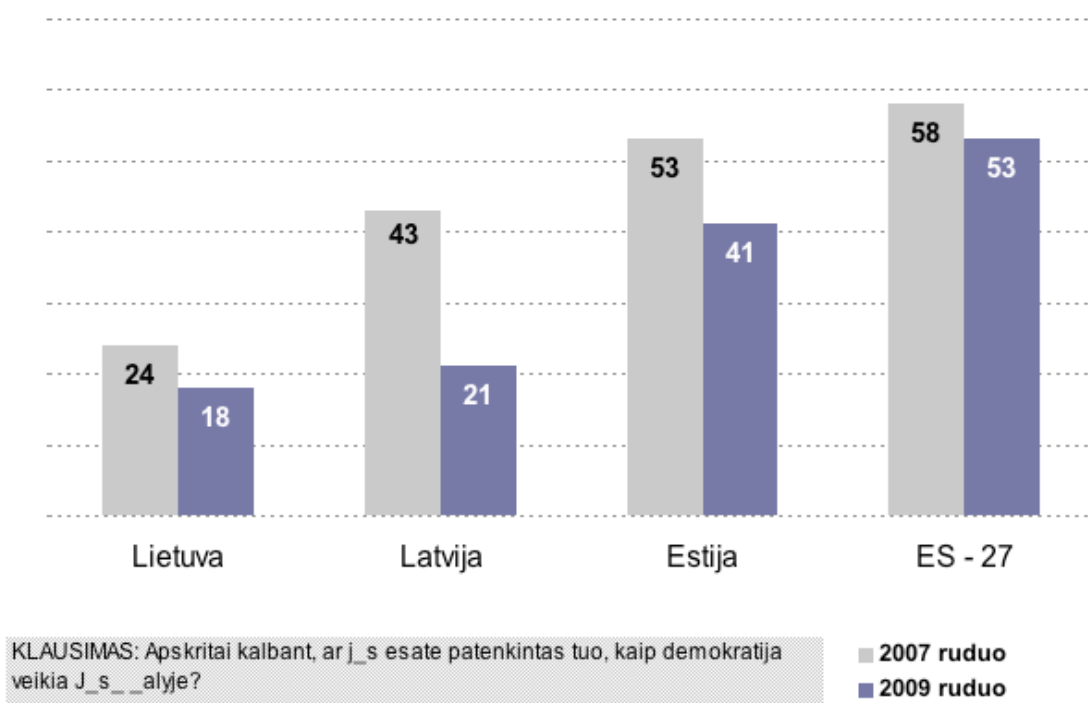
Labiausiai patenkinti savo gyvenimu yra jauni žmonės – net 79 proc. 15-24m. amžiaus Lietuvos piliečių yra patenkinti savo gyvenimu. Mažiausiai patenkintųjų pagal amžių yra tarp 40-54 metų žmonių (tik 44 proc.). Labiau patenkinti savo gyvenimu yra ir didmiesčių gyventojai (60 proc. patenkintųjų palyginti su 46 proc. kaimiškose vietovėse). Prieš pusę metų skirtumas tarp didmiesčių ir likusių vietovių gyventojų nebuvo didelis (viso labo 1 p.p.). Tad tikėtina, kad mažų miestų ir kaimiškų vietovių gyventojai greičiau pajuto krizės keliamas problemas. Kitos demografinės charakteristikos įtakos šiam rodikliui neturi.

1.2. Esamos padėties vertinimas įvairiose srityse

Eurobarometro tyrimuose tradiciškai užduodami klausimai apie įvairių sričių situacijos vertinimus, apimančius požiūrį į politinės sistemos veikimą, ekonomiką, namų ūkio situaciją, darbo rinką ir pan.

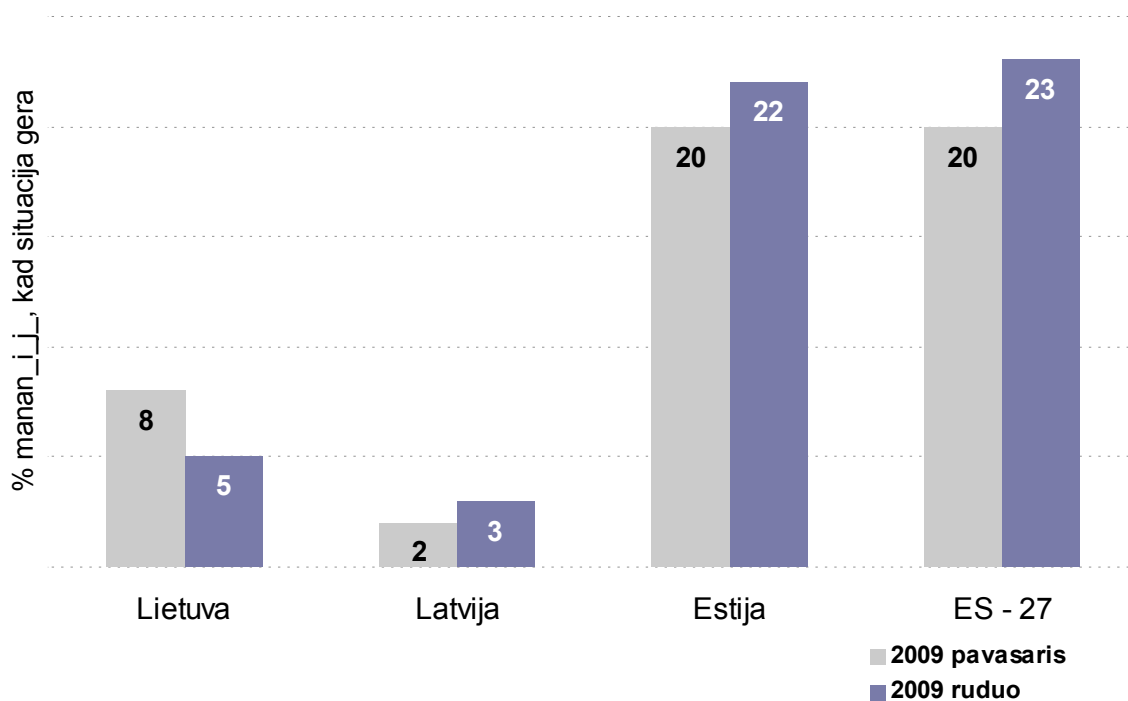
Atrodo, kad ekonominė krizė paveikė ir žmonių požiūrį į politinės sistemos funkcionavimą. Nors Lietuvos gyventojai pastarąjį dešimtmetį niekada nebuvo patenkinti tuo, kaip šalyje veikia demokratija, per pastaruosius dvejus metus šis rodiklis dar sumažėjo. Tačiau analizuojant kitų (ypač kaimyninių) valstybių piliečių nuostatas, galima daryti išvadą, kad tokį pokytį lėmė užklupęs ekonominis sunkmetis (žr. diagramą 1.1). Visų šalių vyriausybės pastaruoju metu turėjo priimti nelengvus ir nepopuliarius sprendimus. Biudžeto išlaidų mažinimas, keliami mokesčiai turi tiesioginį poveikį daugumai kiekvienos šalies gyventojų. Tad visiškai nekeista, kad jų nuostata politinės sistemos atžvilgiu tampa kritiškesnė. Ypač didelis pokytis per pastaruosius dvejus metus įvyko Latvijoje. Galbūt tai geriausiai atspindi šios šalies problemų mastą.

Diagrama 1.1. Demokratijos veikimo vertinimas

Lietuvos gyventojų nuomonė apie šalies ekonomikos padėtį ir toliau blogėja. Per pastarąjį pusmetį manančiųjų, kad situacija yra gera, sumažėjo dar beveik per pusę ir dabar taip galvojančiųjų tėra 5 proc. (žr. diagramą 1.2). Tiesa, turint galvoje tiek oficialiąją valdžios, tiek žiniasklaidos retoriką šiuo klausimu, o taip pat pastaruoju metu priimamus sprendimus dėl biudžeto lėšų mažinimo, greičiau yra stebėtina, kad 5 nuošimčiai šalies gyventojų vis dar mano situaciją esant gerą. Pokytis į neigiamą pusę būtų dar drastiškesnis jei šiuos skaičius palygintume su 2007 m. rudens skaičiais. Tuo metu 31 proc. apklaustųjų teigė, kad šalies ekonomikos būklė yra gera. Tiek kaimyninėse šalyse, tiek visoje Europos Sąjungoje žmonių, manančių, kad jų šalies ekonomikos būklė yra gera šiek tiek padaugėjo. Greičiausiai tai yra signalas, kad pasikeitus naujienų fonui, keičiasi ir žmonių suvokimas. Visiškai neigiamas tendencijas pradeda keisti neutralesnės ar net pozityvios mintys. O Latvijos gyventojų nuomonė apie savo šalies ekonomiką jau prieš pusmetį buvo tokia bloga, kad toliau blogėti nebebuvo kur.

Diagrama 1.2. Šalies ekonominės padėties vertinimas

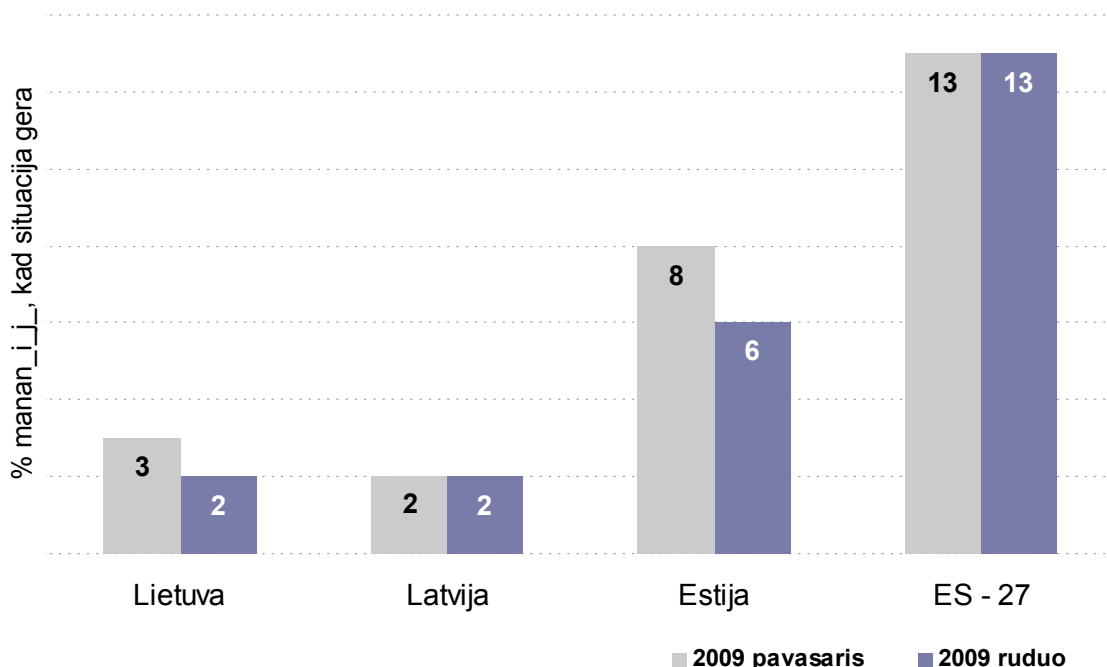

Tą patį galima pasakyti ir kalbant apie įsidarbinimo galimybių vertinimą. Pastarieji metai šalyje buvo masinių darbuotojų atleidimų ir beveik nulinės naujo darbo pasiūlos laikotarpis. Jei prieš metus žmonės tik pradėjo kalbėti apie galimus atleidimus, tai antrąjį 2009 m. pusmetį žodžiai virto darbais. Tenka pripažinti, kad ekonomikos problemų mastai viršijo prieš metus teiktas prognozes, tad ir atleidžiamų darbuotojų skaičiai buvo netikėtai dideli. Taigi, nenuostabu, kad manančiųjų, jog įsidarbinimo situacija šalyje yra gera, per metus sumažėjo net 7 kartus, t. y. nuo 21 iki 3 proc., o per pastarąjį pusmetį - dar vienu p.p. (žr. diagramą 1.3). Verta paminėti, kad 2007 m. rudenį net 50 proc. gyventojų manė, kad šioje srityje situacija yra gera. Turint omenyje ekspertų prognozes

artimiausiems metams, tikėtina, kad šis rodiklis nesikeis: didėti jam nėra jokių priedų, o mažėti nebėra kur.

Kaimyninių šalių - Latvijos ir Estijos - gyventojai taip pat radikaliai pakeitė savo nuomonę apie šalies būklę. Estijos piliečiai keitė savo nuomonę į neigiamą pusę ne taip drastiškai galbūt dėl švelnesnių ekonomikos krizės apraiškų jų šalyje, o galbūt tiesiog dėl švelnesnės krizės retorikos. Tiesa, nedarbo perspektyva atrodo ir Estijos gyventojams yra ganėtinai aktuali. Tik 6 proc. jų situaciją šioje srityje vertina gerai, o tai yra dar mažiau nei buvo 2009 m. pavasarį. Galima priminti, kad 2007 m. rudenį situaciją gerai vertino 62 proc. estų.

Diagrama 1.3. Įsidarbinimo padėties šalyje vertinimas

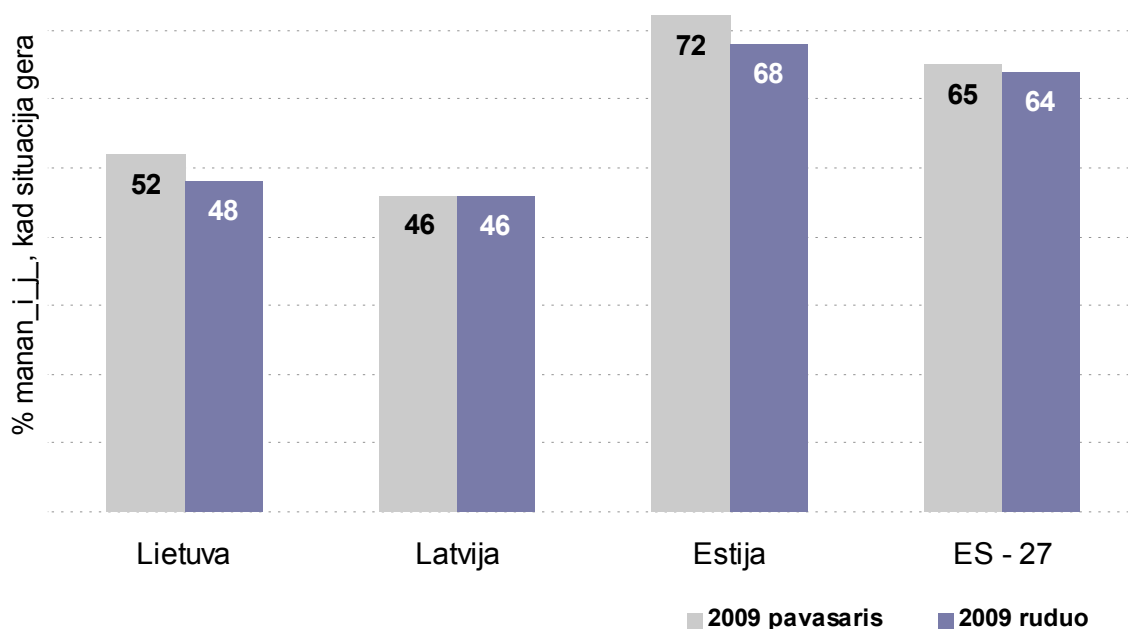

Panaši gyventojų nuomonės tendencija stebima ir visos Europos Sąjungos mastu. Tiesa, pokyčiai čia nebuvo tokie stiprūs: viena vertus, ne visose šalyse krizė yra tokia aštri kaip pas mus, kita vertus, iki krizės daugumos europiečių vertinimai nebuvo tokie teigiami, kaip Baltijos šalyse. Šiuo metu tendencija vertinti darbo rinkos situaciją blogiau yra sustojusi, o kai kuriose šalyse vertinančių ją gerai yra netgi daugiau nei buvo prieš pusmetį (pvz.: Belgijoje, Austrijoje, Liuksemburge gerai vertinančiųjų padaugėjo keletu procentinių punktų).

Pastebėtina, kad nepaisant to, jog šalių ekonomikos, darbo rinkos situacija yra vertinama labai prastai, nuomonė apie savo namų ūkio finansinę padėtį kinta ne taip smarkiai ir lieka pakankamai gera (žr. diagramą 1.4). Lietuvoje šiek tiek mažiau nei pusė visų apklaustųjų teigia, kad jų namų ūkio finansinė padėtis yra gera. Tai tik 4 p.p. mažesnis rezultatas nei prieš pusę metų. Tą patį rezultatą matome ir analizuodami

kitų šalių bei ES vidurčio rodiklius. Pokyčiai yra labai nežymūs, o dauguma gyventojų mano, kad jų šeimos situacija yra gera. Šie skaičiai rodo arba tai, kad žmonės sugebėjo nesunkiai prisitaikyti prie pakitusios situacijos ir sutvarkyti savo šeimos finansus taip, kad nekiltų problemų, arba tai, kad ekonominės krizės pasekmės dar nepasiekė (o galbūt ir nepasieks) daugumos gyventojų.

Diagrama 1.4. Namų ūkio finansinės padėties vertinimas

Tiesa, per metus gana stipriai pasikeitė žmonių nuomonė apie paskutiniuosius penkerius metus turėtą perkamąją galią. Manančiųjų, kad jų perkamoji galia per pastaruosius penkerius metus pagerėjo Lietuvoje liko tik 13 proc. palyginti su 2008 m. rudenį buvusiais 32 proc. Šis pokytis taip pat nesunkiai paaiškinamas tuo, kad iki 2008 m. rudens vykęs spartus ekonomikos augimas lėmė ir teigiamus gyventojų perkamosios galios pokyčius. Ir nors tikėtina, kad daugumos gyventojų santykinė perkamoji galia dar nepasiekė 2004 m. buvusio lygmens, pasireiškė psichologinis ekonomikos nuosmukio efektas: staigūs pajamų pokyčiai verčia galvoti, kad šiuo metu yra blogiau nei buvo prieš penkerius metus.

Lentelė 1.2. Perkamosios galios pokyčiai per pastaruosius 5 metus

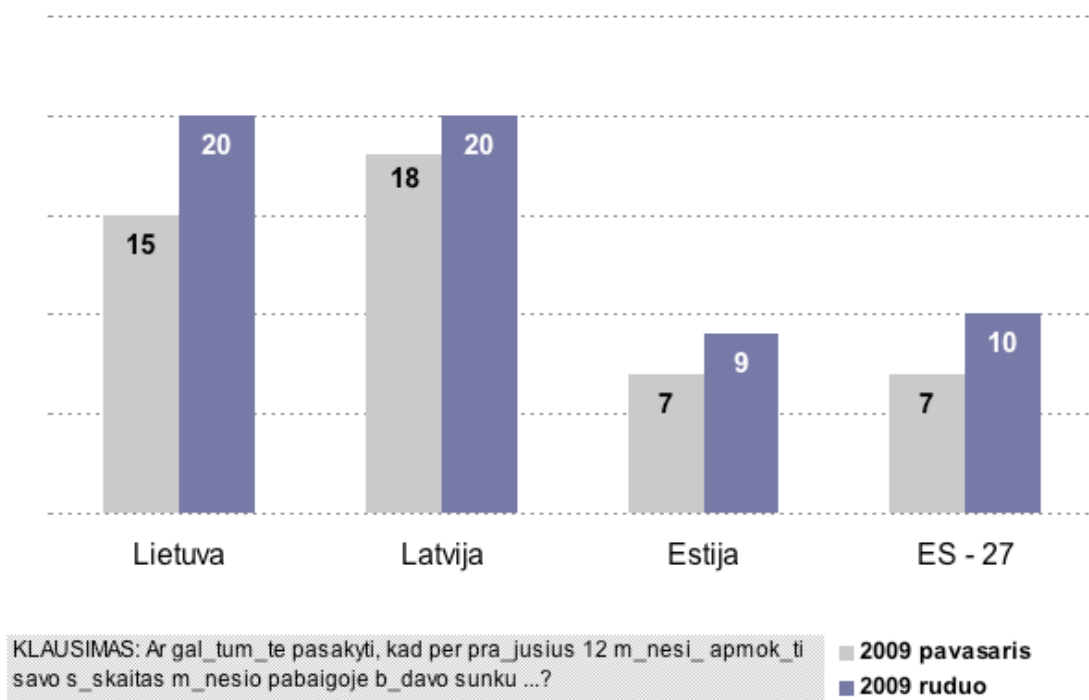
	Lietuva		ES – 27	
	2009 ruduo	2008 ruduo	2009 ruduo	2008 ruduo
Pagerėjo	13%	32%	17%	18%

Išliko tokia pati	26%	25%	33%	29%
Pablogėjo	60%	41%	48%	51%

KLAUSIMAS: Kalbant apie Jūsų perkamąją galią, t.y. dalykus, kuriuos Jūsų namų ūkis gali sau leisti kasdieniniame gyvenime, jei palygintumėte savo šiandieninę padėtį su buvusiaja prieš penkerius metus, ar ji pagerėjo, išliko beveik tokia pati, ar pablogėjo?

Visoje ES, o taip pat ir Lietuvoje daugėja tokių žmonių, kurie teigia, kad jiems dažniausiai yra sunku apmokėti visas sąskaitas mėnesio gale (žr. diagramą 1.5). Lietuvoje šis rodiklis jau pasiekė penktadalį visų gyventojų. Turint omenyje mažėjančias pajamas, augantį bedarbių skaičių bei padidėjusias kreditų aptarnavimo sąnaudas, ši tendencija yra nesunkiai suprantama. Tikėtina, kad šis skaičius Lietuvoje gali augti ir ateityje atsižvelgiant į tai, kad pajamos turėtų mažėti ir toliau, o kai kurios kainos (elektros energijos, šilumos, kuro) neabejotinai padidės.

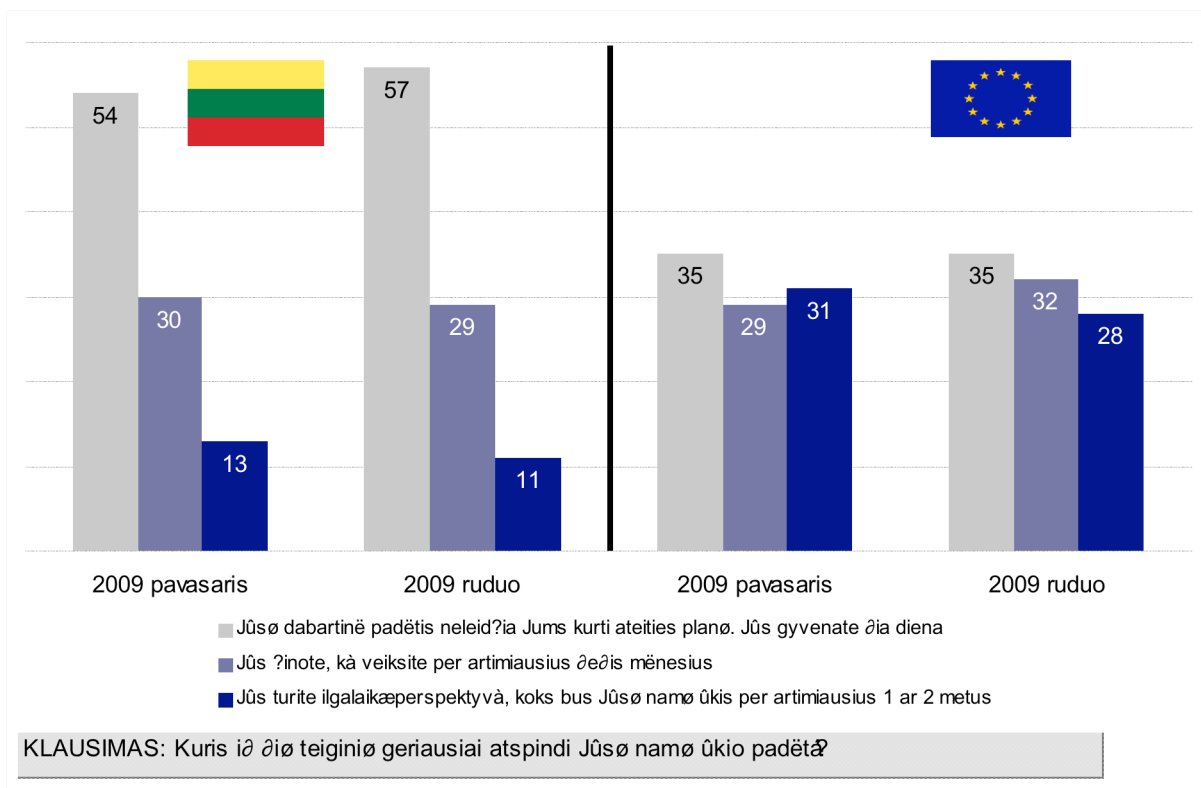
Diagrama 1.5. Problemos apmokant mėnesio sąskaitas

Tačiau akivaizdu, kad jei ekonominė krizė tiesiogiai (kol kas) ir nepaveikė daugumos šeimų finansinės padėties, ji sukėlė nerimą ir neaiškumą dėl ateities (žr. diagramą 1.6). Ypač tai pasakytina apie Lietuvą. Daugiau nei pusė apklaustųjų teigia, kad jie gyvena šia diena ir nekuria jokių ateities planų. Matyt tai logiškai paaiškinama būsena, nes ekspertų prognozės dėl ekonomikos ateities, nedarbo lygio keičiasi taip greitai, kad planuoti net ir artimą perspektyvą yra gana keblu. Dauguma gyventojų tiesiog siekia išlaukti, kol

ekonominė situacija taps šiek tiek aiškesnė. Ši šalies gyventojų nuostata, be abejo, turi įtakos ir vartojimo elgesiui, ypač ilgalaikio vartojimo prekių paklausai (nekilnojamajam turtui, buitinei technikai, automobiliams). Tikėtina, kad, nors dalies namų ūkių pajamos jiems ir leistų įsigyti tokias prekes, yra susilaikoma dėl padėties neaiškumo. ES vidutinis gyventojas šiuo požiūriu jaučiasi šiek tiek stabilesnis. Čia tik trečdalis gyvena šia diena, o kiti turi labiau ar mažiau ilgalaikę perspektyvą.

Diagrama 1.6. Šeimos perspektyvos

Nors daugiau negu pusė Lietuvos gyventojų ir dar didesnė dalis visų ES piliečių yra patenkinti savo gyvenimu, kur kas mažiau jų mano, kad reikalai jų šalyje ir Europos Sąjungoje krypta į gerąją pusę. Tiesa, ES reikalų atveju optimizmo yra šiek tiek daugiau. Taip pat pastebėtina, kad neigiama tendencija per pastarąjį pusmetį sulėtėjo. Jei nuo 2008 m. pavasario iki rudens manančiųjų, kad šalyje reikalai krypta į gerąją pusę sumažėjo net 17 p.p., o nuo 2008 m. rudens iki 2009 m. pavasario - 6 p.p., tai per pastarąjį pusmetį - vos 3 p.p. (žr. lentelę 1.3); o, kad reikalai ES krypta į gerąją pusę, tiki 48 proc. Lietuvos gyventojų arba 16 p.p. daugiau nei prieš pusmetį. Pozityvios žinios apie ES ekonomiką, o taip pat pajudėję Europos Sąjungos valdymo reformos reikalai ratifikavus Lisabonos sutartį teikia optimistinių vilčių. ES apskritai šiuo požiūriu atrodo taip pat pasiektas lūžio taškas. Jei praeitais metais buvo aiški neigiama tendencija, o praeitą pusmetį minimali neigiama tendencija, tai dabar ji yra šiek tiek teigiama.

Lentelė 1.3. Bendras esamos padėties įvertinimas.

	Lietuva 2009 pavasaris		ES – 27 2009 pavasaris	
	<i>Lietuvoje</i>	<i>Europos Sąjungoje</i>	<i>Savo šalyje</i>	<i>Europos Sąjungoje</i>
Reikalai krypsta į gerąją pusę	10% (-3 p.p.)	48% (+16 p.p.)	30% (+3 p.p.)	40% (+6 p.p.)
Reikalai krypsta į blogąją pusę	77% (+4 p.p.)	20% (-15 p.p.)	47% (-3 p.p.)	28% (-7 p.p.)
Nei taip, nei ne	12%	22% (+1 p.p.)	19% (+1 p.p.)	20%

Skliaustuose pateiktas pokytis palyginti su 2009 m. pavasario apklausa

KLAUSIMAS: Apskritai, ar, Jūsų manymu, šiuo metu reikalai krypsta į gerąją pusę, ar į blogąją pusę...?

1.3. Ateinančių metų lūkesčiai

Per pusmetį nuo 2008 m. pavasario iki rudens optimistiškai įvairiose srityse nusiteikusių Lietuvos gyventojų procentas buvo smukęs 2 ir daugiau kartų. Pirmasis 2009 m. pusmetis, atrodo, žadėjo šokių tokių stabilumą: optimistiškai mąstančių šalies gyventojų vėl buvo pradėję daugėti. Tačiau pastarasis pusmetis vėl rodo neigiamą Lietuvos gyventojų lūkesčių tendenciją. Šokių tokių optimizmo augimą prieš pusmetį matyt galima paaiškinti praėjusia šoko po staigaus blogų naujienų srauto 2008 m. pabaigoje būseną. Metų pradžia ir vidurys, vykę Prezidento rinkimai ir su naująja Prezidente sietos viltys suteikė šiek tiek optimizmo daliai gyventojų. Tačiau niekas iš esmės nepasikeitė, ekonomikos nuosmukis nesibaigė, o rudenį pradėtas svarstyti kitų metų biudžetas reiškė mažėsiančias pajamas daugeliui gyventojų. Visa tai, taip pat laukiantis elektros kainų didėjimas uždarius IAE, nesuteikia daug pagrindo optimistinėms gyventojų nuotaikoms dėl artimiausių 12 mėnesių.

Dar visai neseniai Lietuvos gyventojai buvo vieni didžiausių optimistų kalbėdami apie artimiausią tiek savo, tiek šalies ateitį. Dabar lietuviai artimiausius 12 mėnesių mato gerokai pesimistiškiau nei vidutinis ES gyventojas. Turint omenyje pastarųjų metų kalbas apie tai, kad mūsų kaip ir kaimynines šalis krizė paveiks stipriau, o atsigavimas užtruks gerokai ilgiau, tai yra visiškai suprantama. Europos Sąjungoje vidutiniškai lūkesčių dėl ateities rodiklis lieka beveik nepakitęs. Akivaizdu, kad dauguma ES gyventojų laukia naujų žinių apie ekonomikos situaciją, o tų žinių pobūdis ir nulems lūkesčių tendencijas ateityje.

Diagrama 1.8. Ekonominės padėties lūkesčiai

QA4.2. Kokius lūkesčius Jūs siejate su artimiausiais 12 mėnesių: ar artimiausi 12 mėnesių, Jūsų manymu, bus geresni, blogesni ar tokie pat, kalbant apie ...?

Ekonominę padėtį (MŪSŲ ŠALYJE)

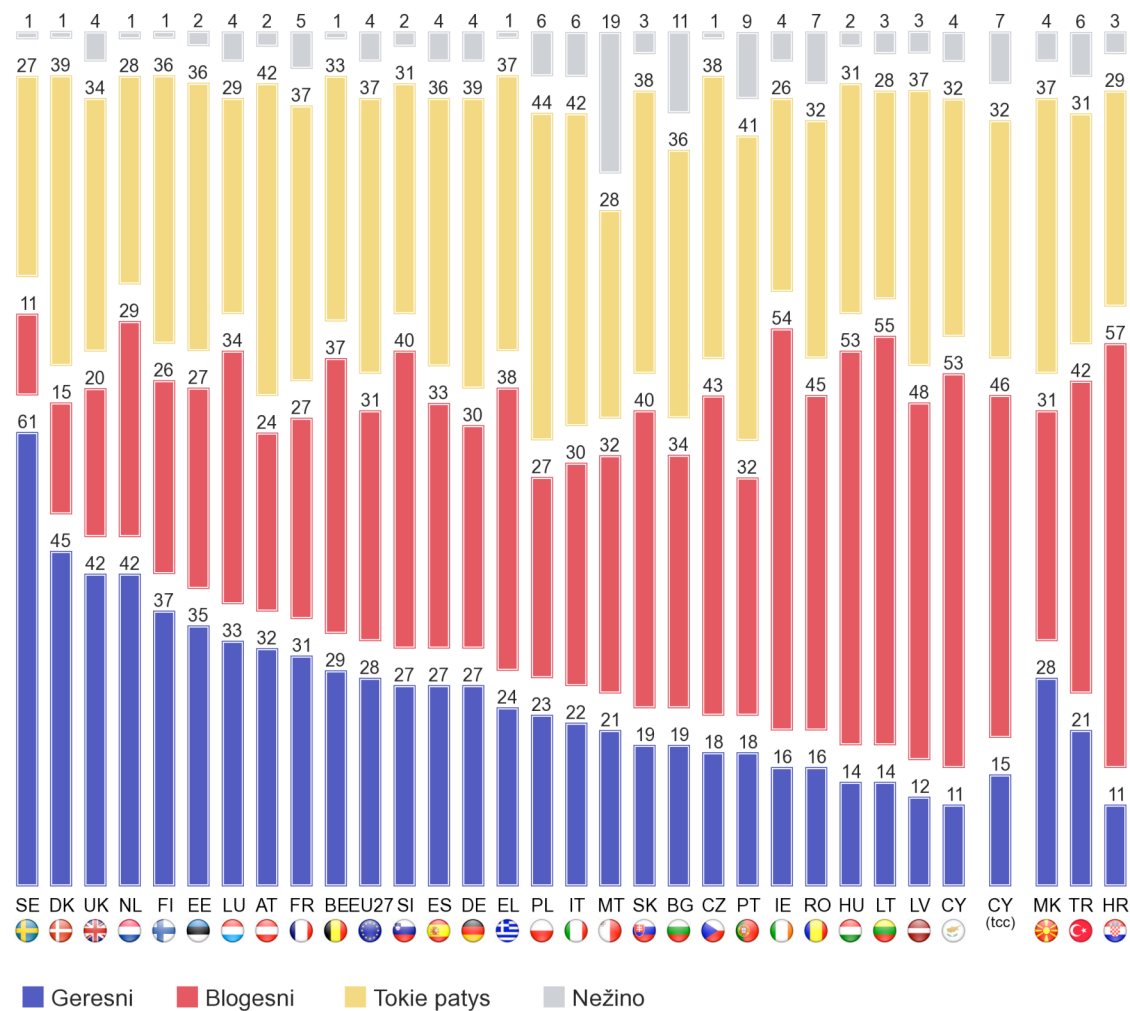
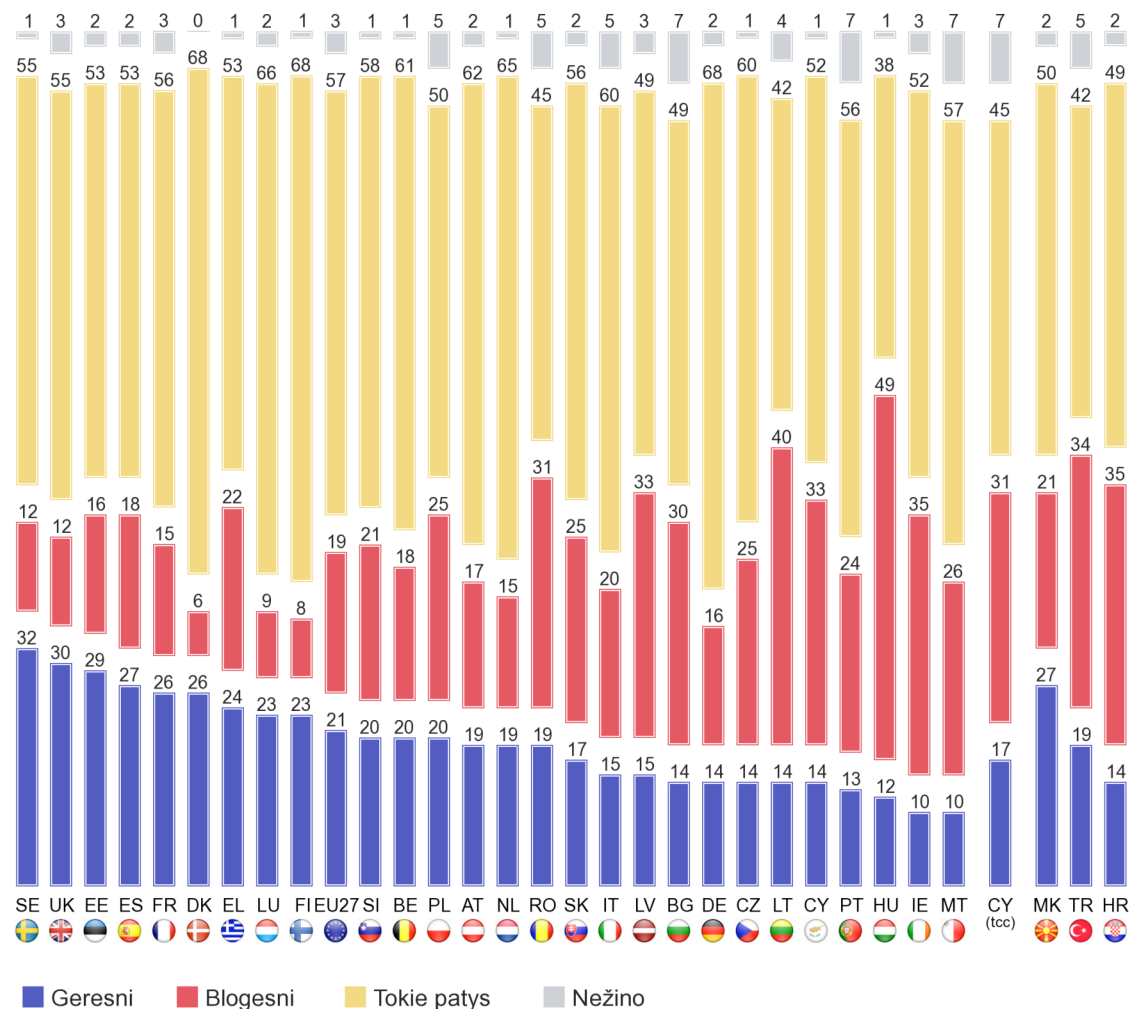

Diagrama 1.9. Namų ūkio finansinės padėties lūkesčiai

QA4.3. Kokius lūkesčius Jūs siejate su artimiausiais 12 mėnesių: ar artimiausi 12 mėnesių, Jūsų manymu, bus geresni, blogesni ar tokie pat, kalbant apie ...?

Jūsų namų ūkio finansinę padėtį

Lentelė 1.4. Nuomonė apie artimiausius 12 mėnesių.

	2009 pavasaris	2009 ruduo	2009 pavasaris	2009 ruduo	2009 pavasaris	2009 ruduo
Jūsų gyvenimą apskritai	Geresni		Blogesni		Tokie patys	
Lietuva	23%	17%	32%	39%	42%	40%
ES - 27	27%	26%	14%	15%	56%	56%
Ekonominę padėtį šalyje	Geresni		Blogesni		Tokie patys	
Lietuva	18%	14%	47%	55%	32%	28%
ES - 27	25%	28%	34%	31%	36%	37%
Jūsų šeimos finansinę padėtį	Geresni		Blogesni		Tokie patys	
Lietuva	16%	14%	34%	40%	47%	42%
ES - 27	21%	21%	18%	19%	58%	57%
Įsidarbinimo galimybes šalyje	Geresni		Blogesni		Tokie patys	
Lietuva	14%	11%	52%	63%	29%	23%
ES - 27	20%	22%	44%	40%	32%	34%
Jūsų asmenines galimybes rasti darbą	Geresni		Blogesni		Tokie patys	
Lietuva	12%	10%	35%	40%	37%	33%
ES - 27	19%	19%	10%	11%	59%	59%

Klausimas: Kokius lūkesčius Jūs siejate su artimiausiais 12 mėnesių: ar artimiausi 12 mėnesių, Jūsų manymu, bus geresni, blogesni ar tokie pat, kalbant apie ... ?

Kaip ir praėjusį rudenį, didžiausi optimistai vertindami savo gyvenimo perspektyvas išlieka jaunesnio amžiaus Lietuvos gyventojai. Šiek tiek pozityviau į ateitį žiūri ir didžiųjų miestų gyventojai. Natūralu, kad neturintieji finansinių sunkumų taip pat dažniau galvoja, kad ateinantys dvylika mėnesių turėtų būti geresni.

1.4. Svarbiausios šalies problemos

Prieš pusę metų įvykę pasikeitimai kalbant apie pagrindines visuomenės problemas išlieka ir šio pusmečio apklausoje. 2008 m. gale svarbiausia problema buvo infliacija, o vėliau ją iš pirmojo trejetuko buvo išstūmusios nedarbo, ekonominės padėties ir mokesčių problemos. Dabar infliacija vėl grįžta į "prizininkų" trejetą. Beveik neabejotina, kad šios problemos svarba didės po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo. Visuomenė jau supažindinta su tuo, kad elektros kainos nuo 2010 m. sausio mėnesio kils apie 30 proc. Ekspertai prognozuoja, kad tai gali padaryti įtaką ir kitų prekių kainų kilimui. **Taigi, infliacijos grėsmė vėl daro šią problemą aktualia daugumai Lietuvos gyventojų.** Nors absoliutus gyventojų skaičius įvardijantis ją kaip aktualią problemą šiek tiek sumažėjo, santykinė jos svarba kitų problemų fone tapo truputį didesnė.

Prieš pusmetį padidėjusi mokesčių problemos svarba tebuvo trumpalaikis mokesčių reformos, atliktos prieš metus, efektas. Net ir tai, kad nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. didėjo pridėtinės vertės mokestis, nepadarė įspūdžio daugumai gyventojų. Šios problemos aktualumas šiek tiek sumenko palyginti su 2009 m. pavasariu.

Tačiau svarbiausia tiek Lietuvos gyventojams, tiek visiems europiečiams pastaruosius metus yra nedarbo problema. Lietuvoje nedarbo lygiui perkopus 10 proc. ribą, ji tampa aktuali beveik kiekvienai šeimai. Jei ir netenka susidurti su ja tiesiogiai, potenciali grėsmė kybo virš daugumos dirbančiųjų. Nekalbant apie tai, kad darbuotojo ir darbdavio santykiams pasikeitus 180 laipsnių, iniciatyvą diktuoti sąlygas perėmė pastarieji. Beje, nedarbas yra pagrindinė problema ir daugumoje kitų ES šalių. Ekonomikos situacija – tai dar viena problema iš aktualiausiųjų trejetuko. Jos svarba lieka to paties lygmens kaip ir prieš pusę metų. Matyt dauguma gyventojų puikiai suvokia, kad, visų pirma, nuo bendros ekonominės padėties priklauso ir dauguma kitų veiksmų: nedarbas, pensijos, sveikatos apsauga ir t.t.

Visoje ES labiausiai akcentuojamos panašios problemos kaip ir Lietuvoje: visų pirma, nedarbas ir ekonominė padėtis. Nedarbo svarba taip pat šiek tiek padidėjo per paskutinį pusmetį. Tradiciškai labiau svarbios vidutiniam europiečiui atrodo imigracijos bei terorizmo problemos, o mažiau svarbi – energetikos problematika. Nepaisant to, kad nemaža dalis Vidurio Europos praeitą žiemą susidūrė su Rusijos ir Ukrainos konflikto sukeltais dujų tiekimo nesklandumais, o ateinanti nauja žiema vėl kėlė abejonių dėl Rusijos ir Ukrainos gebėjimo susitarti dėl dujų tranzito, šios problemos aktualumas nepadidėjo net labiausiai nukentėjusiose šalyse – Bulgarijoje, Slovakijoje.

Lentelė 1.5. Svarbiausios problemos Lietuvoje.

	Lietuva 2009 pavasaris	Lietuva 2009 ruduo	ES – 27* 2009 pavasaris	ES – 27* 2009 ruduo
Nedarbas	53%	64%	49%	51%
Ekonominė padėtis	48%	49%	42%	40%
Kylančios kainos, infliacija	21%	19%	21%	19%
Nusikalstamumas	17%	19%	16%	19%
Mokesčiai	22%	16%	7%	8%

Sveikatos apsaugos sistema	9%	7%	14%	14%
Energetika	8%	7%	2%	3%
Pensijos	6%	7%	9%	9%
Švietimo sistema	5%	3%	7%	7%
Imigracija	2%	3%	9%	9%
Aplinkos apsauga	1%	1%	5%	4%
Terorizmas	0%	1%	5%	4%
Gynyba, užsienio politika	0%	0%	1%	2%

KLAUSIMAS: Kokios dvi svarbiausios problemos šiuo metu iškyla Lietuvai?

**PASTABA: Kitų šalių piliečiams užduodamas klausimas apie jų šalį.*

Ekonominės problemos (bendra situacija, nedarbas, mokesčiai) yra svarbios visoms visuomenės grupėms. Tačiau jos svarbesnės tams, kurias jos tiesiogiai labiau paveikia, t.y. darbingo amžiaus žmonėms. Taip pat nieko stebėtino, kad vyriausio amžiaus gyventojai svarbesnes nei vidutiniškai problemas sieja su sveikatos apsauga ir pensijomis. Jaunesniems (15–39 m. amžiaus) respondentams kur kas labiau rūpi nedarbas, migracija, švietimo sistema, aprūpinimas būstu, mokesčiai. Kaimo žmonėms labiau nei vidutiniškai svarbi atrodo nedarbo problema.

2. Europos Sąjungos įvaizdis ir vertinimas

2.1. Narystės Europos Sąjungoje nauda

Palankiausiai narystės Europos Sąjungoje atžvilgiu yra nusiteikę Airijos, Slovakijos, Estijos ir Danijos gyventojai: daugiau nei trys ketvirtadaliai šių šalių gyventojų mano, kad narystė ES yra naudinga jų šaliai (žr. 2 žemėlapi). Šie rodikliai yra kur kas didesni už ES vidurkį – tik šiek tiek daugiau negu pusė visų ES piliečių (57 proc.) mano, kad narystė ES yra naudinga jų šaliai. O mažiausia dalis gyventojų mano, kad narystė ES yra naudinga jų šaliai, Jungtinėje Karalystėje (36 proc.), Latvijoje (37 proc.) ir Vengrijoje (38 proc.), nors pastarosios dvi šalys yra naujosios į ES valstybės narės. Naujųjų ES – 12 šalių gyventojų, manančių, kad narystė naudinga šaliai, vidurkis yra 65 procentai. Senųjų 15 ES narių taip manančiųjų vidurkis – 55 proc.

Palankumas Europos Sąjungai per pastarąjį pusmetį Lietuvoje šiek tiek nusmuko (- 5 p.p.), o visoje Europos Sąjungoje padidėjo vienu procentiniu punktu. Palyginti su aukščiausiu palankumo ES tašku Lietuvoje 2007 m. (žr. diagramą 2.1), matoma aiški pastarųjų dvejų metų tendencija: nors ir pasvyruodamas, palankumas Europos Sąjungai Lietuvoje po truputį mažėja. Neabejotina, kad ekonominė krizė išsklaidė kai kurių žmonių galbūt turėtas iliuzijas, kad Europos Sąjunga gali apsaugoti nuo bet kokių problemų. Europos Sąjunga taip pat nepuolė beatodairiškai gelbėti smunkančių Baltijos šalių ekonomikų (nors ir suteikė didelę paramą Latvijai, tačiau iškėlė griežtą tos paramos sąlygų), Europos Centrinis Bankas nepasiūlė išimties tvarka įsivesti euro, o Europos Komisija net ir po 2009 m. žiemos dujų tiekimo iš Rusijos sutrikimų nepakeitė nuomonės dėl Ignalinos AE uždarymo. Galbūt tam tikru metu dalis Lietuvos gyventojų turėjo dar didesnių lūkesčių ES atžvilgiu, kurie neišsipildė. Tai galėjo juos ir paskatinti pakeisti savo požiūrį į Europos Sąjungos teikiamą naudą. Nepaisant visko, Lietuvos gyventojai tebėra vieni palankiausiai ES nusiteikusių narystės Sąjungoje atžvilgiu.

2 žemėlapis. Narystės ES nauda

	IE	81%
	SK	80%
	EE	79%
	DK	75%
	PL	74%
	NL	74%
	LU	72%
	EL	71%
	LT	66%
	RO	66%
	ES	66%
	BE	65%
	SI	64%
	PT	64%
	CZ	62%
	FI	60%
	MT	59%
	DE	57%
	EU27	57%
	SE	55%
	FR	54%
	CY	50%
	IT	50%
	BG	50%
	AT	46%
	HU	38%
	LV	37%
	UK	36%
* CY (tcc) 62%		
	MK	76%
	TR	50%
	HR	36%

Klausimas: QA8. Atsižvelgiant į visas aplinkybes, ar, Jūsų manymu, narystė Europos Sąjungoje (MŪSŲ ŠALIAI) yra naudinga ar ne?

Atsakymai: Taip, naudinga

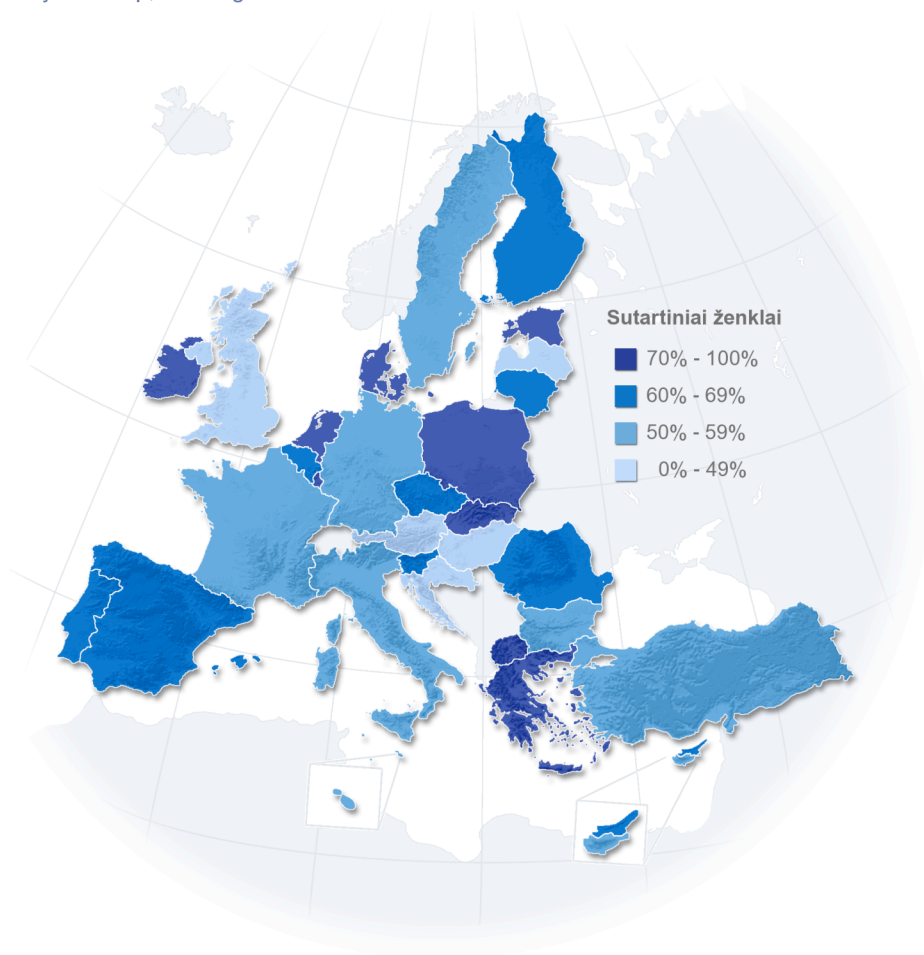
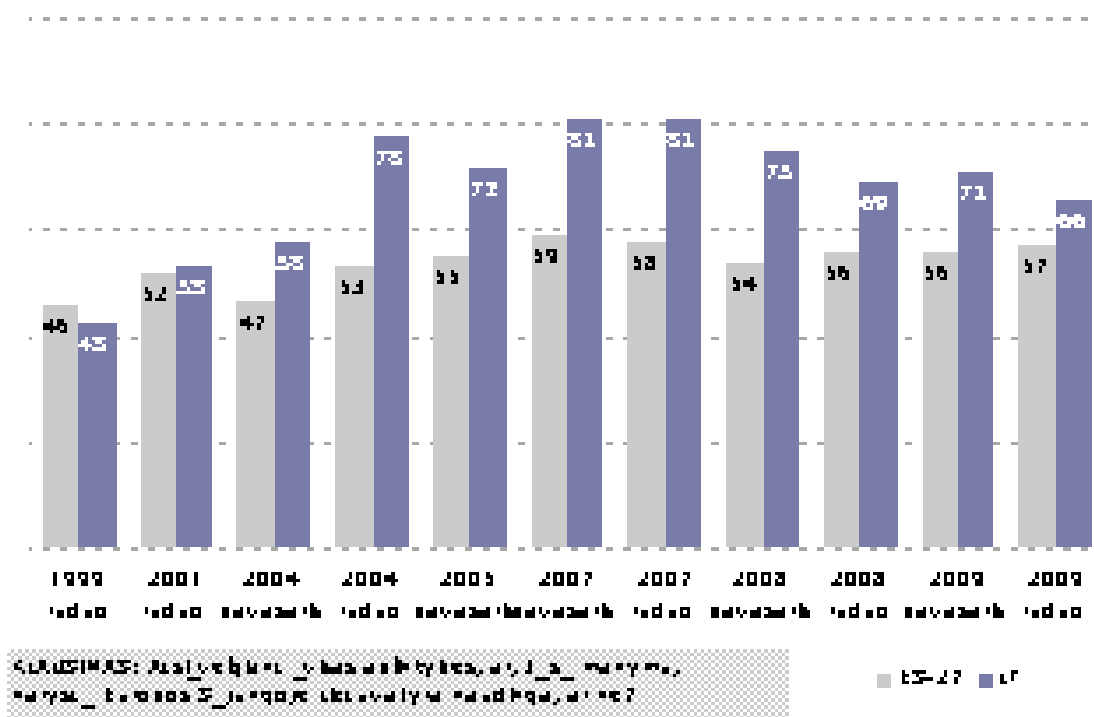

Diagrama 2.1. Narystės ES naudos suvokimo pokyčiai

Skirtingai nei ankstesniais metais, demografinės visuomenės grupės ėmė skirtis požiūriu į ES. Kuo jaunesni yra žmonės, tuo palankiau į ES jie žiūri. Gerokai palankiau narystę ES vertina respondentai, kurie mano esą dešiniųjų politinių pažiūrų nei kairiųjų (atitinkami palankumo procentai yra 79 ir 63 proc.). Taip pat egzistuoja priklausomybė tarp finansinės žmogaus padėties ir jo požiūrio į narystę ES. Neturintieji problemų apmokėti sąskaitų mėnesio gale gerokai palankiau vertina Lietuvos buvimą Europos Sąjungoje (skirtumas nuo turinčiųjų yra net 22 p.p.). Nepalankiu požiūriu į ES tai pat išsiskiria Vilniaus apskrities gyventojai: čia tik 59 proc. apklaustųjų mano, kad narystė ES yra naudinga šaliai.

2.2. Europos Sąjungos įvaizdis

Ilgai vertinę Europos Sąjungos įvaizdį palankiau nei likusi Europa, per pastaruosius metus Lietuvos gyventojai beveik susilygino su Europos Sąjungos vidurkiu. Lietuvoje ES įvaizdį teigiamai vertina 44 proc., o visoje ES – 48 proc. apklaustųjų. Krizės laikotarpiu ES įvaizdis nukentėjo tiek Lietuvoje, tiek kitose ES šalyse. 2008 m. pavasarį Lietuvoje ir visoje ES įvaizdį teigiamai vertino atitinkamai 59 proc. ir 52 proc. Galbūt šis pokytis yra susijęs su užsitęsusiais ginčais dėl ES sutarties, o galbūt bendras negatyvių nuostatų fonas atsirado dėl lėtėjančio ūkio augimo. Lietuvos gyventojai visada turėjo labai didelių lūkesčių dėl ES veiklos. Tačiau Europos Sąjunga taip pat neišvengė ekonominės krizės, o narystė joje Lietuvos nuo krizės taipogi neapsaugojo. Galbūt tai šiek tiek sumenkino jos įvaizdį.

Latvijos gyventojai Europos Sąjungą vertina prasčiau, o Estijos – panašiai kaip ir lietuviai: turinčiųjų teigiamą ES įvaizdį šiose šalyse yra atitinkamai 28 proc. ir 45 proc. gyventojų. Lenkijoje 53 proc. apklaustųjų tvirtina turį teigiamą ES įvaizdį. O geriausią ES įvaizdį turi Liuksemburgo (66 proc. teigiamų atsakymų), Rumunijos ir Bulgarijos gyventojai (po 63 proc.). Už Latvijos gyventojus blogesnį ES įvaizdį turi tik britai (26 proc.).

Lentelė 2.1. Europos Sąjungos įvaizdis.

	Lietuva 2009 ruduo	Lietuva 2009 pavasaris	ES – 27 2009 ruduo	ES – 27 2009 pavasaris
Labai teigiamas	6%	5%	7%	6%
Pakankamai teigiamas	38%	41%	41%	39%
Neutralus	45%	45%	35%	36%
Pakankamai neigiamas	8%	6%	12%	12%
Labai neigiamas	1%	1%	3%	4%
N/N	2%	2%	2%	3%

KLAUSIMAS: Ar Europos Sąjunga Jūsų akyse turi labai teigiamą, pakankamai teigiamą, neutralų, pakankamai neigiamą ar labai neigiamą įvaizdį?

Lietuvos ir visos Europos Sąjungos gyventojų požiūris į tai, ką jiems reiškia ES, sutampa tik iš dalies. Šis požiūris beveik nekinta jau keletą metų. Lietuvos piliečiams Europos Sąjunga visų pirma reiškia laisvę keliauti, studijuoti ir dirbti kitose ES šalyse. Toliau Europos Sąjunga Lietuvos piliečiams asocijuojasi su ekonomine gerove, demokratija, kultūros įvairove, savaresniu žodžiu pasaulyje. O europiečiams apskritai ES yra laisvė keliauti, studijuoti ir dirbti, euras, taika, demokratija ir savaresnis žodis pasaulyje. Visiems europiečiams, žymiai labiau nei lietuviams, ES asocijuojasi su biurokratija, pinigų švaistymu, nepakankama išorinių sienų apsauga. Lietuvoje niekada nebuvo akcentuojamos neigiamos Europos Sąjungos pusės, žiniasklaidoje gana retai pasirodo straipsniai apie Europos Komisijos biurokratiją ar neefektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ES institucijose. Lietuvoje kol kas neaktuali ir imigracijos problema. Be to, Lietuvoje tiesiog nėra nė vienos įtakingos ir skeptiškai Europos Sąjungos atžvilgiu nusiteikusios

politinės jėgos, todėl ir asociacijos su ES šalyje pirmiausia yra teigiamos. Taip pat europiečiams ES vidutiniškai labiau asocijuojasi su nedarbu ir nusikalstamumu. Tai vėlgi yra senųjų ES narių įtaka. Jų gyventojai matyt yra linkę manyti, kad ES išsiplėtus, jų šalis užplūdo ne tik ieškantieji darbo iš Rytų Europos, bet ir tų šalių nusikaltėliai.

Lentelė 2.2. Europos Sąjungos įvaizdis.

	Lietuva 2009 ruduo	Lietuva 2009 pavasaris	ES – 27 2009 ruduo	ES – 27 2009 pavasaris
Laisvę keliauti, studijuoti ir dirbti bet kur ES	57%	56%	46%	42%
Ekonominę gerovę	21%	24%	18%	16%
Demokratiją	18%	19%	26%	22%
Kultūros įvairovę	18%	18%	22%	19%
Taiką	16%	13%	28%	25%
Eurą	14%	15%	37%	33%
Svaresnį žodį pasaulyje	13%	16%	25%	23%
Pinigų švaistymą	12%	15%	21%	20%
Socialinę apsaugą	11%	14%	11%	10%
Biurokratiją	9%	9%	20%	19%
Mūsų kultūros savitumo praradimą	9%	6%	11%	10%
Nedarbą	7%	8%	14%	13%
Daugiau nusikaltimų	5%	4%	14%	11%
Nepakankamą išorinių sienų kontrolę	3%	3%	14%	12%

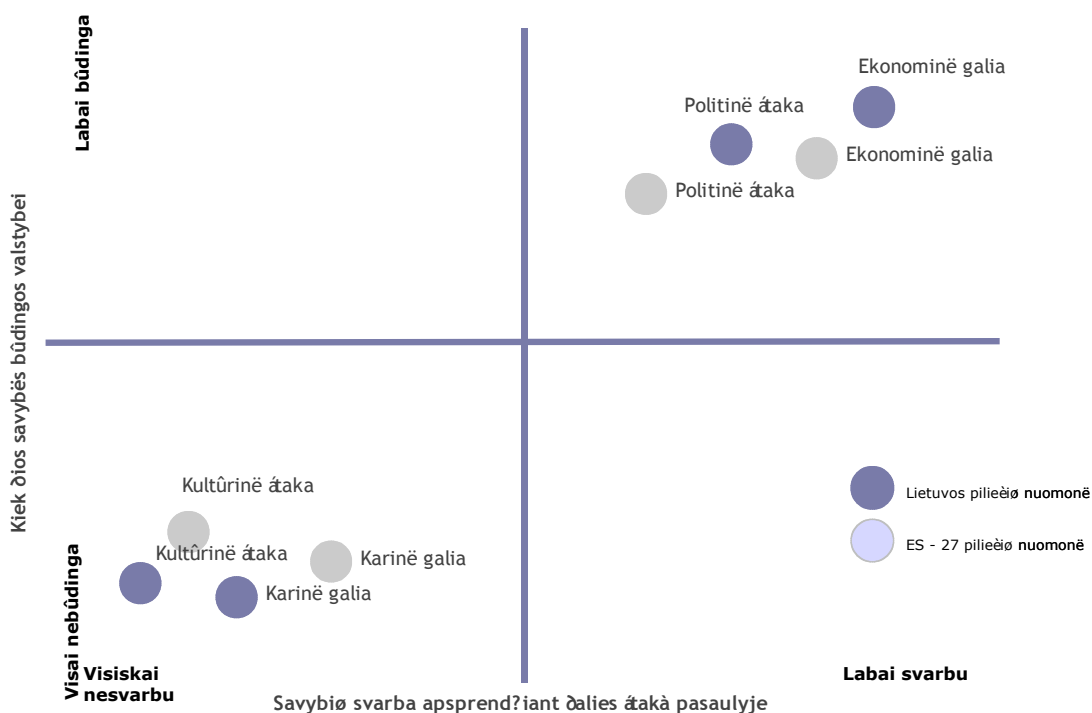
KLAUSIMAS: Ką Jums asmeniškai reiškia Europos Sąjunga? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

Šiame Eurobarometro tyrime respondentams buvo pateikti klausimai apie tai, kas, jų manymu, lemia valstybės arba tarptautinės organizacijos įtaką pasaulyje. Taip pat respondentai buvo prašomi įvertinti, kiek tos savybės yra būdingos Europos Sąjungai. Tiek Lietuvos, tiek visos Europos Sąjungos piliečių manymu, labiausiai įtaką pasaulyje lemia ekonominė ir politinė galia. Būtent šiomis savybėmis pasižyminčios valstybės yra įtakingos pasauliniu mastu. Kultūrai ir karinei galiai respondentų buvo priskirta gerokai mažesnė svarba. Lietuvos respondentai ypač toli atskyrė šias dvi savybių grupes, o europiečiai apskritai mato truputį mažesnę jų svarbos skirtumą.

Tiek Lietuvos, tiek visos ES piliečiai mano, kad tos savybės, kurios yra svarbios bendrai įtakai pasaulyje, būtent ir yra būdingos ES. Kitaip tariant, dauguma apklaustųjų mano, kad iš išvardintų savybių Europos Sąjungą geriausiai apibūdina būtent ekonominė galia ir politinė įtaka. Kultūrinė įtaka tiek Lietuvos, tiek visų ES gyventojų manymu yra trečioje

vietoje pagal tinkamumą apibūdinti ES. Šiek tiek stebina tai, kad net Vakarų Europos valstybių gyventojai, galintys pasigirti tūkstantmečius siekiančiomis kultūrinėmis tradicijomis bei daugybe žinomiausių pasaulio kūrėjų, nemano, kad Europos Sąjunga pasižymi kultūrine įtaka. Deja, šiame tyrime nebuvo prašoma pasakyti, kiek šiomis savybėmis pasižymi kitos šalys, todėl nėra galimybės palyginti ES su JAV, Kinija, Rusija ar kitomis šalimis. Galima tik kelti hipotezę, kad respondentai asocijuoja kultūrinę įtaką su populiariąja kultūra ir todėl mano, kad tai nėra būdingas ES bruožas.

Diagrama 2.2. ES įtaka pasaulyje

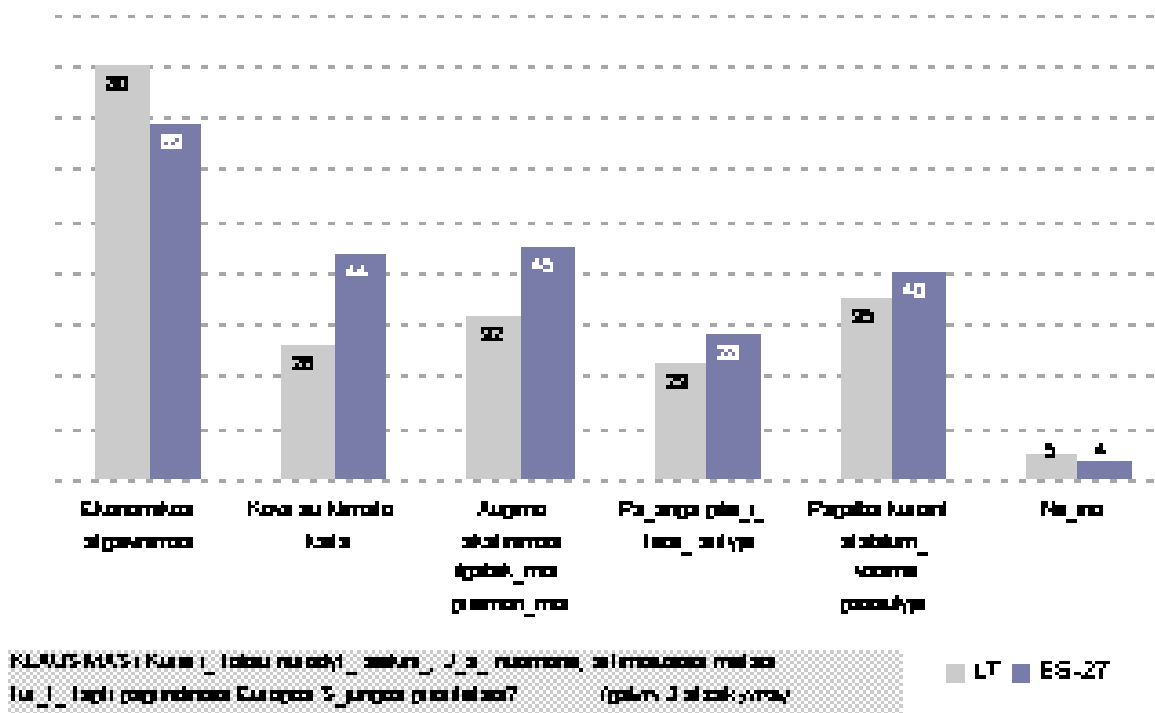
2.3. Europos Sąjungos ateitis

70 proc. Lietuvos piliečių ir 66 proc. vidutiniškai ES piliečių yra nusiteikę optimistiškai dėl ES ateities. Daugiausiai optimistų dėl ES ateities yra Danijoje, Nyderlanduose (po 79 proc.) ir Estijoje (76 proc.). O labiausiai pesimistiškai nusiteikę Latvijos, Vengrijos bei Jungtinės Karalystės piliečiai (atitinkamai 45, 42 ir 40 proc. jų nusiteikę pesimistiškai dėl ES ateities). Beje, ilgai dvejojusių, ar pritarti Lisabonos sutarčiai, Čekijos ir Airijos gyventojai atrodo yra gana palankiai nusiteikę dėl Europos Sąjungos perspektyvos. 66 proc. čekų ir 68 proc. airių yra optimistai dėl ES ateities.

Dauguma tiek visos ES, tiek Lietuvos piliečių mano, kad artimiausiais metais Europos Sąjungos prioritetą turi būti ekonomikos atgaivinimas (žr. diagramą 2.3). Tiesa, tolesni prioritetai šiek tiek skiriasi. Lietuvos gyventojai beveik vienodai pasisakytų už stabilumo

pasaulyje kūrimą bei augimo skatinimą ilgalaikėmis priemonėmis, o europiečiai šiek tiek labiau prioritetą teikia kovai su klimato kaita ir augimo skatinimui.

Diagrama 2.3. ES ateities prioritetai

Beje, labiausiai už kovą su klimato kaita pasisako Švedijos, Danijos ir Austrijos piliečiai. Mažiausiai aktualus šis prioritetas atrodo Lietuvos gyventojams, taip pat lietuviams, estams bei lenkams. Būtent klimato kaitos klausimas labiausiai išskiria įvairių šalių gyventojus. Tarkime, 12 naujųjų ES narių šiam klausimui prioritetą teikia 31 proc. gyventojų, o 15 senųjų narių – vidutiniškai 48 proc. gyventojų. Kitais klausimais nėra tokio didelio nuomonių skirtumo pagal šalis.

Respondentai buvo klausiami, ką ES turėtų daryti siekdama įgyvendinti vieną arba kitą savo ateities veiklos prioritetą.

Kalbėdami apie ekonomiką, dauguma ES gyventojų teigė, kad turėtų būti įgyvendinta griežtesnė priežiūros sistema finansų rinkoms ir finansinėms institucijomis kontroliuoti (žr. lentelę 2.3). Tam pritaria ir Lietuvos gyventojai. Turint omenyje, kad būtent finansinėms institucijoms dažniausiai yra verčiama didžiausia kaltė dėl ekonomikos krizės dalis, nieko nuostabaus, kad ES piliečiai tikisi didesnės kontrolės šioje sferoje. Prie tokios nuostatos prisideda ir nepalanki visuomeninė nuomonė apie finansinių institucijų vadovų atlyginimus bei valstybės pagalbą šioms institucijoms sprendžiant krizės sukeltas problemas.

Lietuvos ir ES piliečių nuomonės šiek tiek išsiskiria kalbant apie kitus ekonomikos atgaivinimo veiksmų prioritetus. Europiečiai labiau akcentuoja valstybės biudžeto deficito

ribojimą bei švietimo kokybės gerinimą, o lietuviai – ekonominės politikos koordinavimą ES lygmeniu.

Lentelė 2.3. ES prioritetai siekiant atgaivinti ekonomiką

	Lietuva	ES - 27
Įgyvendinti griežtesnę Europos Sąjungos priežiūros sistemą finansų rinkoms bei finansinėms institucijoms kontroliuoti	42%	40%
Toliau skatinti ekonominės politikos koordinavimą Europos Sąjungos lygmeniu	36%	31%
Ateityje riboti pernelyg didelį valstybės deficitą	26%	34%
Gerinti švietimo kokybę	24%	35%
Padėti įmonėms lengviau gauti paskolas	24%	22%

Klausimas: Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant užtikrinti ekonomikos atkūrimą? (galima pasirinkti 2 atsakymo variantus)

Kalbant apie kovą su klimato kaita, respondentų išskiriami du prioritetai: aplinkai palankių technologijų kūrimą bei anglies dvideginio išmetimo mažinimą (žr. lentelę 2.4). Tiesa, Lietuvos gyventojai šiek tiek labiau akcentuoja saugaus energijos tiekimo užtikrinimą, o europiečiai – būtinybę atsižvelgti į klimato kaitą kitose politikos srityse, pvz.: transporto, žemės ūkio sektoriuose. **Įdomu tai, kad tiek Lietuvos, tiek visos ES gyventojai nemano, kad branduolinės energijos plėtotė galėtų būti prioritetas kovojant su klimato kaita.** Daugiausiai gyventojų (nuo 15 iki 17 proc.) tam prioritetą teikia Slovakijoje, Švedijoje, Suomijoje bei Jungtinėje Karalystėje.

Lentelė 2.4. ES prioritetai siekiant kovoti su klimato kaita

	Lietuva	ES - 27
Sukurti aplinkai palankią pramonę, paslaugas bei technologijas	40%	44%
Mažinti transporto ir elektros gamybos sukeltą CO ₂ (anglies dvideginio) išmetimų kiekį	32%	36%
Užtikrinti saugų energijos tiekimą	29%	20%
Sukurti aplinkos neteršiančius automobilius	20%	25%
Atsižvelgti į kovą su klimato kaita visoje Europos Sąjungos politikoje, pavyzdžiui, pramonės, žemės ūkio arba transporto srityse	20%	33%
Vystyti branduolinės energijos panaudojimą	12%	10%

Klausimas: Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant kovoti su klimato kaita? (galima pasirinkti 2 atsakymo variantus)

Lietuvos ir Europos Sąjungos piliečių prioritetai gerokai skiriasi kalbant apie augimo skatinimą ilgalaikėmis priemonėmis. Lietuvos gyventojai mano, kad čia, visų pirma, reikėtų skatinti žmones kurti savo verslą ir remti žemės ūkį (žr. lentelę 2.5), o vidutinis europietis pirmenybę teiktų mokslinių tyrimų bei inovacijų skatinimui bei palankių

aplinkai prekių ir paslaugų gamybai. **Net tris kartus daugiau europiečių nei lietuvių mano, kad yra svarbu racionalizuoti viešąsias paslaugas** (ypač daug taip manančių yra Graikijoje, Airijoje, Lenkijoje, Suomijoje, Austrijoje, Italijoje, Vengrijoje).

Lentelė 2.5. ES prioritetai siekiant skatinti augimą

	Lietuva	ES - 27
Skatinti žmones kurti savo verslą	48%	25%
Remti žemės ūkį	40%	27%
Skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas Europos Sąjungos pramonės srityje	30%	31%
Geriau užtikrinti vartotojų teises	20%	19%
Remti palankią aplinkai prekių gamybą ir paslaugų teikimą	19%	30%
Investuoti į naujas informacines ir komunikacines technologijas	18%	16%
Atlyginti už naujas idėjas ir kūrybą	12%	19%
Modernizuoti paslaugų sektorių	11%	14%
Kontroliuoti migracijos srautus atsižvelgiant į Europos Sąjungos ekonomikos poreikius	9%	19%
Lengvinti legalių migrantų integraciją	6%	7%
Racionalizuoti viešąsias paslaugas	5%	15%
Gerinti prieigą prie sparčiojo interneto	2%	4%

Klausimas: Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant ilgalaikėmis priemonėmis skatinti augimą? (*galima pasirinkti 3 atsakymo variantus*)

Lietuvos ir ES piliečių prioritetai dėl stabilumo pasaulyje beveik visiškai sutampa. Svarbiausiu dalyku yra laikomas žmogaus teisių gynimas, taip pat dalyvavimas sprendžiant konfliktus bei kuriant taiką (žr. lentelę 2.6). Vidurio ir Rytų Europos šalių gyventojai (taip pat ir lietuviai) labiau akcentuoja santykių su kitomis Rytų šalimis plėtrą, o likusioji ES dalis – bendrai skurdžių šalių plėtrą.

Lentelė 2.6. ES prioritetai siekiant stabilumo pasaulyje

	Lietuva	ES - 27
Remti ir ginti žmogaus teises	42	40
Dalyvauti sprendžiant konfliktus, palaikant ir kuriant taiką	31	36
Kovoti su masinio naikinimo ginklų (branduolinių, cheminių ir pan.) platinimu	29	33
Skatinti skurdžių šalių vystymąsi	23	33

Vystyti Europos Sąjungos santykius su Rytų šalimis, tokiomis kaip Rusija, Ukraina ir pan.	22	14
Vystyti Europos Sąjungos santykius su Viduržemio jūros regiono šalimis	5	8

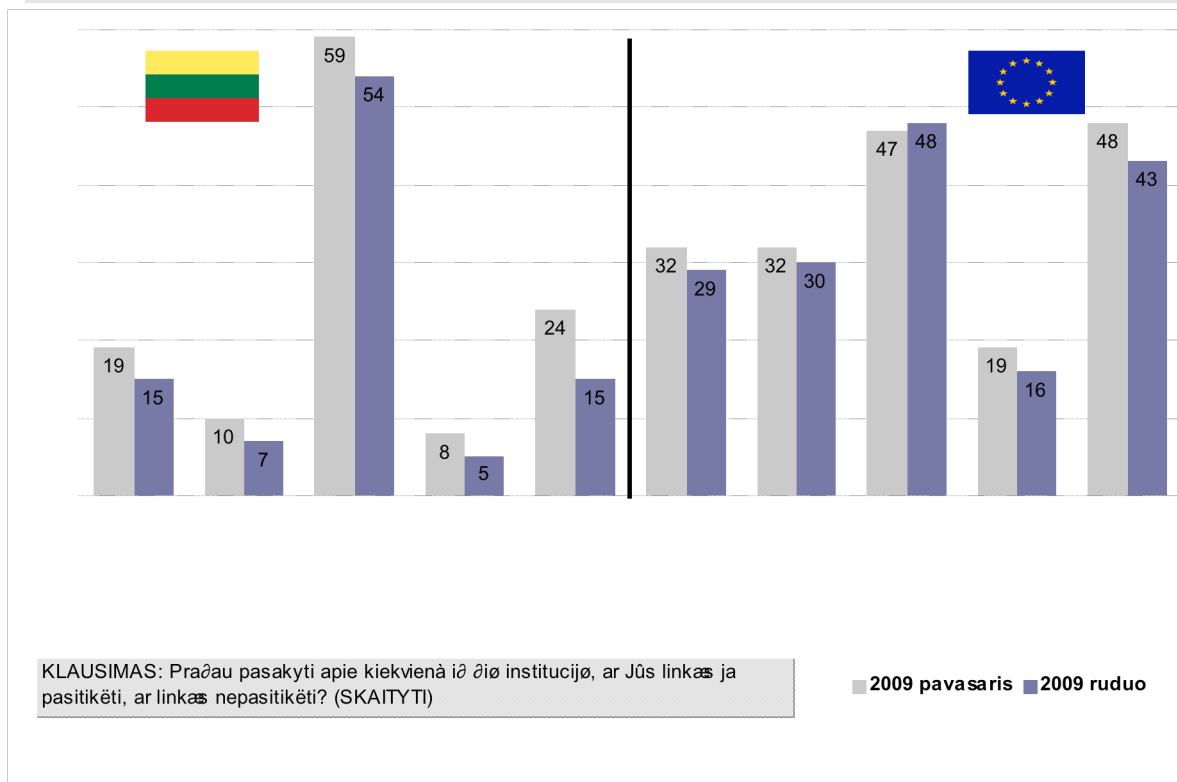
Klausimas: Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant sukurti stabilumą visame pasaulyje? *(galima pasirinkti 2 atsakymo variantus)*

3. ES ir šalies institucijų vertinimas, ES veikla

3.1. Pasitikėjimas šalies ir ES institucijomis

Kaip ankstesniais metais, taip ir šiuo metu išlieka tendencija, kad vis mažiau Lietuvos gyventojų pasitiki šalies valstybinėmis institucijomis. 2009 m. rudenį Lietuvos Vyriausybę pasitiki viso labo 15 proc. apklaustųjų (2009 m. pavasarį – 19 proc.), o Seimu – 7 proc. (2009 m. pavasarį – 10 proc.). Turint omenyje, kad tai yra neseniai išrinktas Seimas ir neseniai suformuota Vyriausybė, šie pasitikėjimo reitingai yra tikrai maži. Tačiau tai visiškai nestebina, turint omenyje, kokiomis sudėtingomis sąlygomis pradėjo dirbti pastaroji Vyriausybė ir kokius nepopuliarius sprendimus ji privalėjo priimti. Mokesčius kelianti, išmokas iš biudžeto mažinanti ir kitus skaudžius visai visuomenei sprendimus priimanti Vyriausybė negali tikėtis didelio populiarumo. Turint galvoje, kad tai toks pats rodiklis, kokį turėjo G. Kirkilo vyriausybė 2008 m. rudenį, teigti, kad jis rodo visišką visuomenės nepritaraimą, nebūtų galima. Seimas pagal pasitikėjimą pasiekė turbūt vieną žemiausių rodiklių per visą Eurobarometro tyrimų istoriją. Turint omenyje Seimo pirmininko išrinkimo ir atstatydinimo peripetijas, abejotino parlamentinių išlaidų panaudojimo istorijas, šis skaičius labai nestebina.

Diagrama 3.1. Pasitikėjimas institucijomis

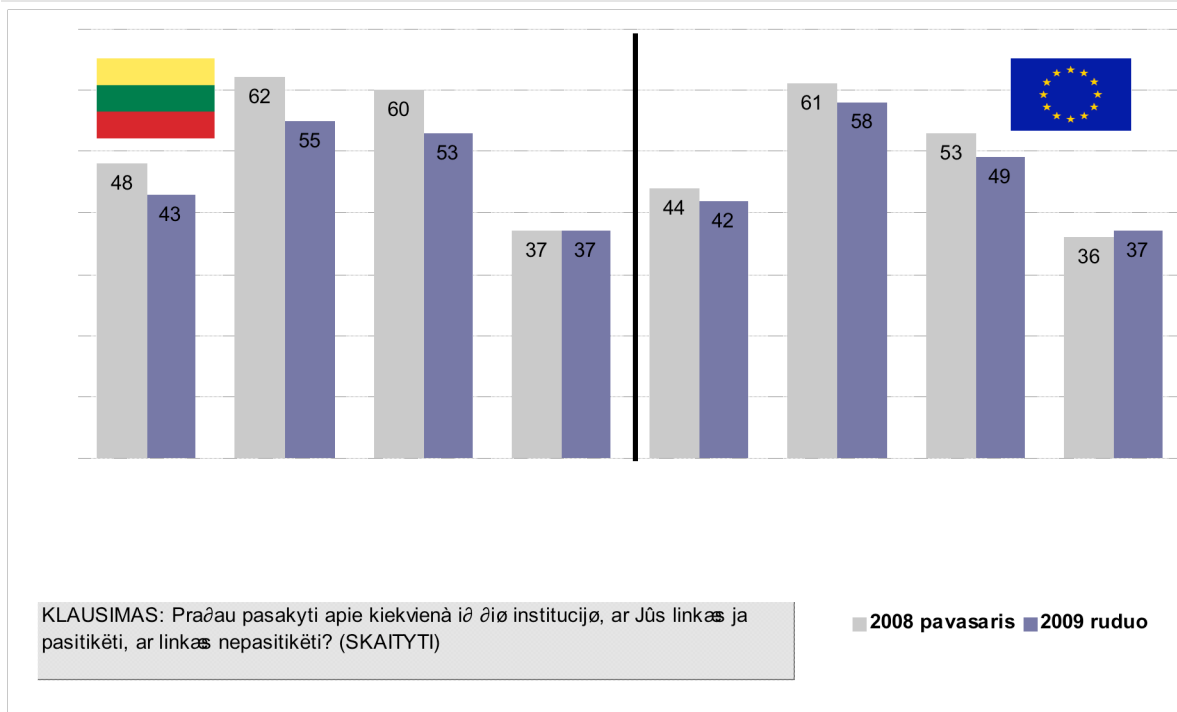

Valstybės institucijomis bei politinėmis partijomis lietuviai yra linkę pasitikėti mažiau negu vidutinis ES pilietis. Tuo tarpu Europos Sąjunga lietuviai pasitiki vis dar labiau nei ES-27 piliečiai. **Tačiau turbūt svarbiausias skirtumas, palyginti su Europos Sąjungos vidurkiu, yra (ne)pasitikėjimas teisingumu, teisėsaugos sistema. Lietuvoje šiomis institucijomis pasitiki jau trigubai mažiau piliečių (15 proc.) nei vidutiniškai ES piliečių (43 proc.).** Tai blogiausias rodiklis visoje Europos Sąjungoje. Pasitikėjimo teisėsaugos sistema lygis ypač stipriai sumažėjo per paskutinį pusmetį. Labai tikėtina, kad tam didžiausią įtaką padarė spalio mėnesį kilęs skandalas, kurio metu teisėsaugos institucijos buvo apkaltintos neveiklumu pedofilijos byloje. Šie skaičiai rodo, kad, norint sugrąžinti pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis, naujajai valdžiai nepakaks vien subalansuoti valstybės biudžetą ir įveikti ekonominę krizę. Būtina nedelsiant atkurti tikėjimą, kad gyvename teisingoje valstybėje ir kiekvieno interesai čia gali būti apginti lygiomis teisėmis.

Po pusantų metų pertraukos Eurobarometro tyrime vėl buvo užduoti klausimai apie pasitikėjimą įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis. Tyrimo rezultatai rodo, kad pasitikėjimas žiniasklaida sumažėjo tiek visoje ES, tiek Lietuvoje: ES tik truputį, Lietuvoje – šiek tiek labiau. Išimtis yra tik internetas, kuriuo pasitiki tiek pat žmonių, kaip ir 2008 m. pavasarį. Įdomu tai, kad jei dabartinės tendencijos liks nepakitusios, po poros metų internetu ir spauda bus pasitikima vienodai. Greičiausiai tai demonstruoja ir augančią interneto kaip informacijos priemonės svarbą, ir įvairių medijų (ypač spaudos ir interneto) konvergenciją. Įdomi ir ilgalaikė pasitikėjimo spauda tendencija Lietuvoje. 2001 m. spauda pasitikėjo 71 proc. gyventojų, o 2006 metais – 58 proc. Dabar

pasitikėjimo lygmuo smukęs iki 43 proc. Akivaizdu, kad žiniasklaidos, o ypač – spaudos, aktyvus dalyvavimas politiniuose ir verslo interesų konfliktuose, smukdo pasitikėjimo ja lygmenį. Kita vertus, šiuo požiūriu Lietuvos visuomenė priartėjo prie bendro ES lygmens, pasižyminčio kritiškumu. Galbūt visuomenės pasitikėjimas spauda prieš 10 metų Lietuvoje buvo per aukštas, suteikęs šiai žiniasklaidos priemonei per daug įtakos ir neskatinęs pakankamos savikontrolės.

Diagrama 3.2. Pasitikėjimas žiniasklaida

Geriausiai žinomos Europos Sąjungos institucijos – Europos Parlamentas ir Europos Komisija. Europos Centrinį Banką teigia žiną trys ketvirtadaliai, o ES Tarybą 7 iš 10 gyventojų. Visas šias institucijas žino daugiau nei du trečdaliai lietuvių ir visų europiečių (žr. lentelę 3.1). Beje, per pastarąjį pusmetį Lietuvoje pakilo visų institucijų, o ypač ES Tarybos žinomumas.

Lentelė 3.1. ES institucijų žinomumas

	Lietuva	ES - 27
Europos Parlamentą	89% (-1 p.p.)	89%
Europos Komisiją	80% (+1 p.p.)	79% (+1 p.p.)
Europos Centrinį Banką	75% (+4 p.p.)	76% (+1 p.p.)
Europos Sąjungos Tarybą	72% (+10 p.p.)	66% (+2 p.p.)

KLAUSIMAS: Ar Jūs esate girdėjęs/usi apie?

Pasitikėjimas visomis ES institucijomis lieka pakankamai aukštas: maždaug pusė visų tiek Lietuvos, tiek ES piliečių pasitiki šiomis institucijomis. Lietuvoje mažiausiai pasitikima Europos Centrinio Banku, o tai greičiausiai susiję su bendra neigiama nuostata finansinių institucijų atžvilgiu dabartinės finansinės ir ekonominės krizės fone. Galbūt Lietuvos gyventojai turi ir šiokių tokių nuoskaudų dėl ECB nepritarimo Lietuvai siekiant įsivesti eurą.

Lentelė 3.2. Pasitikėjimas ES institucijomis

	Lietuva		ES - 27	
	2009 ruduo	2009 pavasaris	2009 ruduo	2009 pavasaris
Europos Parlamentu	54%	54%	48%	48%
Europos Komisija	49%	49%	44%	44%
Europos Sąjungos Taryba	45%	49%	41%	42%
Europos Centrinis Bankas	44%	44%	44%	44%

KLAUSIMAS: Prašau pasakyti apie kiekvieną instituciją, ar Jūs linkę/usi ją pasitikėti, ar ne?

3.2. ES ir nacionalinės valdžios kompetencijos

Nors manančių, kad narystė Europos Sąjungoje yra naudinga šaliai, Lietuvoje šiek tiek sumažėjo, Lietuvos gyventojai visų sričių, išskyrus pensijas, mokesčių sistemą, švietimo sistemą klausimus yra linkę pavesti spręsti ne tik vietinei valdžiai, bet ir Europos Sąjungai. Kiti europiečiai irgi yra linkę tikėti, kad šalies valdžia geriau negu ES susitvarkys su tokiomis sritimis kaip pensijos, mokesčių sistema, sveikatos ir socialinė apsauga, švietimo sistema, kova su nedarbu. Vis dėlto tyrimas rodo, kad tendencija pasitikėti Europos Sąjungos institucijų kompetencija išlieka – visose tirtose srityse vidutiniškai 62 proc. Lietuvos piliečių ir 54 procentai ES piliečių sprendimo teisę priskiria ne tik savo šalies valdžiai, bet ir Europos Sąjungai (žr. lentelę 3.3). Tuo tarpu kalbant apie šalies valdžią, šis santykis yra atitinkamai 35 ir 43 proc., t.y. skaičiuojant visas minimas sritis Lietuvoje vidutiniškai 35 proc. apklaustųjų mano, kad tai turi būti tik šalies valdžios kompetencija. Lietuviai mažiau pasitiki savo šalies valdžios kompetencija nei vidutinis europietis. Manytina, kad šie skaičiai yra tiesiogiai susiję su bendru (ne)pasitikėjimu valdžios institucijomis. Jei prieš porą metų Lietuvos gyventojai teikė prioritetą nacionalinės valdžios sprendimams bent jau 6-7 srityse, dabar jų, kaip rodo tyrimas, liko tik trys.

Lentelė 3.3. Sprendimų priėmimas

	Lietuva		ES - 27	
	Šalies valdžia	Kartu su ES	Šalies valdžia	Kartu su ES
Pensijos	57%	40%	69%	27%
Švietimo sistema	52%	45%	60%	37%
Mokesčių sistema	51%	45%	65%	31%
Sveikata	48%	51%	62%	36%
Socialinis aprūpinimas	48%	50%	64%	33%
Kova su nedarbu	45%	53%	53%	44%
Žemės ūkis ir žuvininkystė	40%	57%	44%	52%
Transportas	40%	56%	44%	53%
Aplinkos apsauga	37%	59%	27%	70%
Kova su nusikalstamumu	35%	62%	37%	60%
Vartotojų apsauga	35%	60%	45%	51%
Kova su infliacija	31%	64%	37%	59%
Konkurencija	30%	63%	34%	59%
Imigracija	28%	68%	33%	63%
Ekonomika	25%	73%	40%	57%
Krašto apsauga ir užsienio politika	22%	74%	29%	67%
Parama regionams, susiduriantiems su ekonominiais sunkumais	21%	76%	36%	60%
Energetika	20%	77%	30%	67%
Moksliniai ir technologiniai tyrinėjimai	15%	81%	24%	72%
Kova su terorizmu	10%	86%	17%	80%

KLAUSIMAS: Prašau pasakyti apie kiekvieną iš šių sričių, ar sprendimus šioje srityje turėtų priimti Lietuvos valdžia, ar kartu su Europos Sąjunga?

3.3. Europos Sąjungos institucijų veiklos prioritetai

Kalbėdami apie Europos Sąjungos ateities prioritetus 53 proc. Lietuvos gyventojų ir 60 proc. visų europiečių pritaria euro įvedimui visoje Europos Sąjungoje. Tolesnei ES plėtrai pritaria 61 proc. Lietuvos gyventojų ir 46 proc. visų europiečių. Lietuvos gyventojų

nuomone, tam, kad ateityje Europos Sąjunga būtų stipresnė, labiausiai reikėtų pabrėžti ekonomikos, energetikos ir socialinius klausimus, o mažiausio dėmesio nusipelno kultūros politika, gynybos politika, moksliniai tyrimai (žr. lentelę 3.4). Sąsaja su aktualiausiomis Lietuvos gyventojams problemomis yra pakankamai akivaizdi: ekonomikos, socialiniai, energetikos klausimai tiesiogiai siejasi su pragyvenimo lygio, nedarbo kainų, infliacijos problematika, o ji Lietuvoje visada buvo ir dar, matyt, ilgai liks aktuali.

Vidutinio europiečio nuomone, siekiant stiprinti Europos Sąjungą pirmenybė taip pat teiktina ekonomikai, imigracijos problemoms, sveikatos apsaugos ir socialiniams klausimams. Taip pat vidutinis europietis gerokai daugiau svarbos ateityje teikia ir aplinkos apsaugos sričiai. Energetika tuo pat metu vidutiniam ES piliečiui atrodo gerokai mažiau svarbi nei Lietuvos piliečiams. Akivaizdu, kad dauguma Europos gyventojų šiuo požiūriu jaučiasi kur kas saugiau nei lietuviai. Mažiausiai svarbios yra kultūros politikos, Europos gynybos politikos, transporto ir energetikos infrastruktūros sritys.

Lentelė 3.4. Klausimai, kuriuos turi spręsti ES institucijos siekdamas sustiprinti ES

	Lietuva		ES - 27	
	2009 ruduo	2009 pavasaris	2009 ruduo	2009 pavasaris
Ekonomikos reikalai	56%	55%	33%	33%
Energetikos klausimai	37%	39%	19%	19%
Socialiniai ir sveikatos apsaugos klausimai	30%	32%	26%	26%
Kova su nusikalstamumu	20%	21%	24%	23%
Vidaus rinka	17%	15%	13%	13%
Europos užsienio politika	12%	12%	12%	11%
Europos švietimo politika	11%	12%	14%	13%
Solidarumas su skurdesniais regionais	9%	11%	18%	18%
Kova su klimato kaita	9%	n.d.	17%	n.d.
Imigracijos klausimai	8%	10%	24%	25%
Aplinkos klausimai	7%	9%	21%	21%
Transporto ir energetikos infrastruktūra	6%	11%	8%	8%
Moksliniai tyrimai	6%	8%	11%	10%
Europos gynybos politika	5%	7%	8%	7%
Kultūros politika	5%	4%	6%	5%

KLAUSIMAS: Pastaraisiais metais Europos vienijimasis buvo sutelktas ties įvairiais klausimais. Jūsų manymu, kuriuos aspektus Europos institucijos turėtų pabrėžti ateinančiais metais, kad ateityje Europos Sąjunga būtų stipresnė?

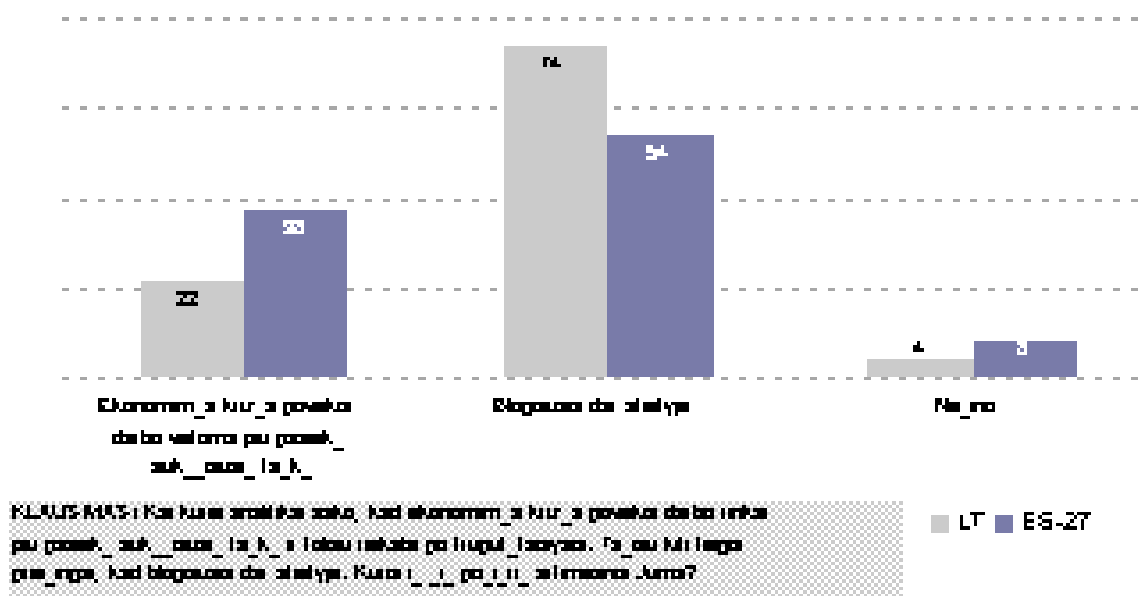
4. Europos Sąjunga globaliame pasaulyje

Šiame Eurobarometro tyrime nemaža dalis klausimų buvo skirti palyginti Europos Sąjungą su kitomis valstybėmis, taip pat išsiaiškinti respondentų požiūrį į šio laikmečio aktualiją – ekonominę krizę.

4.1. Ekonominė krizė ir kovos su ja būdai

Pasaulio viešojoje erdvėje vis dažniau girdimi politikų ir ekspertų pasisakymai, kad ekonominė krizė jau pasiekė savo dugną ir daugumos šalių ūkiai pradeda po truputį atsigauti. Tiesa, šie pasisakymai dažniausiai yra ganėtinai atsargūs, o dauguma ekspertų sutaria, kad poveikis nedarbo augimui dar nėra pasibaigęs. Nedarbo lygis, daugelio manymu, pradės mažėti tik praėjus šiek tiek laiko nuo ūkio augimo pradžios. Eurobarometro tyrime respondentai taip pat buvo klausiami, ką jie apie tai mano. **Dauguma tiek Lietuvos, tiek visos ES gyventojų mano, kad blogiausia, kalbant apie darbo rinką, dar laukia ateityje. Lietuvoje taip manančiųjų yra gerokai daugiau, tačiau ir vidutiniškai ES galvojančiųjų, kad neigiamas poveikis darbo rinkai dar stiprės, yra daugiau nei pusė (žr. diagramą 4.1). Lietuvos gyventojai šiuo požiūriu yra niūriausiai nusiteikusi šalis visoje Europos Sąjungoje. Taip pat daugiau nei 70 proc. gyventojų mano, kad blogiausia dar ateityje, tik Latvijoje ir Kipre. Mažiausiai pesimistų yra Švedijoje (tik 27 proc.).**

Diagrama 4.1. Ar krizė jau pasiekė savo aukščiausią tašką

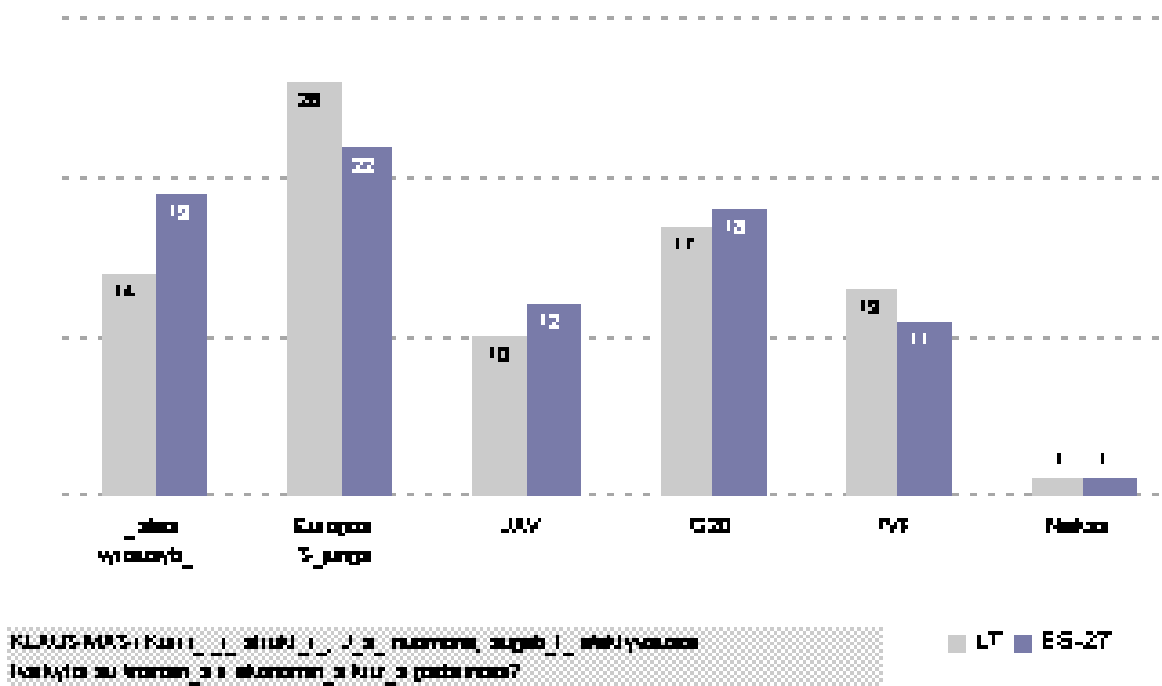

Lietuvos gyventojų manymu, šalies Vyriausybė yra mažiausiai tinkama institucija tvarkytis su šios finansų ir ekonominės krizės padariniais. Taip įsitikinusių yra viso labo 14 procentų (žr. diagramą 4.2). Prieš pusę metų analogiška situacija buvo ir kitose ES valstybėse: dauguma jų gyventojų manė, kad jų šalies Vyriausybės yra paskutinėje

vietoje pagal pajėgumą kovoti su krize. Tačiau dabar ES piliečių atsakymų vidurkis pakito: šalių vyriausybės, gyventojų nuomone, yra antroje vietoje po Europos Sąjungos pagal pajėgumą kovoti su krizės padariniais. Ypač daug taip manančiųjų yra Maltoje (39 proc.), Rumunijoje (38 proc.), Bulgarijoje (32 proc.) ir Airijoje (29 proc.). Mažiausiai savo šalies vyriausybės pajėgumo šioje srityje pasitiki čekai (6 proc.).

Dauguma lietuvių ir europiečių mano, kad kovoti su padariniais sėkmingiausiai galėtų pati Europos Sąjunga. Po ES, toliau lietuviai prioritetą teikia G20 ir TVF, o vidutinis europietis – G20 ir JAV. Tačiau šie skirtumai nėra dideli ir teigti, kad viena organizacija, gyventojų manymu, yra tikrai pranašesnė už kitą, negalima. Akivaizdu viena: dauguma apklaustųjų vis dėlto pirmenybę teikia ne atskirų šalių vyriausybėms, bet vienai arba kiti tarptautinei organizacijai. Taigi, ES piliečiai supranta, kad ši ekonominė krizė apima visą pasaulį ir su jos pasekmėmis susitvarkyti reikalingi koordinuoti visų šalių veiksmai.

Diagrama 4.2. Kas galėtų efektyviausiai tvarkytis su krizės padariniais

Tiek Lietuvos, tiek visos Europos gyventojai labai panašiai suvokia, kokios priemonės labiausiai tiktų padėti žmonėms įveikti krizę. Visų pirma, tai parama mažoms ir vidutinėms įmonėms (žr. lentelę 4.1). Kitas prioritetas, anot Lietuvos piliečių, turėtų būti parama neturintiems darbo. Vidutinis ES pilietis šią priemonę nustumia į trečiąją vietą, o antroje mato investicijas į švietimą, mokymus, mokslinius tyrimus. Lietuvos gyventojai trečiuoju prioritetu mato paramą skurdžiausiai gyvenantiems.

Atsakymai į šį klausimą parodo ištis racionalų daugumos mūsų šalies ir visos Europos Sąjungos gyventojų požiūrį į ekonomikos veikimą ir jos gaivinimo priemones. Dauguma

gyventojų nesitiki, kad bus taikomos tiesioginės paramos žmonėms priemonės, remiami skurstantieji ar pensininkai. Dauguma mano, kad visų pirma svarbu atgaivinti tą verslą, kuris įdarbina didelę dalį darbuotojų, suteikia nepriklausomybę juo užsiimantiems bei kuriam šiuo metu sunkiausia. Tačiau tenka abejoti, ar dabartinės (o taip pat ir ankstesnės) Lietuvos Vyriausybės veiksmai buvo skirti būtent šiam prioritetui įgyvendinti. Tiesa, pastarieji Seimo sprendimai dėl didesnio pelno mokesčio sumažinimo mažoms įmonėms galėtų būti pirmasis žingsnis būtent šia kryptimi.

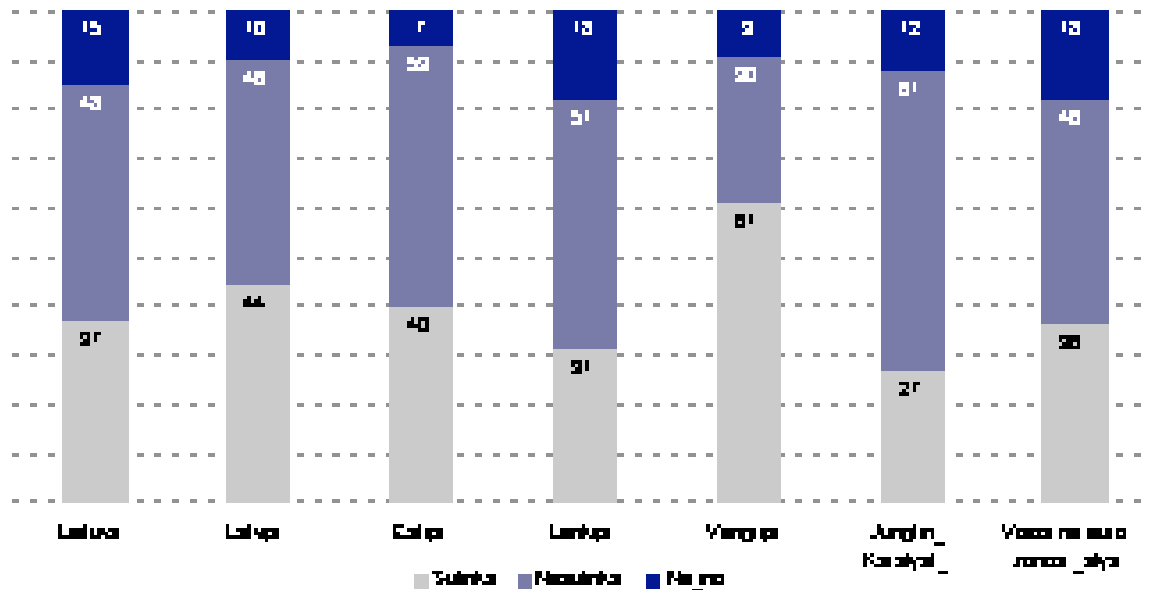
Lentelė 4.1. Krizės įveikimo priemonės

	Lietuva		ES - 27	
	2009 ruduo	2009 pavasaris	2009 ruduo	2009 pavasaris
Parama mažoms ir vidutinėms įmonėms	42%	41%	37%	37%
Parama bedarbiams	26%	26%	24%	27%
Parama skurdžiausiesiems	20%	18%	22%	20%
Garantuoti sveikatos priežiūros paslaugas	19%	16%	17%	13%
Investicijos į energetiką ir aplinkos apsaugą	17%	21%	17%	16%
Investicijos į švietimą/mokymus/mokslinius tyrimus	16%	18%	28%	26%
Parama didelėms bendrovėms / pramonei	15%	16%	12%	15%
Parama pensininkams	13%	12%	13%	12%
Investicijos į infrastruktūrą	11%	15%	14%	16%

KLAUSIMAS: Kurioms dviems iš šių priemonių Europos Sąjunga turėtų teikti pirmenybę siekdama padėti žmonėms įveikti finansinės ir ekonominės krizės pasekmes?

Dauguma ne euro zonos šalių respondentų mano, kad euro įvedimas nebūtų labiau apsaugojęs jų šalių ekonomiką nuo finansinės ir ekonominės krizės poveikio. Nors ši nuomonė prieštarauja didelės dalies ekspertų teiginiams, kad buvimas euro zonoje būtų leidęs išvengti spaudimo šalių nacionalinėms valiutoms devaluoti, tačiau akivaizdu, kad daugelio šalių piliečiai yra skeptiškai nusiteikę dėl euro naudos šalių ūkiams. Vienintelė išimtis šiuo požiūriu yra Vengrija, kurioje net 61 proc. gyventojų mano, kad euro įvedimas būtų pagelbėjęs šalies ekonomikai. Įdomu yra tai, kad dauguma tų šalių, kuriose jau yra įvestas euras, gyventojų (vidutiniškai 47 proc.) nemano, kad pasilikę savo nacionalinę valiutą, jie būtų buvę saugesni nei turėdami eurą.

Diagrama 4.3. Eurus ir krizės poveikis

KURIOJUS KURIOJUS PRAŠAU PASAKYTI, AR JI AR VOKIOJA AUTINITIS, LENKIA AUTINITIS, LENKIA NEAUTINITIS AR VOKIOJA NEAUTINITIS AR TOLIAU TEGYNU. LIETUVA BŪTŲ BUKUS GERIAU APGALGALIS STABO LITIA IR KRONOS, AR KRONOMIN, AR KURIA STABOUDOS, JE MOKIA BŪTUMS JAVO, BENDRŲ EUROPOS VALUTŲ - EURŲ.

Paklausti, kaip būtų galima pagerinti ES ekonomikos veiklą, dauguma Lietuvos piliečių, visų pirma, mini įmonių steigimo supaprastinimą bei išsilavinimo ir profesinio mokymo tobulinimą (žr. lentelę 4.2). Visi Europos Sąjungos piliečiai, visų pirma, mini pastarąją priemonę, o antroje vietoje mato investicijas į mokslinius tyrimus bei inovacijas. Lietuvos gyventojai gerokai labiau nei visi ES gyventojai mano, kad tarp šių priemonių turėtų būti ir pagalba įmonėms lengviau gauti paskolas bei veiksmingesnis energijos panaudojimas, tačiau gerokai rečiau mini investicijas į infrastruktūrą bei aplinkai palankią gamybą. Tiek lietuviai, tiek visi europiečiai nemano, kad tiesiog daugiau dirbdami galėtų gerinti ekonomikos veiklą. Daugiausiai už tai pasisakančiųjų yra Airijoje (18 proc.) ir Prancūzijoje (13 proc.).

Lentelė 4.2. Veiksmai ekonomikai skatinti

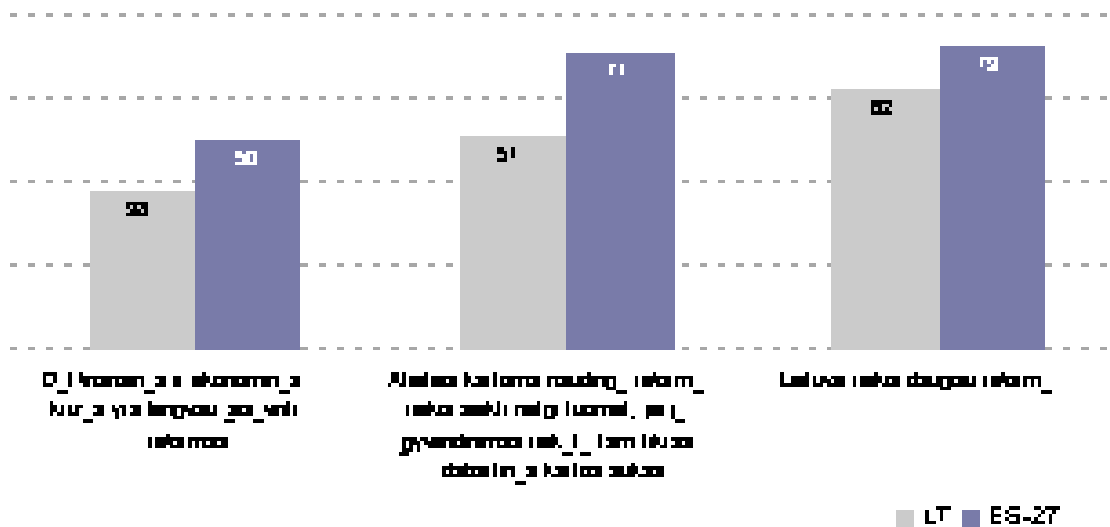
	Lietuva	ES - 27
Lengvinti įmonių įsteigimą	44	34
Gerinti išsilavinimą ir profesinį mokymą	41	52
Padėti įmonėms lengviau gauti paskolas	33	27
Veiksmingiau panaudoti energiją	31	25

Investuoti į mokslinius tyrimus ir naujoves	29	40
Investuoti į aplinkai palankių gaminių arba paslaugų vystymą	18	23
Investuoti į transporto infrastruktūrą (greitkeliai, geležinkeliai ir kt.)	9	21
Didinti darbo valandų skaičių	4	7

KLAUSIMAS: Kuriems iš šių teiginių Jūs teiktumėte pirmenybę, kad būtų pagerinta Europos ekonomikos veikla?

Dauguma Lietuvos ir kitų ES šalių gyventojų sutinka, kad jų valstybėms reikia daugiau reformų, taip pat dauguma sutinka, kad ateities kartoms naudingų reformų reikia siekti netgi tuomet, jei tai reikštų tam tikras dabartinės kartos aukas (žr. diagramą 4.4). Didžioji dalis europiečių taip pat sutinka, kad krizės metu yra lengviau daryti reformas. Su šiuo teiginiu nelabai sutinka Lietuvos gyventojai. Beje, su teiginiu, kad reformų dėl ateities gerovės reikia siekti net ir tuo atveju, jei tai reiškia dabartinės kartos aukas, labiau sutinka jaunesni žmonės, taip pat deklaruojantys, kad jų politinės pažiūros yra dešinėsios. Už Lietuvą mažesnis procentas sutinkančiųjų aukoti dabartį dėl ateities yra tik Latvijoje (48 proc.). Likusiųjų naujai priimtų į ES šalių gyventojų požiūris beveik visiškai nesiskiria nuo ES vidurkio.

Diagrama 4.4. Požiūris į reformas

KLAUSIMAS: Pateiktame nurodyti, ar Jūs visada sutinkate, linki sutikti, linki nesutikti ar vis tiek nesutinkate su kiekvienu iš šių teiginių.

Daugelis pasaulio ekspertų sutinka, kad viena pagrindinių pasaulinės finansinės ir ekonominės krizės priežasčių buvo neskaidri ir pernelyg rizikinga finansinių institucijų veikla bei tokios veiklos kontrolės stygius. Todėl šiuo metu netyla kalbos apie būtinybę reformuoti finansų sektoriaus priežiūros sistemą. Eurobarometro tyrime respondentai buvo prašomi išsakyti savo požiūrį, kokios reformos yra reikalingos finansų sistemos srityje. **Dauguma Lietuvos gyventojų pirmiausiai pasisako už griežtesnę ES**

Vidutinis ES pilietis išskiria tris reformų prioritetus, kuriems teikiama beveik vienoda reikšmė. Be jau minėtųjų dviejų taip pat minima finansų valdytojų atskaitomybė, nurodant premijų dydžius. Tiek Lietuvoje, tiek ES mažiausiai svarbi reforma yra valstybės garantijos fizinių asmenų indėliams. Matyt esami garantijų dydžiai yra visiškai pakankami daugumai ES gyventojų. Ypač aktyviai už finansinių valdytojų premijų dydžio atskaitomybę pasisako Vengrijos (50 proc.), Airijos (38 proc.), Lenkijos (32 proc.) ir Jungtinės Karalystės (31 proc.) piliečiai.

Sektorius	LT	ES-27
Informacijos ir ryšių pramonė	31	28
Paslaugų gamyba	11	24
Viešųjų ir privačių paslaugų pramonė	3	12
Šilumos, energijos, vandens tiekimas	20	28
Sveikata	15	2

Šaltinis: Eurostat, 2017 m. duomenys.

Daugeliu aspektų Lietuvos ir ES piliečių požiūris į globalizaciją yra panašus. Vyrauja labiau teigiamas nei neigiamas supratimas, kas yra ir ką suteikia arba atima globalizacija (žr. lentelę 4.3). Tiek lietuviai, tiek europiečiai sutinka, kad globalizacija reiškia tam tikras bendras taisykles pasauliniu mastu. Taip pat dauguma mano, kad ES turi pakankamai galių apsaugoti savo ekonominius interesus, tačiau tuo pat metu abejoja, ar ES padeda apsaugoti piliečius nuo neigiamų globalizacijos pasekmių. Globalizacija, ES piliečių manymu, reiškia atvirumą išorinėms kultūroms, taip pat daug kitų pozityvių reiškinių. Tačiau dauguma apklaustųjų nemano, kad globalizacija apsaugo nuo kainų augimo.

42

pat daugiau ES nei Lietuvos piliečių mano, kad globalizacija naudinga didelėms bendrovėms, bet ne paprastiems žmonėms.

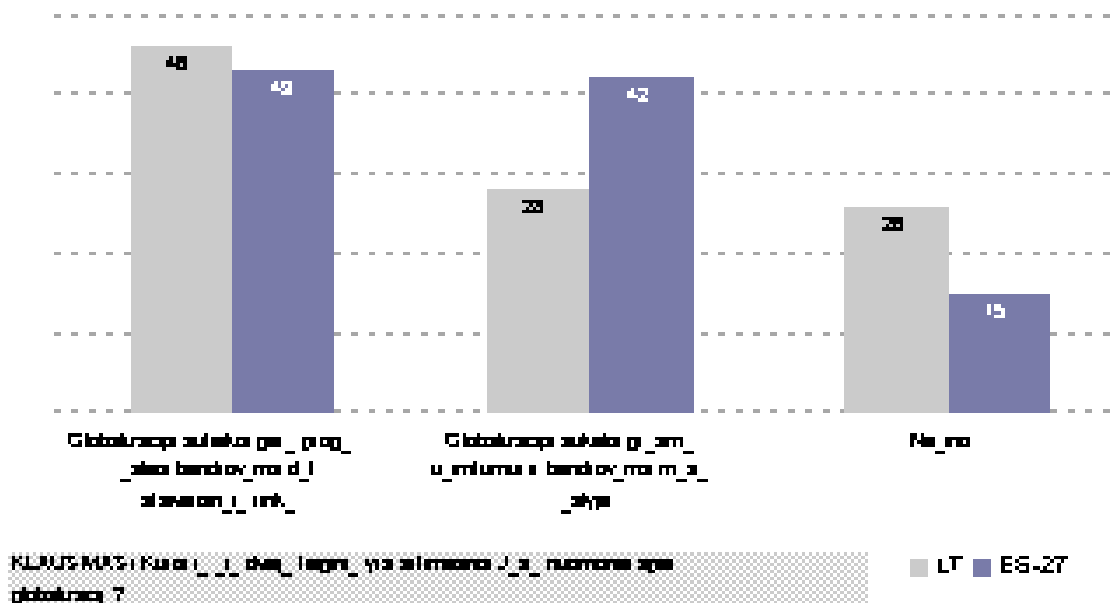
Lentelė 4.3. Požiūris į globalizaciją

	Lietuva	ES - 27
Globalizacija reikalauja bendrųjų taisyklių pasauliniu lygiu („pasaulinio lygio valdymo“)	66%	74%
Europos Sąjunga turi pakankamai galių ir priemonių, kad apgintų savo ekonominius interesus pasaulinėje ekonomikoje	63%	61%
Globalizacija leidžia žmonėms būti atviresniems išorinėms kultūroms	63%	66%
Globalizacija pelninga tik didelėms bendrovėms, o ne piliečiams	57%	64%
Globalizacija reiškia daugiau užsienio investicijų Lietuvoje	57%	59%
Globalizacija suteikia progą ekonomikos augimui	56%	61%
Globalizacija padeda taikai pasaulyje	55%	49%
Globalizacija padeda skurdesnių šalių vystymuisi	55%	49%
Europos Sąjunga suteikia Europos Sąjungos piliečiams galimybę geriau pasinaudoti globalizacijos padariniais	54%	55%
Kalbant apie globalizaciją, Europos Sąjunga ir JAV turi tuos pačius interesus	49%	44%
Europos Sąjunga padeda apsaugoti Europos Sąjungos piliečius nuo neigiamų globalizacijos padarinių	45%	46%
Globalizacija padidina socialinę nelygybę	44%	60%
Globalizacija kelia grėsmę Lietuvos kultūrai	41%	41%
Globalizacija apsaugo mus nuo kainų didinimo	23%	27%

KLAUSIMAS: Prašau pasakyti, ar Jūs visiškai sutinkate, greičiau sutinkate, greičiau nesutinkate ar visiškai nesutinkate su kiekvienu iš šių teiginių.

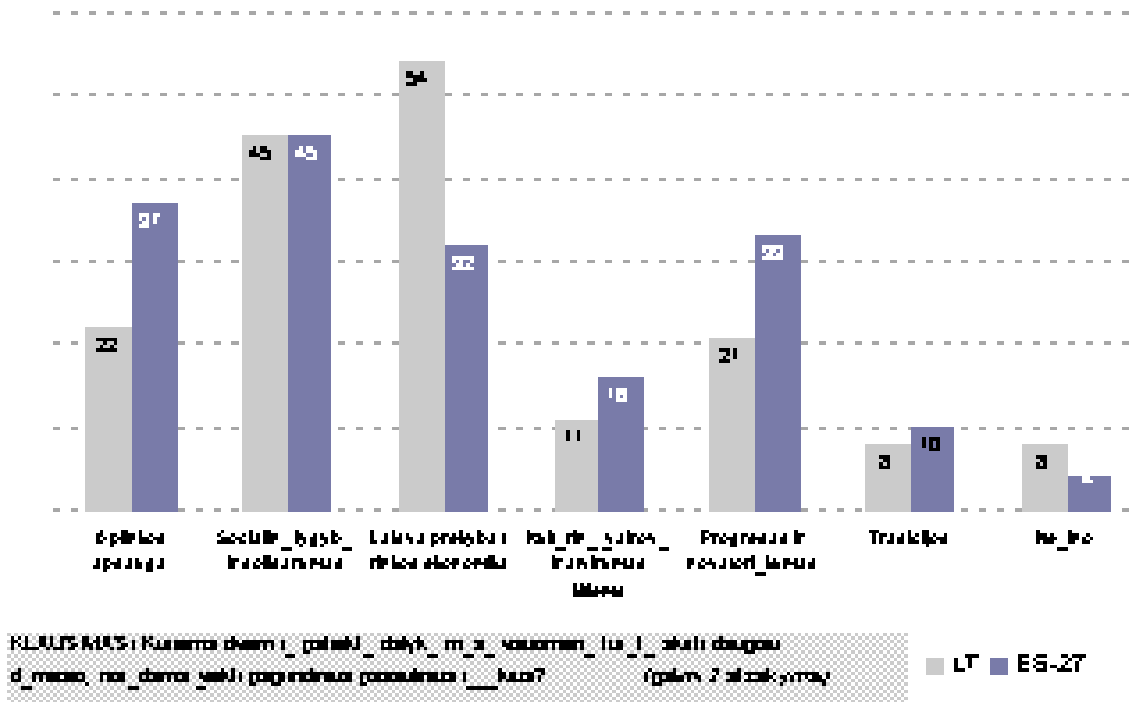
Daugiau lietuvių mano, kad globalizacija suteikia geras progas šalies bendrovėms nei mano, kad globalizacija sukelia grėsmę užimtumui ir verslui mūsų šalyje. Europos Sąjungoje vidutiniškai beveik tiek pat apklaustųjų pasisako tiek už vieną, tiek už kitą teiginį (žr. diagramą 4.6). Be abejo, šis skirtumas aiškiai parodo skirtingą šalių ir jų verslo padėtį skirtingose ES šalyse. 12 naujųjų ES narių vidutiniškai 32 proc. apklaustųjų mano, kad globalizacija kelia grėsmę užimtumui ir verslui. Senosiose 15 narių šis skaičius yra 45 proc. Be abejo, naujosios narės pasinaudojo globalizacijos teikiamais privalumais pritraukdamos į savo šalis nemenkas investicijas dėl pigesnės darbo jėgos. Kita vertus, laisvėjanti prekyba sudarė šių šalių verslui palankias sąlygas eksportui plėtoti.

Diagrama 4.6. Globalizacijos įtaka šalies verslui

Lietuvos ir vidutinio ES piliečio atsakymai skiriasi, kai kalbama apie visuomenės prioritetus įveikiant pagrindinius pasaulinius iššūkius. Daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų mano, kad toks prioritetas turi būti laisva prekyba ir rinkos ekonomikos plėtra (žr. diagramą 4.7). Antroje vietoje, anot lietuvių, turėtų būti socialinė lygybė ir solidarumas. Tai yra pagrindinis prioritetas vidutiniam europiečiui. Antroje vietoje vidutinis europietis mato aplinkos apsaugą, o Lietuvos gyventojams ši veikla gerokai mažiau svarbi. Taip pat vidutinis ES pilietis gerokai daugiau svarbos teikia progresui ir novatoriškumui. Mažiausiai svarbu tiek Lietuvos, tiek ES piliečių manymu, yra tradicijų puoselėjimas.

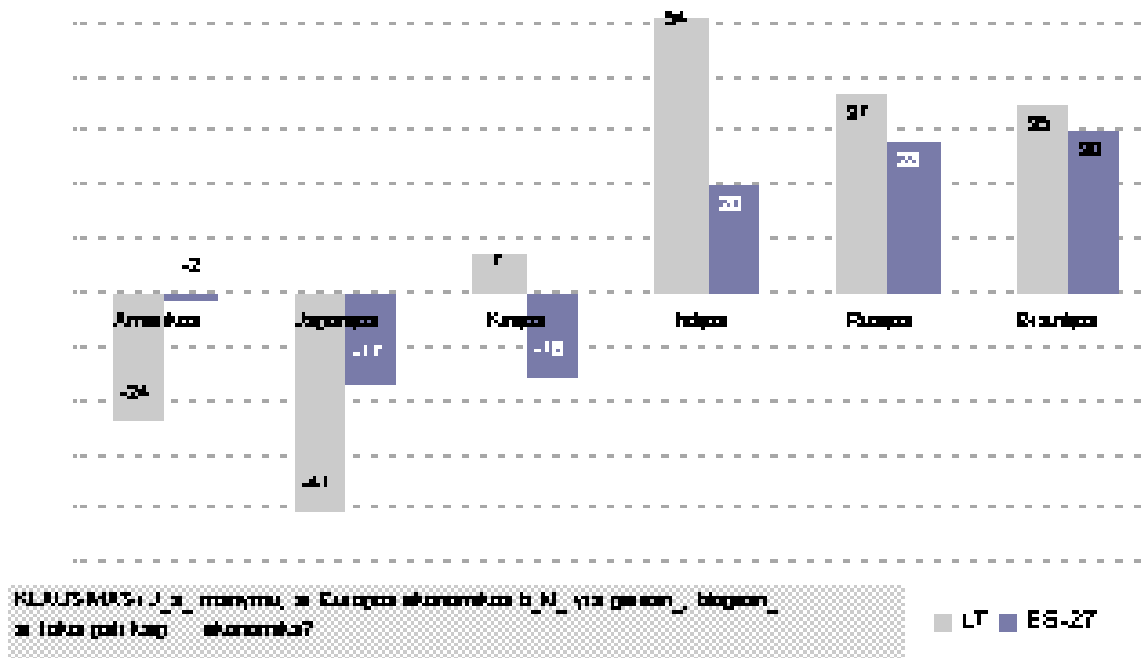
Diagrama 4.7. Visuomenės ateities prioritetai

4.3. Europos Sąjunga ir kitos šalys

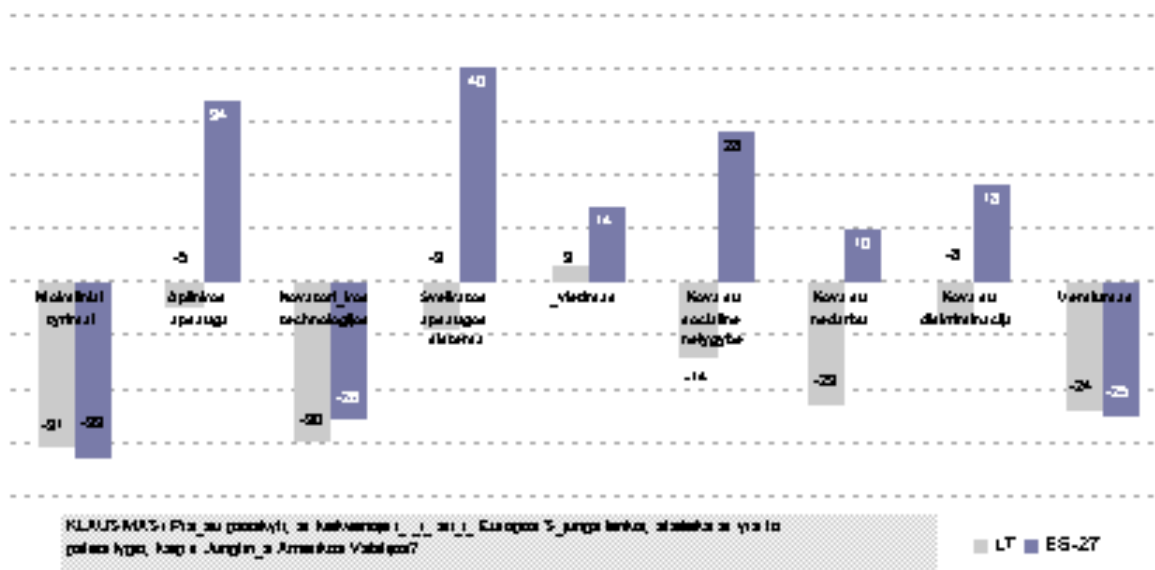
Respondentai buvo prašomi palyginti Europos Sąjungos ir kitų valstybių ekonomikas. Apklausos rezultatai rodo, kad tiek Lietuvos, tiek visų ES piliečių manymu, Europos Sąjunga šiuo požiūriu atsilieka nuo JAV ir Japonijos, tačiau lenkia Indiją, Rusiją bei Braziliją. Lietuvos gyventojų manymu, Kinijos ekonomiką ES lenkia, tačiau, anot vidutinio europiečio atsilieka (žr. diagramą 4.8). Įdomu tai, kad Lietuvos ir ES gyventojų požiūriai skiriasi ganėtinai stipriai: lietuvių nuomonė yra išreikšta gerokai intensyviau tiek apie atsilikimą, tiek apie pirmavimą prieš kitas šalis. Akivaizdu, kad Europos Sąjungos piliečiai yra ganėtinai skeptiškos nuomonės apie ES ekonomiką lygindami ją su kitomis didžiosiomis ekonominėmis jėgomis pasaulyje. Vienu atveju tai, matyt, lemia ūkio augimo tempai, kitu atveju – ekonomikos orientacija į inovatyvumą, o trečiu – laisvumo, verslumo ir ryšio su mokslu lygmuo.

Diagrama 4.8. ES ir kitų šalių ekonomikų palyginimas

Lietuvos ir vidutinio ES piliečio nuomonės dėl Europos Sąjungos ir JAV palyginimo įvairiose srityse sutampa tik keletu aspektų: tiek lietuviai, tiek europiečiai mano, kad JAV gerokai lenkia Europą mokslinių tyrimų, novatoriškų technologijų ir verslumo srityse (žr. diagramą 4.9). Akivaizdu, kad Lietuvos gyventojai turi susidarę labai teigiamą JAV įvaizdį: jų manymu, Europos Sąjunga JAV lenkia tik švietimo požiūriu, bet ir šis pranašumas yra nedidelis. Vidutinis europietis mąsto visai kitaip: anot jo, ES gerokai lenkia JAV tiek švietimo, tiek socialinės apsaugos, tiek kovos su nedarbu, tiek sveikatos apsaugos, klimato apsaugos bei kovos su diskriminacija srityse. Akivaizdu, kad daugelio ES valstybių orientacija į platų socialinių paslaugų užtikrinimą, lemia tokį suvokimo pobūdį. Beje, daugelio naujųjų ES narių piliečių požiūris yra artimesnis Lietuvos, o ne vidutinio ES piliečio požiūriui.

Diagrama 4.9. ES ir JAV palyginimas įvairiose srityse

Lietuvos gyventojai mano, kad, plėtodama santykius su likusiu pasauliu, Europos Sąjunga visų pirma turi skirti dėmesį prekybai ir ekonomikos plėtrai, taip pat kovai su skurdu bei taikos palaikymui (žr. lentelę 4.4). Vidutinis ES pilietis pirmiausiai akcentuoja kovą su skurdu, taikos palaikymą ir žmogaus teises bei demokratiją. Tradiciškai europiečiams gerokai svarbesnės nei lietuviams atrodo klimato kaitos bei terorizmo problemos.

Lentelė 4.4. ES santykių su pasauliu plėtra

	Lietuva	ES - 27
Prekybai ir ekonominiam vystymuisi	37%	22%
Skurdui	34%	33%
Taikos palaikymui	33%	31%
Žmogaus teisėms ir demokratijai	25%	27%
Pasaulio sveikatai (prieigai prie sveikatos priežiūros, kovai su pandemijomis, AIDS ir kitomis ligomis)	18%	22%
Klimato kaitai	15%	25%
Nusiginklavimui	15%	13%
Masinio naikinimo ginklų (branduolinių, cheminių ir pan.) neplatitimui	15%	18%
Terorizmui	15%	22%
Švietimui	13%	15%

Aplinkai	12%	16%
Humanitarinei pagalbai	9%	13%
Nežino	3%	2%

KLAUSIMAS: Kurioms iš toliau pateiktų globalių grėsmių ir iššūkių, Jūsų nuomone, Europos Sąjunga turėtų skirti daugiausiai dėmesio, plėtodama santykius su likusiu pasauliu? (galimi 3 atsakymo variantai)

Priedas Nr. 1. Techninė informacija

Between the 23rd of October and the 18th of November 2009, TNS Opinion & Social, a consortium created between TNS plc and TNS opinion, carried out wave 72.4 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Research and Political Analysis".

The EUROBAROMETER 72.4 is the "STANDARD EUROBAROMETER 72" and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The STANDARD EUROBAROMETER 72 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.006	30/10/2009	17/11/2009	8.866.411
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.008	29/10/2009	09/11/2009	6.584.957
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.056	30/10/2009	13/11/2009	8.987.535
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.006	24/10/2009	17/11/2009	4.503.365
DE	Germany	TNS Infratest	1.514	30/10/2009	15/11/2009	64.545.601
EE	Estonia	Emor	1.002	23/10/2009	16/11/2009	916.000
IE	Ireland	TNS MRBI	1.011	30/10/2009	15/11/2009	3.375.399
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	28/10/2009	15/11/2009	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.020	30/10/2009	17/11/2009	39.059.211
FR	France	TNS Sofres	1.005	28/10/2009	16/11/2009	47.620.942
IT	Italy	TNS Infratest	1.036	30/10/2009	14/11/2009	51.252.247
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	506	26/10/2009	15/11/2009	651.400
LV	Latvia	TNS Latvia	1.006	30/10/2009	16/11/2009	1.448.719
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.023	27/10/2009	11/11/2009	2.849.359
LU	Luxembourg	TNS ILReS	502	27/10/2009	15/11/2009	404.907
HU	Hungary	TNS Hungary	1.023	29/10/2009	15/11/2009	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	28/10/2009	14/11/2009	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.004	29/10/2009	18/11/2009	13.017.690

AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.030	27/10/2009	13/11/2009	6.973.277
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	30/10/2009	15/11/2009	32.306.436
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.025	29/10/2009	15/11/2009	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.021	30/10/2009	11/11/2009	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.015	24/10/2009	15/11/2009	1.748.308
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.040	30/10/2009	15/11/2009	4.549.954
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.018	29/10/2009	18/11/2009	4.412.321
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.032	26/10/2009	15/11/2009	7.723.931
UK	United Kingdom	TNS UK	1.322	30/10/2009	17/11/2009	51.081.866
TOTAL EU27			26.731	23/10/2009	18/11/2009	406.557.138
	Turkish Cypriot					
CY(tcc)	Community	Kadem	500	02/11/2009	14/11/2009	143.226
HR	Croatia	Puls	1.000	27/10/2009	12/11/2009	3.749.400
TR	Turkey	TNS PIAR	1.002	27/10/2009	15/11/2009	52.728.513
	Former Yugoslav					
MK	Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.005	27/10/2009	02/11/2009	1.678.404
TOTAL			30.238	23/10/2009	18/11/2009	464.856.681

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Priedas Nr. 2. Klausimynas

Q1	Kokia Jūsų pilietybė? Nurodykite valstybes (-a), kurioje pilietis esate.
----	--

(GALIMI KELI ATSAKYMAI)

	(138-170)
Belgija	1,
Danija	2,
Vokietija	3,
Graikija	4,
Ispanija	5,
Prancūzija	6,
Airija	7,
Italija	8,
Liuksemburgas	9,
Olandija	10,
Portugalija	11,
Jungtinė Karalystė (Didžioji Britanija, Didžioji Airija)	12,
Austrija	13,
Svedija	14,
Suomija	15,
Kipro Respublika	16,
Ėkijos Respublika	17,
Estija	18,
Vengrija	19,
Latvija	20,
Lietuva	21,
Malta	22,
Lenkija	23,
Slovakija	24,
Slovėnija	25,
Bulgarija	26,
Rumunija	27,
Kitos valstybės	32,
N / N	33,

EB72.3 Q1

JEI „KITOS VALSTYBĖS“ ARBA N/N, NUTRAUKTI INTERVIU

PAGRINDINIAI NUKREIPIAMIEJI KLAUSIMAI

QA1	Apskritai Jūs esate labai patenkintas (-a), labiau patenkintas (-a), labiau nepatenkintas (-a) ar visiškai nepatenkintas (-a) gyvenimu, kurį dabar gyvenate?
-----	--

(SKAITYTI)

	(191)
Labai patenkintas (-a)	1
Labiau patenkintas (-a)	2
Labiau nepatenkintas (-a)	3
Visiskai nepatenkintas (-a)	4
N/N	5

QA2a	Kaip Jūs įvertintumėte esamą padėtakiekvienoje iš šių sričių?
------	---

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Labai gera	Gana gera	Prasta	Labai bloga	NN
(192)	1 Lietuvos ekonomikos padėtis	1	2	3	4	5
(193)	2 Europos ekonomikos padėtis	1	2	3	4	5
(194)	3 Ekonomikos padėtis pasaulyje	1	2	3	4	5
(195)	4 Jūsų asmeninė padėtis, susijusi su darbu	1	2	3	4	5
(196)	5 Jūsų namų ūkio finansinė padėtis	1	2	3	4	5
(197)	6 Lietuvos darbo rinkos padėtis	1	2	3	4	5
(198)	7 Aplinkos padėtis Lietuvoje	1	2	3	4	5

EB71.3 QA2a

QA3a NEKLAUSTI CY (TCC) - CY (TCC) KLAUSTI QA3b

QA3a	Kalbant apie kiekvieną iš šių sričių, ar Jūs galėtumėte pasakyti, kad padėtis Lietuvoje yra geresnė ar blogesnė lyginant su Europos šalimi vidurkiu?
------	--

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Daug geresnė	Siek tiek geresnė	Siek tiek blogesnė	Neabejotinai blogesnė	N / N
(206)	1 Ekonomikos padėtis Lietuvoje	1	2	3	4	5
(207)	2 Darbo rinkos padėtis Lietuvoje	1	2	3	4	5
(208)	3 Pragyvenimo išlaidos Lietuvoje	1	2	3	4	5
(209)	4 Energijos kainos Lietuvoje	1	2	3	4	5
(210)	5 Gyvenimo kokybė Lietuvoje	1	2	3	4	5
(211)	6 Aplinkos padėtis Lietuvoje	1	2	3	4	5

EB70.1 QA7a TREND MODIFIED

QA4a NEKLAUSTI CY (TCC) - CY (TCC) KLAUSTI QA4b

QA4a	Kokius lūkesčius Jūs siejate su artimiausiais 12 mėnesiais: ar artimiausi 12 mėnesiai, Jūsų manymu, bus geresni, blogesni ar tokie pat, kalbant apie ...?
------	---

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Geresni	Blogesni	Tokie patys	N / N
(218)	1 Jūsų gyvenimą apskritai	1	2	3	4
(219)	2 Ekonominė padėtis Lietuvoje	1	2	3	4
(220)	3 Jūsų namų ūkio finansinė padėtis	1	2	3	4
(221)	4 Asidartinimo galimybės Lietuvoje	1	2	3	4
(222)	5 Jūsų asmeninės galimybės rasti darbą	1	2	3	4
(223)	6 Ekonominė padėtis ES	1	2	3	4
(224)	7 Ekonominė padėtis pasaulyje	1	2	3	4
(225)	8 Aplinkos padėtis Lietuvoje	1	2	3	4

QA5a	Kokios dvi svarbiausios problemos siuo metu aktualiausios Lietuvai?
------	---

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - NE DAUGIAU 2 ATSAKYMØ)

(234-250)

Nusikalstamumas	1,
Ekonominė padėtis	2,
Kylančios kainos / infliacija	3,
Mokesčių sistema	4,
Nedarbas	5,
Terorizmas	6,
Krasto apsauga / Užsienio politika	7,
Aprūpinimas būstu	8,
Imigracija	9,
Sveikatos priežiūros sistema	10,
Svietimo sistema	11,
Pensijos	12,
Aplinka	13,
Energetika	14,
Kita (NESKAITYTI)	15,
Nei viena (NESKAITYTI)	16,
N/N	17,

EB71.3 QA4a TREND MODIFIED

QA6a	O su kokiais dviem svarbiausiomis problemomis Jūs šiuo metu susiduriate asmeniškai?
------	---

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - NE DAUGIAU 2 ATSAKYMØ)

(251-267)

Nusikalstamumas	1,
Ekonominė padėtis	2,
Kylančios kainos / infliacija	3,
Mokesčių sistema	4,
Nedarbas	5,
Terorizmas	6,
Krasto apsauga / Užsienio politika	7,
Būstas	8,
Imigracija	9,
Sveikatos priežiūros sistema	10,
Svietimo sistema	11,
Pensijos	12,
Aplinka	13,
Energetika	14,
Kita (NESKAITYTI)	15,
Nei viena (NESKAITYTI)	16,
N / N	17,

QA7a	Apskritai kalbant, ar, Jūsø manymu, narystė Europos Sąjungoje Lietuvai yra ...?
------	---

(SKAITYTI)

(302)

Teigiamas dalykas	1
Neigiamas dalykas	2
Nei teigiamas, nei neigiamas	3
N/N	4

EB71.3 QA6a

QA8a	Atsi?velgiant ávisas aplinkybes, ar, Jūsø manymu, narystė Europos Sąjungoje Lietuvai yra naudinga, ar ne?
------	---

(303)

Taip, naudinga	1
Ne, nenaudinga	2
N/N	3

EB71.3 QA7a

NEKLAUSTI QA9a KLAUSIMO CY(tcc) – CY(tcc) PEREITI PRIE QA9b

QA9a	Bendrai kalbant, ar, Jūsø manymu, áiuo metu reikalai krypta ágeràjà pusæ ar áblogàjà pusæ...?
------	---

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Reikalai krypta á ger?j? pusė	Reikalai krypta á blog?j? pusė	Nei taip, nei ne (NESKAIT YTI)	N/N
--	------------	--	---	---	-----

(308)	1	Lietuvoje	1	2	3	4
(309)	2	Europos S?jungoje	1	2	3	4
(310)	3	JAV	1	2	3	4

EB71.3 QA8a (ITEMS 1-2) + EB71.1 QA8a (ITEM 3)

KLAUSTI VISØ

QA10	Norėčiau Jums u?duoti klausimà apie tai, kiek Jūs pasitikite tam tikromis institucijomis. Praðau pasakyti apie kiekvienà ið áiø institucijø, ar Jūs linkæs ja pasitikėti, ar linkæs nepasitikėti?
------	---

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Linkæs pasitikėti	Linkæs nepasitikėti	N/N
--	------------	----------------------	------------------------	-----

(314)	1	Spauda	1	2	3
(315)	2	Radju	1	2	3
(316)	3	Televizija	1	2	3
(317)	4	Internetu	1	2	3
(318)	5	Kariuomene	1	2	3
(319)	6	Teise / Lietuvos teisėsaugos sistema	1	2	3
(320)	7	Politinėmis partijomis	1	2	3
(321)	8	Lietuvos Vyriausybė	1	2	3
(322)	9	Lietuvos Respublikos Seimu	1	2	3
(323)	10	Europos S?junga	1	2	3
(324)	11	Jungtinėmis Tautomis	1	2	3
(325)	12	Regioninė arba vietos vald?ia	1	2	3
(326)	13	NATO	1	2	3

QA11	Apskritai kalbant, Europos Sąjunga Jums sukuria labai teigiamą, greičiau teigiamą, neutralų, greičiau neigiamą ar labai neigiamą vaizdą ?
------	--

(TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(327)

Labai teigiam?	1
Gana teigiam?	2
Neutral	3
Gana neigiam?	4
Labai neigiam?	5
N/N	6

EB71.3 QA10

QA12	K? Jums asmeniskai reiskia Europos S?junga?
------	---

(RODYTI KORTELĖ - SKAITYTI – GALIMI KELI ATSAKYMAI - KEISTI SKAITYMO TVARKĄ
ID VIRDAUS APAEIA / ID APAEIOS AVIRDØ)

(328-343)

Taik?	1,
Ekonominė gerovė	2,
Demokratij?	3,
Socialinė apsaug?	4,
Laisvė keliauti, studijuoti ir dirbti bet kur ES	5,
Kultūros airovė	6,
Svaresn?od?pasaulyje	7,
Eur?	8,
Nedarb?	9,
Biurokratij?	10,
Pinig? ?vaistym??	11,
Mus? kultūros savitumo praradim?	12,
Daugiau nusikaltim?	13,
Nepakankam? idorini? sien? kontrol?	14,
Kita (NESKAITYTI)	15,
N/N	16,

EB71.3 QA11

QA13	Ar Jūs esate gird?j?/-usi apie?
------	---------------------------------

	(SKAITYTI)	TAIP	NE	N / N
--	------------	------	----	-------

(344)	1	Europos Parlament?	1	2	3
(345)	2	Europos Komisij?	1	2	3
(346)	3	Europos S?jungos Taryb?	1	2	3
(347)	4	Europos Centrin?Bank?	1	2	3

QA14	Apie kiekvieną Europos instituciją pasakykite prašau, ar Jūs labiau linkę/-usi ja pasitikėti, ar labiau nepasitikėti?
------	---

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Linkės pasitikėti	Linkės nepasitikėti	N/N
(348)	1 Europos Parlamentu	1	2	3
(349)	2 Europos Komisija	1	2	3
(350)	3 Europos Sąjungos Taryba	1	2	3
(351)	4 Europos Centrinio Banku	1	2	3

EB71.3 QA14 (item 1, 2, 4) + EB70.1 QA18 (item 3)

QA15	Prašau pasakyti apie kiekvieną teiginį ar Jūs pritariate šiam teiginiui ar ne?
------	--

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	U?	PRIES	N/N
(352)	1 Europos pinigų sąjunga su bendra valiuta euru	1	2	3
(353)	2 Tolimesnė Europos Sąjungos plėtra, ateityje draukiant kitas dalis	1	2	3
(354)	3 Spartesnis Europos kūrimo tempas vienoje grupėje dalio, nei kitose dalyse	1	2	3

EB71.3 QA15

QA16	Pastaraisiais metais Europos vienijimasis buvo sutelktas ties švairiais klausimais. Jūsø manymu, kuriuos aspektus Europos institucijos turėtø pabrėžti ateinančiais metais, kad ateityje Europos Sąjunga būtų stipresnė?
------	--

(RODYTI KORTELE- SKAITYTI - KEISTI EILIDKUMĄ - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMØ)

	(355-372)
Vidaus rinka	1,
Kultūros politika	2,
Užsienio politika	3,
Gynybos politika	4,
Imigracijos klausimai	5,
Svietimo politika	6,
Aplinkos klausimai	7,
Energetikos klausimai	8,
Solidarumas su skurdesniais regionais	9,
Moksliniai tyrimai	10,
Socialiniai ir sveikatos apsaugos klausimai	11,
Kova su nusikalstamumu	12,
Kova su klimato kaita	13,
Ekonomikos reikalai	14,
Transporto ir energetikos infrastruktūra	15,
Kitas (NESKAITYTI)	16,
Nė vienas iš šiø (NESKAITYTI)	17,
N / N	18,

QA17	Prašau pasakyti, ar kiekvienas iš šių teiginių apie Europos Sąjungą, Jūsų nuomone, yra teisingas ar klaidingas?
------	---

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Teisingas	Klaidingas	N / N
(373)	1 ES šiuo metu sudaro dvidešimt penkios valstybės narės	1	2	3
(374)	2 Balsuodami antrajame referendume dėl Lisabonos sutarties, vykusiame 2009 m. spalio 2 d., airiai pasakė „taip“	1	2	3
(375)	3 Euro zonoje dabar sudaro dvylika valstybių narių	1	2	3
(376)	4 (TIK „A“ skaidiniui) Šveicarija yra Europos Sąjungos valstybė narė	1	2	3
(377)	5 (TIK „B“ skaidiniui) Islandija yra Europos Sąjungos valstybė narė	1	2	3

EB70.1 QA24 TREND MODIFIED

NEKLAUSTI KLAUSIMŲ NUO QA18a IKI QA19a CY(tcc) – CY(tcc) PEREITI PRIE QA19b

QA18a	Apskritai kalbant, ar jūs esate patenkintas tuo, kaip demokratija veikia Lietuvoje?
-------	---

QA18b	Ar jūs apskritai patenkintas tuo, kaip demokratija veikia Europos Sąjungoje?
-------	--

(RODYTI KORTELĖ SU SKALE-VIENAS ATSAKYMAS STULPELYJE)

	(378)	(379)
(SKAITYTI)	QA18a	QA18b
	Lietuvoje	Europos Sąjungoje
Labai patenkinta(s)	1	1
Greičiau patenkinta(s)	2	2
Nelabai patenkinta(s)	3	3
Visiskai nepatenkinta(s)	4	4
N/N	5	5

QA19a	Prašau pasakyti apie kiekvieną teiginį ar jūs linkę/-usi su juo sutikti, ar linkę/-usi nesutikti?
-------	---

	(SKAITYTI)	Linkęs sutikti	Linkęs nesutikti	N / N
--	------------	-------------------	---------------------	-------

(380)	1	As suprantu, kaip veikia Europos Sąjunga	1	2	3
(381)	2	Europos Sąjungoje gerai atsižvelgiama į Lietuvos interesus	1	2	3

EB71.3 QA12a TREND MODIFIED

KLAUSTI VISØ

QA20	Prašau pasakyti, ar Jūs sutinkate ar nesutinkate su šiais teiginiais apie Europos kūrimą?
------	---

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Visiskai sutinkate	Linkęs sutikti	Linkęs nesutikti	Visiskai nesutinkat e	N / N
--	------------	-----------------------	-------------------	---------------------	-----------------------------	-------

(383)	1	ES išaugo per greitai	1	2	3	4	5
	2	Tai, kas skirtingø šaliø piliečius suveda kartu, yra svarbiau, nei tai, kas juos skiria	1	2	3	4	5
(384)	3	Duo metu ES trūksta idėjų ir projektø	1	2	3	4	5
(385)	4	ES būtina sprendžiant pasaulinius iššūkius (klimato kaita, terorizmas ir pan.)	1	2	3	4	5
(386)							

EB70.1 QD16

KLAUSIMAI APIE PIRMININKAVIMO TENDENCIJAS

KLAUSTI KLAUSIMUS NUO QA21 IKI QA25 TIK ES-27 - KITAIS ATVEJ AIS PEREITI PRIE QB1

QA21	Europos Sąjungoje kiekviena šalis narė paeiliui pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai šiais mėnesiais. Duo metu - Dvedijos eilė. Ar pastaruoju metu kà nors skaitėte laikraščiuose, girdėjote per radiją ar televiziją arba matėte internete apie švedø pirmininkavimą?
------	--

	(387)
Taip	1
Ne	2
N / N	3

KLAUSTI VISØ ES-27

QA23	Nuo 2010 m. sausio 1-os - Ispanijos eilė. Ar pastaruoju metu ką nors skaitėte laikraščiuose, girdėjote per radiją ar televiziją arba matėte internete apie Ispanijos pirmininkavimą?
------	--

(389)

Taip	1
Ne	2
N / N	3

EB71.3 QA21 TREND MODIFIED

KLAUSTI VISØ ES27

QA25	Ar Jūs esate labai optimistiškai, gana optimistiškai, gana pesimistiškai ar labai pesimistiškai nusiteikę dėl Europos Sąjungos ateities?
------	--

(TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(391)

Labai optimistiškai	1
Gana optimistiškai	2
Gana pesimistiškai	3
Labai pesimistiškai	4
N / N	5

EB71.3 QF1

2) ES, PASAULIS IR GLOBALIZACIJA

KLAUSTI VISØ

QB1a	Jūsø nuomone, kurie iš šiø dalykø yra svarbiausi apsprendžiant šalies arba šaliø grupės visuotinę galią ir šaką pasaulyje? Visø pirma?
------	--

QB1b	O antroje vietoje?
------	--------------------

(RODYTI KORTELĖ - VIENAS ATSAKYMAS STULPELYJE)

(412)

(413)

(PERSKAITYTI - KEISTI EILIDKUMĄ ID APAĖIOS Á VIRÐØ / ID VIRDAUS ÁAPAĖIÁ)	QB1a	QB1b
	PIRMIAUSIA	ANTROJE VIETOJE
Jos ekonominė galia	1	1
Jos politinė šaka	2	2
Jos karinė galia	3	3
Jos kultūrinė šaka	4	4
Kitas (NESKAITYTI)	5	5
Nė vieno (NESKAITYTI)	6	6
N / N	7	7

QB2a	Jūsø nuomone, kurie ið ðiø dalykø geriausiai apibûdina Europos Sàjungà? Visø pirma?
------	---

QB2b	O antroje vietoje?
------	--------------------

(RODYTI KORTELË - VIENAS ATSAKYMAS STULPELYJE)
--

	(414)	(415)
(PERSKAITYTI - KEISTI EILIDKUMÀ ID APAËIOS Á VIRÐØ / ID VIRDAUS ÁPAËIÀ) (M)	QB2a	QB2b
	PIRMIAUSIA	ANTROJE VIETOJE
Jos ekonominë galia	1	1
Jos politinë ðaka	2	2
Jos karinë galia	3	3
Jos kultûrinë ðaka	4	4
Kitas (NESKAITYTI)	5	5
Në vieno (NESKAITYTI)	6	6
N / N	7	7

EB71.3 QB2a, b

QB3	Praðau pasakyti, ar Jûs visiðkai sutinkate, greiðiau sutinkate, greiðiau nesutinkate ar visiðkai nesutinkate su kiekvienu ið ðiø teiginjø.
-----	--

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTËJE)
--

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Visiskai sutinkate	Greiðiau sutinkate	Greiðiau nesutinkate	Visiskai nesutinkate	N / N
(416)	1 Globalizacija suteikia prog? ekonomikos augimui	1	2	3	4	5
(417)	2 Globalizacija padidina socialinë nelygybë	1	2	3	4	5
(418)	3 Globalizacija reikalauja bendrøjø taisykliø pasauliniu lygiu („pasaulinio lygio valdymo“)	1	2	3	4	5
(419)	4 Kalbant apie globalizacij?, Europos S?junga ir JAV turi tuos paëius interesus	1	2	3	4	5
(420)	5 Globalizacija apsaugo mus nuo kainø didinimo	1	2	3	4	5
(421)	6 Globalizacija padeda taikai pasaulyje	1	2	3	4	5
(422)	7 Globalizacija kelià grësmæ Lietuvos kultûrai	1	2	3	4	5
(424)	9 Globalizacija pelninga tik didelëms bendrovëms, o ne pilieëiams	1	2	3	4	5
(425)	10 Globalizacija reiskia daugiau u?sienio investicijø Lietuvoje	1	2	3	4	5
(427)	12 Globalizacija padeda skurdesniø ðaliø vystymuisi	1	2	3	4	5
(428)	13 Globalizacija leid?ia ?monëms bûti atviresniems iðorinëms kultûroms	1	2	3	4	5
(429)	14 Europos S?junga turi pakankamai galiø ir priemoniø, kad apgintø savo ekonominius interesus pasaulinëje ekonomikoje	1	2	3	4	5
(430)	15 (TIK „A“ SKAIDINIUI) Europos S?junga padeda apsaugoti Europos S?jungos pilieëius nuo neigiamø globalizacijos padariniø	1	2	3	4	5

QB4a	Kuris iš šių dviejų teiginių yra artimesnis Jūsų nuomonei apie globalizaciją?
------	---

(SKAITYTI - TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(432)

Globalizacija suteikia gerą progą Lietuvos bendrovėms dėl atsiveriančių rinkų	1
Globalizacija sukelia grėsmę ūkiui ir bendrovėms Lietuvoje	2
N/N	3

EB71.3 QB4a

KLAUSTI VISŲ

QB5	Jūsų manymu, ar Europos ekonomikos būklė yra geresnė, blogesnė ar tokia pati kaip ... ekonomika?
-----	--

(RODYTI KORTELĖ)

	(SKAITYTI)	Geresnė	Blogesnė	Tokia pati kaip ir	N / N
(434)	1 Amerikos	1	2	3	4
(435)	2 Japonijos	1	2	3	4
(436)	3 Kinijos	1	2	3	4
(437)	4 Indijos	1	2	3	4
(438)	5 Rusijos	1	2	3	4
(439)	6 Brazilijos	1	2	3	4

EB71.3 QB7

QB6	Kuriems dviem iš pateiktų dalykų mūsų visuomenė turėtų skirti daugiau dėmesio, norėdama išvengti pagrindinius pasaulinius iššūkius?
-----	---

(RODYTI KORTELĖ - PERSKAITYTI - APVERSTI - DAUGIAUSIA 2 ATSAKYMAI)

(440-448)

Aplinkos apsauga	1,
Socialinė lygybė ir solidarumas	2,
Laisva prekyba / rinkos ekonomika	3,
Kultūrinė įvairovė ir atvirumas kitiems	4,
Progresas ir novatoriskumas	5,
Tradicijos	6,
Kita (NESKAITYTI)	7,
Nė vieno (NESKAITYTI)	8,
N / N	9,

3) FINANSINĖ IR EKONOMINĖ KRIZĖ

QC1	Kai kurie analitikai sako, kad ekonomimės krizės poveikis darbo rinkai jau pasiekė aukščiausią tašką ir toliau reikalai po truputį taisyti. Tačiau kiti teigia priešingai, kad blogiausia dar ateityje. Kuris iš šių požiūrių artimesnis Jums?
-----	--

(TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(469)

Ekonomimės krizės poveikis darbo vietoms jau pasiekė aukščiausią tašką	1
Blogiausia dar ateityje	2
N / N	3

EB71.2 QB3

QC2	Kuris iš šių teiginių geriausiai atspindi Jūsų namų ūkio padėtį
-----	---

(RODYTI KORTELĖ – SKAITYTI - TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(470)

Jūs dabartinę padėtį neleidžia Jums kurti ateities planų. Jūs gyvenate šia diena	1
Jūs žinote, ką veiksime per artimiausius dešis mėnesius	2
Jūs turite ilgalaikę perspektyvą, koks bus Jūsų namų ūkis per artimiausius 1 ar 2 metus	3
Kita	4
N/N	5

EB71.3 QJ6

QC3	Kas iš nurodytų, Jūsų nuomone, sugebėtų efektyviausiai tvarkytis su finansinės ir ekonominės krizės padariniais?
-----	--

(RODYTI KORTELĖ – SKAITYTI - ROTUOTI - TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(471)

Lietuvos Vyriausybė	1
Europos Sąjunga	2
JAV	3
G20 (Dvydys dvidešimtukas)	4
Tarptautinis valiutos fondas (TVF)	5
Kita (NESKAITYTI)	6
Nė vienas (NESKAITYTI)	7
N / N	8

KLAUSTI QC4b KLAUSIMŲ, TIK JEI ES-27 SALIS NEPRIKLAUSO EURO ZONAI, - KITAIŠ
ATVEJAIŠ PREITI PRIE QC5

QC4b	Prašau pasakyti, ar Jūs visiškai sutinkate, linkę sutikti, linkę nesutikti ar visiškai nesutinkate su tokiu teiginiu: Lietuva būtų buvusi geriau apsaugota dabartinės finansinės ir ekonominės krizės akivaizdoje, jei mes būtume švedėbendrą Europos valiutą - eurą
------	--

(TIK VIENAS ATSAKYMAS)

	(473)
Visiskai sutinkate	1
Linkę sutikti	2
Linkę nesutikti	3
Visiskai nesutinkate	4
N / N	5

EB71.1 QD6b

KLAUSTI KLAUSIMUS NUO QC5 IKI QC8 TIK ES-27 - KITAIŠ ATVEJAIŠ PEREITI PRIE
QC9

QC5	Prašau pasakyti, ar Jūs visiškai sutinkate, linkę sutikti, linkę nesutikti ar visiškai nesutinkate su tokiu teiginiu: bendrai paėmus, euras sušvelnino neigiamą dabartinės finansinės ir ekonominės krizės poveiką
-----	--

(TIK VIENAS ATSAKYMAS)

	(474)
Visiskai sutinkate	1
Linkę sutikti	2
Linkę nesutikti	3
Visiskai nesutinkate	4
N / N	5

EB71.1 QD8

QC6	Diuo metu Europos institucijose svarstomos ávairios priemonės, padėsiančios kovoti su dabartine ekonomine ir finansine krize. Sakykite prađau, ar, Jūsų nuomone, kovojant su krize šios priemonės būtų efektyvios?
-----	--

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTÆJE)

	(SKAITYTI)	Labai efektyvi	Gana efektyvi	Nelabai efektyvi	Visiskai neefektyvi	N / N
(475)	1 Svarbesnis Europos Sąjungos vaidmuo tarptautiniame lygyje reguliuojant finansines paslaugas	1	2	3	4	5
(476)	2 Europos Sąjungos vykdomas svarbiausio tarptautinio finansinio grupio veiklos veiklos stebėjimas ir priežiūra	1	2	3	4	5
(477)	3 Didesnis ekonominės ir finansinės politikos koordinavimas tarp visų Europos Sąjungos valstybių narių	1	2	3	4	5
(478)	4 Europos Sąjungos priežiūra, kaip naudojami mokesčių mokėtojų pinigai finansinio institucijų gelbėjimui	1	2	3	4	5

EB71.1 QD9

QC7	Kuriems iš šių teiginių Jūs teiktumėte pirmenybę kad būtų pagerinta Europos ekonomikos veikla?
-----	--

(SKAITYTI - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMŲ)

	(479-489)
(TIK „A“ SKAIDINIUI) Didinti darbo valandų skaičių	1,
(TIK „B“ SKAIDINIUI) Ilginti teisėtas darbo valandas	2,
Gerinti išsilavinimą ir profesiną mokymą	3,
Investuoti mokslinius tyrimus ir naujoves	4,
(TIK „A“ SKAIDINIUI) Padėti žmonėms lengviau gauti paskolas	5,
Lengvinti žmonių steigimą	6,
Veiksmingiau panaudoti energiją	7,
Investuoti átransporto infrastruktūrą (greitkeliai, geležinkeliai ir kt.)	8,
(TIK „A“ SKAIDINIUI) Investuoti áaplinkai palankių gaminių arba paslaugų vystymą	9,
Kita (NESKAITYTI)	10,
N/N	11,

QC8	Kurioms dviems iš šių priemonių Europos Sąjunga turėtų teikti pirmenybę siekdama padėti žmonėms įveikti finansinės ir ekonominės krizės pasekmes?
-----	---

(RODYTI KORTELĖ- SKAITYTI - ROTUOTI - NE DAUGIAU 2 ATSAKYMŲ)

(490-501)

Investicijos švietimui/ mokymus/ mokslinius tyrimus	1,
Investicijos infrastruktūrai	2,
Investicijos energetikai ir aplinkos apsaugai	3,
Parama didelėms įmonėms / pramonei	4,
Parama mažoms ir vidutinėms įmonėms	5,
Garantuoti sveikatos priežiūros paslaugas	6,
Parama pensininkams	7,
Parama bedarbiams	8,
Parama labiausiai nepasiturintiems	9,
Kitos (NESKAITYTI)	10,
Nė viena (NESKAITYTI)	11,
N / N	12,

EB71.3 QB10

KLAUSTI QC9 KLAUSIMŲ ES-27+FM, HR, TR - CY(tcc) PEREITI PRIE QD

QC9	Prašom nurodyti, ar Jūs visiškai sutinkate, linkę sutikti, linkę nesutikti ar visiškai nesutinkate su kiekvienu iš šių teiginių.
-----	--

(RODYTI KORTELĖSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

		Visiskai sutinkate	Linkę sutikti	Linkę nesutikti	Visiskai nesutinkat e	N / N
(502)	1 (TIK „A“ SKAIDINIUI) Dėl finansinės ir ekonominės krizės yra lengviau įsivieinti reformas	1	2	3	4	5
(503)	2 (TIK „B“ SKAIDINIUI) Dėl finansinės ir ekonominės krizės yra sunkiau įsivieinti reformas	1	2	3	4	5
(504)	3 Ateities kartoms naudingų reformų reikia siekti netgi tuomet, jei jų įgyvendinimas reikštų tam tikras dabartinės kartos aukas	1	2	3	4	5
(505)	4 TIK „A“ SKAIDINIUI) Lietuvai reikia daugiau reformų	1	2	3	4	5
(506)	5 (TIK „B“ SKAIDINIUI) Lietuvoje jau įgyvendintų reformų pakanka	1	2	3	4	5

QC10	Kurioms priemonės iš toliau pateikto sąrašo turėtų būti teikiamas prioritetas, pradėjus reformuoti Europos Sąjungos finansinę sistemą??
------	---

(RODYTI KORTELĖ – SKAITYTI - VIENAS ATSAKYMAS)

(507)

Pajamų, sąnaudų ir rizikos finansų rinkose skaidrumas	1
Finansų valdytojų atskaitomybė, nurodant ir premijas	2
Valstybės garantijos fizinių asmenų indėliams	3
Griežtesnė Europos Sąjungos priežiūros sistema finansų rinkoms bei finansinėms institucijoms kontroliuoti	4
Kita (NESKAITYTI)	5
Nė vieno (NESKAITYTI)	6
N / N	7

NEW

4) VERTYBĖS

KLAUSTI VISŲ

QD1	Prasau pasakyti, ar kiekvienas šis pavadinimas Jums skamba labai teigiamai, gana teigiamai, gana neigiamai ar labai neigiamai.
-----	--

(RODYTI KORTELĖS SU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Labai teigiamai	Gana teigiamai	Gana neigiamai	Labai neigiamai	N/N
(528)	1. Amonė	1	2	3	4	5
(529)	2. Gerbūvio valstybė	1	2	3	4	5
(530)	3. Konkurencingumas	1	2	3	4	5
(531)	4. Laisva prekyba	1	2	3	4	5
(532)	5. Protekcionizmas	1	2	3	4	5
(533)	6. Globalizacija	1	2	3	4	5
(534)	7. Liberalizacija	1	2	3	4	5
(535)	8. Profesinė sąjunga	1	2	3	4	5
(536)	9. Reformos	1	2	3	4	5
(537)	10. Viesasis administravimas	1	2	3	4	5
(538)	11. Lankstumas	1	2	3	4	5
(539)	12. Konkurencija (N)	1	2	3	4	5
(540)	13. Saugumas (N)	1	2	3	4	5
(541)	14. Solidarumas (N)	1	2	3	4	5

QD2a	Prašau pasakyti, kiek Jūs sutinkate su kiekvienu iš šių teiginių ...?
------	---

(RODYTI KORTELEŠU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Visiskai sutinkate	Greičiau sutinkate	Greičiau nesutinkat e	Visiskai nesutinkat e	N / N
(542)	1 Valstybė per daug kiðasi á mūsų gyvenimą	1	2	3	4	5
(543)	2 (PADALINTAS A) Lietuva turėtų teikti pirmenybę ekonomikos augimui, net jei jis turėtų poveiká aplinkai	1	2	3	4	5
(544)	3 (PADALINTAS B) Lietuva turėtų teikti pirmenybę aplinkos apsaugai, net jei tai turėtų poveiká ekonomikos augimui	1	2	3	4	5
(545)	4 Laisva konkurencija yra geriausia ekonominės gerovės garantija	1	2	3	4	5

EB71.3 QC1a

KLAUSTI VISØ

QD3	Jei artimoje ateityje mūsų gyvenimo būdas pasikeistø kaip nurodyta, jūsų nuomone, tai būtų teigiamas dalykas, neigiamas arba nei teigiamas, nei neigiamas dalykas?
-----	--

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Teigiamas dalykas	Neigiamas dalykas	Nei teigiamas, nei neigiamas	N / N
(550)	1 Mažiau dėmesio būtų skiriama pinigams ir materialiajam turtui	1	2	3	4
(551)	2 Daugiau dėmesio būtų skiriama technologijos plėtotei	1	2	3	4

EB71.3 QC2

QD4	Kalbant apie Jūsų perkamąją galià, t.y. dalykus, kuriuos Jūs namø ūkis gali pirkkti kasdieniniame gyvenime, jei palygintumėte savo áiandieninæpadėtásu buvusia prieš penkerius metus, ar ji pagerėjo, išliko beveik tokia pati, ar pablogėjo?
-----	---

	(552)
Pagerėjo	1
Išliko beveik tokia pati	2
Pablogėjo	3
N / N	4

QD5	Kalbant bendrai, ar manote, kad gyvenimas tų ?monių, kurie šiandien yra vaikai, bus lengvesnis, sunkesnis ar nei lengvesnis, nei sunkesnis nei Jūsø kartos ?monių?
-----	--

(553)

Lengvesnis	1
Sunkesnis	2
Nei lengvesnis, nei sunkesnis	3
N / N	4

EB71.1 QA14

NEKLAUSTI QD6a KLAUSIMO CY(tcc) – CY(tcc) PEREITI PRIE QD6b

QD6a	Prašau pasakyti, ar Jūs linkę sutikti ar linkę nesutikti su šiuo teiginiu: vaikai kurie gyvena Lietuvoje gyvenimas būtų geresnis, jei jie emigruotų į kitą šalį
------	---

(554)

Linkę sutikti	1
Linkę nesutikti	2
Priklauso nuo padėties (NESKAITYTI)	3
N / N	4

EB70.1 QA23 TREND

KLAUSTI VISŲ

QD7	Kurios trys vertybės iš šio sąrašo yra svarbiausios Jums asmeniškai?
-----	--

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMŲ)

(556-569)

Teisėtumas	1,
Pagarba ?mogaus gyvybei	2,
?mogaus teisės	3,
Asmens laisvė	4,
Demokratija	5,
Taika	6,
Lygybė	7,
Solidarumas, parama kitiems	8,
Tolerancija	9,
Religija	10,
Savirealizacija	11,
Pagarba kitoms kultūroms	12,
Nei viena iš šių (NESKAITYTI)	13,
N / N	14,

QD8	Kurios trys iš šių vertybių geriausiai tinka Europos Sąjungai?
-----	--

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMØ)

(570-583)

Teisėtumas	1,
Pagarba žmogaus gyvybei	2,
Žmogaus teisės	3,
Asmens laisvė	4,
Demokratija	5,
Taika	6,
Lygybė	7,
Solidarumas, parama kitiems	8,
Tolerancija	9,
Religija	10,
Savirealizacija	11,
Pagarba kitoms kultūroms	12,
Nei viena iš šių (NESKAITYTI)	13,
N / N	14,

EB69.2 QD3

5) SUBSIDIARUMAS

KLAUSIMŲ QE KLAUSTI TIK ES-27 - KITAI ATVEJAI PEREITI PRIE DEMOGRAFIJOS

QE1	Kuris iš šių valdžios lygių - Europos, šalies, regioninis ar vietinis lygis - turi daugiausia įtakos Jūsų gyvenimo sąlygoms?
-----	--

(SKAITYTI - TIK VIENAS ATSAKYMAS)

(604)

Europos lygis	1
Šalies lygis	2
Regioninis ar vietinis lygis	3
N / N	4

EB71.3 QG1

QE2	Ar, Jūsų nuomone, sprendžiant Europos Sąjungos politikos klausimus, pakankamai atsižvelgiama į regioninės arba vietos valdžios nuomonę?
-----	---

(SKAITYTI)

(605)

Pakankamai	1
Nepakankamai	2
N / N	3

6) ISPANIJOS PIRMININKAVIMAS

KLAUSIMŲ QF KLAUSTI TIK ES-27 - KITAI ATVEJAIŠ PEREITI PRIE DEMOGRAFIJOS

QF1 Kuriems iš šių teiginių Jūs pritariate?

(SKAITYTI - KEISTI EILISKUMŲ - GALIMI KELI ATSAKYMAI)

(626-635)

Naujoviški produktai ar paslaugos dažniausiai būna techniniai niekuėiai	1,
Naujoviski produktai ar paslaugos yra mados dalykas	2,
Naujoviški produktai ar paslaugos dažnai daro kasdieninį gyvenimą paprastesnį	3,
Ąmonė, kuri parduoda naujovišką produktą ar paslaugą, pagerina visą savo produktų ar paslaugų kėizdą	4,
Ąmonė, neuėsiimanti naujovišką veiklą, yra Ąmonė, kuri neiėgyvens	5,
Naujovisko produkto ar paslaugos pirkimas yra rizikingas vartotojui	6,
Naujoviškų produktų ar paslaugų privalumai dažnai būna perdėti	7,
Naujoviškumas būtinas ekonomikos augimo pagerinimui	8,
Nei vienas iš šių (NESKAITYTI)	9,
N/N	10,

EB63.4 QE6

QF2 Praėau pasakyti, ar kiekvienoje iš šių sriėių Europos Sąjunga lenkia, atsilieka ar yra to paties lygio, kaip ir Jungtinės Amerikos Valstijos?

(RODYTI KORTELE- VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI)	Lenkia	Atsilieka	To paties lygio	N/N
(636)	1 Moksliniai tyrimai	1	2	3	4
(637)	2 Aplinkos apsauga	1	2	3	4
(638)	3 Novatoriškos technologijos	1	2	3	4
(639)	4 Sveikatos apsaugos sistema	1	2	3	4
(640)	5 Svetimas	1	2	3	4
(641)	6 Kova su socialine nelygybe	1	2	3	4
(642)	7 Kova su bedarbyste	1	2	3	4
(643)	8 Kova su diskriminacija	1	2	3	4
(644)	9 Verslininkystė	1	2	3	4

QF3	Prašau pasakyti apie kiekvieną iš žiūrėtų, ar sprendimus žioje srityje turėtų priimti Lietuvos valdžia, ar kartu su Europos Sąjunga?
-----	--

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Lietuvos valdžia	Kartu su Europos Sąjunga	N/N
(645)	1 Kova su nusikalstamumu	1	2	3
(646)	2 Mokesčių sistema	1	2	3
(647)	3 Kova su nedarbu	1	2	3
(648)	4 Kova su terorizmu	1	2	3
(649)	5 Krasto apsauga ir užsienio politika	1	2	3
(650)	6 Imigracija	1	2	3
(651)	7 Svetimo sistema	1	2	3
(652)	8 Pensijos	1	2	3
(653)	9 Aplinkos apsauga	1	2	3

EB70.1 QA25

QF4	Prašau pasakyti apie kiekvieną iš žiūrėtų, ar sprendimus žioje srityje turėtų priimti Lietuvos valdžia, ar kartu su Europos Sąjunga?
-----	--

(VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

	(SKAITYTI - ROTUOTI)	Lietuvos valdžia	Kartu su Europos Sąjunga	N / N
(654)	1 Sveikata	1	2	3
(655)	2 Socialinis aprūpinimas	1	2	3
(656)	3 Žemės ūkis ir žuvininkystė	1	2	3
(657)	4 Vartotojų apsauga	1	2	3
(658)	5 Moksliniai ir technologiniai tyrimai	1	2	3
(659)	6 Parama regionams, susiduriantiems su ekonominiais sunkumais	1	2	3
(660)	7 Energetika	1	2	3
(661)	8 Konkurencija	1	2	3
(662)	9 Transportas	1	2	3
(663)	10 Ekonomika	1	2	3
(664)	11 Kova su infliacija	1	2	3

7) NAUJI EUROPOS KOMISIJOS PRIORITETAİ

KLAUSIMŲ QG KLAUSTI TIK ES-27 - KITAIS ATVEJ AIS PEREITI PRIE DEMOGRAFIJOS

QG1	Kurie iš toliau nurodyt ų siekini ų, J ųs ų nuomone, artimiausiais metais turėt ų tapti pagrindiniais Europos S ųjungos prioritetais?
-----	---

(RODYTI KORTELE- SKAITYTI - KEISTI EILIDKUMŲ - NE DAUGIAU 3 ATSAKYM ų)

(685-692)

Ekonomikos atk ųrimas	1,
Kova su klimato kaita	2,
Augimo skatinimas ilgalaikėmis priemonėmis	3,
Pa ųanga piliečių teis ų srityje	4,
Pagalba kuriant stabilum ų visame pasaulyje	5,
Kita (NESKAITYTI)	6,
Nė vieno (NESKAITYTI)	7,
N / N	8,

NEW

QG2	Kurie iš toliau nurodyt ų aspekt ų turėt ų tapti Europos S ųjungos prioritetais, siekiant u ųtikrinti ekonomikos atk ųrim ų?
-----	--

(PERSKAITYTI - KEISTI EILISKUMŲ – DAUGIAUSIA 2 ATSAKYM AI)

(693-700)

Toliau skatinti ekonominės politikos koordinavim ų Europos S ųjungos lygmeniu	1,
Gerinti svietimo kokybė	2,
Įgyvendinti grie ųtesnė Europos S ųjungos prie ųi ųros sistem ų finans ų rinkoms bei finansinėms institucijoms kontroliuoti	3,
Atėityje riboti pernelyg didel ų valstybės deficit ų	4,
Padėti ųmonėms lengviau gauti paskolas	5,
Kita (NESKAITYTI)	6,
Nė vieno (NESKAITYTI)	7,
N / N	8,

QG3	Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant kovoti su klimato kaita?
-----	--

(PERSKAITYTI - KEISTI EILISKUMŲ – DAUGIAUSIA 2 ATSAKYMAI)

(701-709)

Mažinti transporto ir elektros gamybos sukeltą CO ₂ (anglies dioksido) išmetimų kiekį	1,
Sukurti aplinkos netiesiančius automobilius	2,
Sukurti aplinkai palankią pramonę, paslaugas bei technologijas	3,
Atsižvelgti kovojant su klimato kaita visoje Europos Sąjungos politikoje, pavyzdžiui, pramonės, žemės ūkio arba transporto srityse	4,
Užtikrinti saugų energijos tiekimą	5,
Vystyti branduolinės energijos panaudojimą	6,
Kita (NESKAITYTI)	7,
Nė vieno (NESKAITYTI)	8,
N / N	9,

NEW

QG4	Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant ilgalaikėmis priemonėmis skatinti augimą?
-----	---

(PERSKAITYTI - KEISTI EILISKUMŲ – DAUGIAUSIA 3 ATSAKYMAI)

(710-724)

Skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas Europos Sąjungos pramonės srityje	1,
Modernizuoti paslaugų sektorį	2,
Racionalizuoti viešąsias paslaugas	3,
Remti žemės ūkį	4,
Remti palankią aplinkai prekių gamybą ir paslaugų teikimą	5,
Skatinti žmones kurti savo verslą	6,
Kontroliuoti migracijos srautus atsižvelgiant į Europos Sąjungos ekonomikos poreikius	7,
Lengvinti legalių migrantų integraciją	8,
Geriau užtikrinti vartotojų teises	9,
Gerinti prieigą prie sparčiojo interneto	10,
Investuoti į naujas informacines ir komunikacines technologijas	11,
Atlyginti už naujas idėjas ir kūrybą	12,
Kita (NESKAITYTI)	13,
Nė vieno (NESKAITYTI)	14,
N / N	15,

QG5	Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant pažeistos piliečių teisės srityje?
-----	--

(PERSKAITYTI - KEISTI EILISKUMĄ – DAUGIAUSIA 2 ATSAKYMAI)

(725-732)

Stiprinti Europos Sąjungos sienų apsaugą	1,
Plėtoti Europos Sąjungos gebėjimus užkirsti kelią stichinėms nelaimėms ir at jas reaguoti	2,
Palengvinti jaunimo mobilumą Europos Sąjungos viduje	3,
Reaguoti gyventojų senėjimo kuriamus iššūkius	4,
Pagerinti Europos Sąjungos piliečių ir ES institucijų tarpusavio dialogą	5,
Kita (NESKAITYTI)	6,
Nė vieno (NESKAITYTI)	7,
N / N	8,

NEW

QG6	Kurie iš toliau nurodytų aspektų turėtų tapti Europos Sąjungos prioritetais, siekiant sukurti stabilumą visame pasaulyje?
-----	---

(PERSKAITYTI - KEISTI EILISKUMĄ – DAUGIAUSIA 2 ATSAKYMAI)

(733-741)

Remti ir ginti žmogaus teises	1,
Dalyvauti sprendžiant konfliktus, palaikant ir kuriant taiką	2,
Kovoti su masinio naikinimo ginklu (branduoliniu, cheminiu ir pan.) platinimu	3,
Vystyti Europos Sąjungos santykius su Rytų šalimis, tokiais kaip Rusija, Ukraina ir pan.	4,
Vystyti Europos Sąjungos santykius su Vidurinėjo jūros regiono šalimis	5,
Skatinti skurdžio šalių vystymąsi	6,
Kita (NESKAITYTI)	7,
Nė vieno (NESKAITYTI)	8,
N / N	9,

NEW

8) KLAUSIMAI APIE IDORĖS SANTYKIŲ GD

KLAUSIMŲ QH KLAUSTI TIK ES-27 - KITAIS ATVEJAIS PEREITI PRIE DEMOGRAFIJO

QH1	Kurioms iš toliau pateiktų globalių grėsmių ir iššūkių, Jūsų nuomone, Europos Sąjunga turėtų skirti daugiausiai dėmesio, plėtodama santykius su likusiu pasauliu?
-----	---

(RODYTI KORTELE - SKAITYTI - KEISTI EILIDKUMĄ - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMŲ)

(762-777)

Skurdi	1,
Klimato kaitai	2,
Nusiginklavimui	3,
Masinio naikinimo ginklu (branduoliniu, cheminiu ir pan.) neplatinimui	4,
Taikos palaikymui	5,
Humanitarinei pagalbai	6,
Žmogaus teisėms ir demokratijai	7,
Terorizmui	8,
Svietimui	9,
Pasaulio sveikatai (prieigai prie sveikatos priežiūros, kovai su pandemijomis, AIDS ir kitomis ligomis)	10,
Aplinkai	11,
Prekybai ir ekonominiam vystymuisi	12,
Kita (NESKAITYTI)	13,
Visoms pateiktoms (NESKAITYTI)	14,
Nė vieno (NESKAITYTI)	15,
N / N	16,

QH2a	Galvojant apie kurias iš toliau pateiktų globalių grėsmių ir išdukių Jungtinių Tautų organizacija, Jūsø nuomone, turėtų atlikti svarbesnàvaidmenà
------	---

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - KEISTI EILIDKUMÀ - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMØ)

(778-793)

Skurdas	1,
Klimato kaita	2,
Nusiginklavimo	3,
Masinio naikinimo ginklų (branduolinių, cheminių ir pan.) neplatinimas	4,
Taikos palaikymas	5,
Humanitarinė pagalba	6,
?mogaus teisės ir demokratija	7,
Terorizmas	8,
Svietimas	9,
Pasaulio sveikata (prieiga prie sveikatos priežiūros, kova su pandemijomis, AIDS ir kitomis ligomis)	10,
Aplinka	11,
Prekyba ir ekonominis vystymasis	12,
Kita (NESKAITYTI)	13,
Visos pateiktos (NESKAITYTI)	14,
Nei viena (NESKAITYTI)	15,
N / N	16,

NEW

QH2b	O galvojant apie kurias iš šių globalių grėsmių ir išdukių būtų naudingiausias didesnis Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų organizacijos bendradarbiavimas?
------	--

(RODYTI KORTELÆ- SKAITYTI - KEISTI EILIDKUMÀ - NE DAUGIAU 3 ATSAKYMØ)

(794-809)

Skurdas	1,
Klimato kaita	2,
Nusiginklavimo	3,
Masinio naikinimo ginklų (branduolinių, cheminių ir pan.) neplatinimas	4,
Taikos palaikymas	5,
Humanitarinė pagalba	6,
?mogaus teisės ir demokratija	7,
Terorizmas	8,
Svietimas	9,
Pasaulio sveikata (prieiga prie sveikatos priežiūros, kova su pandemijomis, AIDS ir kitomis ligomis)	10,
Aplinka	11,
Prekyba ir ekonominis vystymasis	12,
Kita (NESKAITYTI)	13,
Visos pateiktos (NESKAITYTI)	14,
Nei viena (NESKAITYTI)	15,
N / N	16,

DEMOGRAFINIAI DUOMENYS

D1 Politikoje kalbama apie „kairiuosius“ ir „dešiniuosius“. Kaip Jūs ~~at~~vertintume savo pažiūras ~~šioje~~ skalėje?

(RODYTI KORTELĄ - (INT.: NEPASAKINĖTI – JEIGU RESPONDENTAS ABEJOJA, KLAUSTI DAR KARTĄ)

(830-831)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kairė									Dešinė
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Atsisakė (NESKAITYTI)

11

N / N

12

EB71.3 D1

NĖRA KLAUSIMØ NUO D2 IKI D6

D7 Jūs dabartinę šeimyninę padėtį

(RODYTI KORTELĖ – SKAITYTI - VIENAS ATSAKYMAS)

(832-833)

SUSITUOKĖ ARBA DAR KARTĄ SUSITUOKĖ	
Gyvenate be vaikų	1
Gyvenate su vaikais iš sios santuokos	2
Gyvenate su vaikais iš buvusios santuokos	3
Gyvenate su vaikais iš sios ir buvusios santuokos	4
NESUSITUOKĖ GYVENATE SU PARTNERIU	
Gyvenate be vaikų	5
Gyvenate su vaikais iš šios nesantuokinių santykių	6
Gyvenate su vaikais iš buvusių nesantuokinių santykių	7
Gyvenate su vaikais iš šios ir buvusių nesantuokinių santykių	8
NESUSITUOKĖ	
Gyvenate be vaikų	9
Gyvenate su vaikais	10
ISSISKYRĖ ARBA SEPARACIJOJE	
Gyvenate be vaikų	11
Gyvenate su vaikais	12
NASLAUJATE	
Gyvenate be vaikų	13
Gyvenate su vaikais	14
Kita (NESKAITYTI)	15
Atsisakė (NESKAITYTI)	16

D8	Kiek Jums buvo metų, kai Jūs baigėte mokytis dieniniame skyriuje?
----	---

(INT.:JEIGU „TEBESIMOKO" KODUOTI '00' - JEIGU „NESIMOKĖ" KODUOTI '01' - JEIGU „ATSISAKĖ" KODUOTI '98' - JEIGU „N / N" KODUOTI '99')

(834-835)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

EB72.3 D8

NĖRA KLAUSIMO D9

D10	Lytis
-----	-------

(836)

Vyras

1

Moteris

2

EB72.3 D10

D11	Kiek Jums metų?
-----	-----------------

(837-838)

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

D15a	Kuo Jūs dabar užsiimate?
------	--------------------------

D15b	Ar anksčiau Jūs dirbote apmokamą darbą? Koks buvo Jūsų paskutinis užsiėmimas?
------	---

	(839-840)	(841-842)
	D15a	D15b
	DABARTINIS	PASKUTINIS
NEDIRBA		
Prižiūri namus, apsiperka (namų šeimininkė) arba be jokio užsiėmimo, nedirba	1	
Studentas	2	
Bedarbis ar laikinai nedirbantis	3	
Pensininkas ar nedarbingas dėl ligos, invalidumo	4	
INDIVIDUALI VEIKLA (pats sau darbdavys)		
Ūkininkas	5	5
Ųvejys	6	6
Individualiai dirbantis specialistas (teisininkas, privačios praktikos gydytojas, buhalteris, architektas ir pan.)	7	7
Parduotuvės savininkas, amatininkas, kita individuali veikla	8	8
Verslininkas, ūmonės savininkas (vienas ar su partneriais)	9	9
SAMDOMAS DARBUOTOJAS		
Samdomas specialistas (gydytojas, teisininkas, buhalteris, architektas)	10	10
Auksčiausio lygio vadovas, direktorius (vadovaujantys direktoriai, generaliniai direktoriai, kiti direktoriai)	11	11
Vidurinės grandies vadovas, kiti vadovai (skyriaus vadovas, jaunesnysis vadybininkas, mokytojas, techninis darbuotojas)	12	12
Samdomas darbuotojas, daugiausiai dirbantis biure	13	13
Samdomas darbuotojas, daugiausiai keliaujantis (vairuotojas, prekybos agentas)	14	14
Samdomas darbuotojas, dirbantis ne biure, o paslaugų sferoje (ligoninė, viešasis maitinimas, policininkas, gaisrininkas)	15	15
Brigadininkas, meistras (prižiūrintis kitus)	16	16
Kvalifikuotas darbininkas	17	17
Nekvalifikuotas darbininkas	18	18
Niekada nedirbo jokio apmokamo darbo		19

D25	Jūs gyvenate ... ?
-----	--------------------

(SKAITYTI)

(843)

Kaimo vietovėje, vienkiemyje	1
Mažame miestelyje ar vidutinio dydžio mieste	2
Dideliame mieste	3
N / N	4

EB72.3 D25

NĖRA KLAUSIMØ NUO D26 IKI D39

D40a	Gal galėtumėte pasakyti, kiek žmonių, 15 metų ir vyresnių, skaitant ir Jus, gyvena Jūsų namų ūkyje?
------	---

(INT.: SKAITYTI - ĄRADYTI)

(844-845)

--	--

EB72.3 D40a

D40b	Kiek vaikų, jaunesnių nei 10 metų gyvena Jūsų namų ūkyje?
------	---

(INT.: SKAITYTI - ĄRADYTI)

(846-847)

--	--

EB72.3 D40b

D40c	Kiek vaikų, kurių amžius nuo 10 iki 14 metų, gyvena Jūsų namų ūkyje?
------	--

(INT.: SKAITYTI - ĄRADYTI)

(848-849)

--	--

D43a	Ar turite fiksuoto ryðio telefonà savo namø ûkyje?
------	--

D43b	Ar Jûs turite asmeninàmobilaus ryðio telefonà?
------	--

	(850)	(851)
	D43a	D43b
	Fiksuoto rysio	Mobilaus rysio
Taip	1	1
Ne	2	2

EB72.3 D43a D43b

JOKIØ KLAUSIMØ NUO D44 IKI D59

D60	Ar galëtumëte pasakyti, kad per praėjusius 12 mëneseø apmokëti savo sàskaitas mëneseio pabaigoje bûdavo sunku ...?
-----	--

(RODYKITE KORTELÊ – PERSKAITYKITE - VIENAS ATSAKYMAS)

	(852)
Dažniausiai	1
Kartais	2
Beveik niekada/ niekada	3
Atsisakë (NESKAITYTI)	4

EB72.3 D60

D61	Toliau pateiktoje skalëje "1" pakopa reiðkia „?emiausia lygàvisuomenëje“, o "10" pakopa reiðkia „aukðëiausia lygàvisuomenëje“. Ar galëtumëte pasakyti, kurioje pakopoje nurodytumëte save?
-----	--

(RODYTI KORTELÊ - TIK VIENAS ATSAKYMAS)

	(853-854)
1. ?emiausias lygis visuomenëje	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10. Aukðëiausias lygis visuomenëje	10
Atsisakë (NESKAITYTI)	11

D62	Prasom pasakyti, ar...?
-----	-------------------------

(RODYTI KORTELÆSU SKALE - VIENAS ATSAKYMAS EILUTËJE)
--

	(SKAITYTI)	Kasd ien / Beve ik kasd ien	Du ar tris kartu s per sava itê	Ma? daug kart? per sava itê	Du ar tris kartu s per mën esá	Reèi au	Niek ada	Nëra inter neto priei gos (SP ONT ANI NIS ATS AKY MAS)
--	------------	--	---	--	--	------------	-------------	---

(855)	1	Jūs naudojātës internetu namie, savo name	1	2	3	4	5	6	7
(856)	2	Jūs naudojātës internetu darbo vietoje	1	2	3	4	5	6	7
(857)	3	Jūs naudojātës internetu kitur (mokykloje, universitete, interneto kavinėje ir pan.)	1	2	3	4	5	6	7

EB72.3 D62

INTERVIU PROTOKOLAS

P1	INTERVIU DATA						
	(878-879) (880-881)						
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>DIENA</td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>MËNUO</td> </tr> </table>			DIENA			MËNUO
		DIENA					
		MËNUO					

EB72.3 P1

P2	INTERVIU PRAD?IA						
	(INT.: NAUDOTI 24 VALANDØ MATAVIMÀ)						
	(882-883) (884-885)						
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>VALANDOS</td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>MINUTËS</td> </tr> </table>			VALANDOS			MINUTËS
		VALANDOS					
		MINUTËS					

EB72.3 P2

P3	INTERVIU TRUKMË MINUTËMIS			
	(886-888)			
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td>MINUTËS</td> </tr> </table>			MINUTËS
		MINUTËS		

P4	Asmenø, dalyvavusių interviu metu, skaičius (įskaitant interviuotoją).
----	--

(889)

Du (interviuotojas ir respondentas)	1
Trys	2
Keturi	3
Penki ir daugiau	4

EB72.3 P4

P5	Respondento bendradarbiavimas
----	-------------------------------

(890)

Puikus	1
Geras	2
Vidutiniskas	3
Menkas	4

EB72.3 P5

P6	Vietovės dydis
----	----------------

(TNS Gallup kodavimas)

(891-892)

--	--

EB72.3 P6

P7	Regionas
----	----------

(TNS Gallup kodavimas)

(893-894)

--	--

EB72.3 P7

P8	Pasto kodas
----	-------------

(895-902)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB72.3 P8

P9	Atrankos punkto numeris
----	-------------------------

(903-910)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB72.3 P9

P10	Interviuotojo numeris
-----	-----------------------

(911-918)

--	--	--	--	--	--	--	--	--